

บทบาทของเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสืบสวนในการนำนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ในการสืบสวน
คดียาเสพติดประเภทยาบ้า

โดย

ร้อยตำรวจโทเชณศ พงศ์เพิ่มทรัพย์

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานิติวิทยาศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2554

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

บทบาทของเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสืบสวนในการนำนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ในการสืบสวน
คดีอาชญากรรมประเภทยาบ้า

โดย

ร้อยตำรวจโทคุณศ พงศ์เพิ่มทรัพย์

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานิติวิทยาศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2554

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

**The role of police investigator in forensic science application
in methamphetamine investigation**

**By
Kanet Pongpermsup**

**A Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree
Master of Science Program in FORENSIC SCIENCE
Program of forensic science
Graduate School, Silpakorn University
Academic Year 2011
Copyright of Graduate School, Silpakorn University**

บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศิลปากรอนุมัติให้งานวิจัยเรื่อง “บทบาทของเจ้าหน้าที่ตำรวจ
ฝ่ายสืบสวนในการนำนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ในการสืบสวนคดียาเสพติดประเภทยาบ้า” เสนอโดย
ร้อยตำรวจโทกณศ พงศ์เพิ่มทรัพย์ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชานิติวิทยาศาสตร์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปานใจ ธารทัศน์วงศ์)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
วันที่.....เดือน..... พ.ศ.....

อาจารย์ที่ปรึกษา

ศาสตราจารย์ พันตำรวจเอกหญิง ดร.พัชรา สีนลอยมา

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(พันตำรวจโท ดร.ศฤงค์ สืบพงษ์ศิริ)
...../...../.....

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุณีย์ กัลยะจิตร)
...../...../.....

..... กรรมการ
(ศาสตราจารย์ พันตำรวจเอก หญิง ดร.พัชรา สีนลอยมา)
...../...../.....

52312351 : สาขาวิชานิติวิทยาศาสตร์

คำสำคัญ : การสืบสวนคดียาเสพติด

คณะ พงศ์เพิ่มทรัพย์: บทบาทของเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสืบสวนในการนำนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ในการสืบสวนคดียาเสพติดประเภทยาบ้า. อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ : ศ.พ.ต.อ.หญิง ดร.พัชรา สีนลอยมา. 88 หน้า.

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์บุคลากรที่มีบทบาทหน้าที่ในการสืบสวนคดียาเสพติดประเภทยาบ้า กลุ่มเป้าหมายประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวนจำนวน 15 คน และเจ้าหน้าที่ฝ่ายป้องกันปราบปรามจำนวน 5 คน ผลการวิจัยพบว่า

เจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวนมีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการวางแผน และการอำนวยความสะดวกต่างๆ ในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดโดยมีเจ้าหน้าที่ฝ่ายปราบปรามให้การสนับสนุนด้านกำลังพลและยานพาหนะ ซึ่งรูปแบบวิธีการในการสืบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดคือ การรวบรวมและค้นหาข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การวางแผนกำหนดแนวทางในการดำเนินการ การดำเนินการตามแผน และการประมวลผล

สำหรับงานด้านนิติวิทยาศาสตร์ เจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดได้นำความรู้แขนงต่าง ๆ ของงานด้านนิติวิทยาศาสตร์เข้ามาประยุกต์ใช้งาน อันประกอบด้วยความรู้ทางฟิสิกส์ในการตรวจลักษณะทางกายภาพ ความรู้ทางเคมีในการตรวจวิเคราะห์สารเสพติด และความรู้ทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในการใช้งานเครื่องมือและเทคนิคการสื่อสารที่ทันสมัยเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการปฏิบัติงานด้านการสืบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

ในส่วนเทคนิคการสืบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวนใช้ในการปฏิบัติงานคือ การจัดหาข้อมูลข่าวสาร เทคนิคการล่อซื้อ การจุดชุดสะกดรอยตาม การตั้งจุดสกัด และเข้าดำเนินการจับกุมโดยใช้นิติวิทยาศาสตร์ในการตรวจสอบสารเสพติดเพื่อยืนยันการกระทำผิด

สาขาวิชานิติวิทยาศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2554

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ.....

52312306 : MAJOR : FORENSIC SCIENCE

KEY WORDS : DRUG INVESTIGATION

KANET PONGPERMSUP: THE ROLE OF POLICE INVESTIGATOR IN FORENSIC SCIENCE APPLICATION IN METHAMPHETAMINE INVESTIGATION: PATCHARA SINLOYMA, PROF. POL. COL. 88 pp.

This study is a qualitative research by interview to person who be responsible to the amphetamine drug investigation. The target group consists with 15 investigators and 5 suppression officers. The result shown that the investigator who takes the responsible about the plan and admin to the drug case has been supported by the suppression officers in the order of performance and vehicle. The method of drug investigation is by collecting and search data, data analysis, planning the guidelines in the operation, implementation of the plan and data processing.

The investigated officers would be apply the forensic science knowledge with their jobs including physical measurement, chemical analysis of drug and information technology also communication technique in the order to be the most effective of narcotic investigation.

The investigated officers have been used source data, cheating, tracking the trail, trap and arrested technique in narcotic investigation by using forensic science to confirm the perpetration.

Program of Forensic Science Graduate School, Silpakorn University Academic Year 2011

Student's signature

Thesis Advisors' signature

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยครั้งนี้สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีเนื่องจากได้รับความร่วมมือและช่วยเหลือจากบุคคลหลายท่านที่ได้สละเวลามาให้คำแนะนำ ข้อคิดและความรู้ต่างๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณ ศาสตราจารย์พันตำรวจเอกหญิงดร.พัชรา สีนลอยมา ที่ได้กรุณาเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณพันตำรวจโท ดร.ศุภชัย สืบพงษ์ศิริ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุณีย์ กัลยาจิตร์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาสละเวลาอันมีค่ามาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ และให้คำแนะนำ ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

สุดท้ายนี้ขอขอบคุณ ครอบครัว เพื่อนๆ และผู้ที่มิได้เอ่ยนามมา ณ ที่นี้ทุกท่าน ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือ แนะนำ และเป็นกำลังใจให้ จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
ขอบเขตของการวิจัย	2
กรอบแนวคิดในการวิจัย	2
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	4
2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	5
แนวคิดเกี่ยวกับบทบาท.....	5
แนวคิดเกี่ยวกับการสืบสวนทางนิติวิทยาศาสตร์.....	10
แนวคิดเกี่ยวกับเทคนิคการสืบสวน.....	15
แนวคิดเกี่ยวกับยาเสพติด	30
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	38
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	38
รูปแบบการวิจัย	39
แหล่งข้อมูลและลักษณะของข้อมูล.....	39
วิธีการพัฒนาแนวทางการสนทนาหรือการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก.....	40
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	41
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล.....	41

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	68
สรุปผลการวิจัย	68
อภิปรายผลการวิจัย	75
ข้อเสนอแนะการวิจัย.....	78
บรรณานุกรม.....	80
ภาคผนวก	82
ภาคผนวก แบบสัมภาษณ์	83
ประวัติผู้วิจัย	88

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์	45

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดในการศึกษา.....	3
1	ผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นอาสาสมัคร1.....	42
2	ผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นอาสาสมัคร2.....	42
3	ผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นอาสาสมัคร3.....	43
4	ผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นอาสาสมัคร4.....	43

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาที่ทุกประเทศทั่วโลกให้ความสำคัญในการป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหานี้ให้หมดไปเพราะยาเสพติดเป็นปัญหาที่ทำลายความมั่นคงของชาติและเป็นปัญหาสำคัญของปัญหาอื่นๆ เช่น ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาเยาวชนติดยาเสพติด เป็นต้น ดังนั้น องค์การสหประชาชาติจึงได้กำหนดให้วันที่ 26 มิถุนายนของทุกปีเป็นวัน “ต่อต้านยาเสพติดโลก” เพื่อให้ทุกประเทศทั่วโลกได้ตระหนักถึงปัญหาเสพติดและหาทางป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดจากประเทศของตน (เดลินิวส์, 2544)

ปัจจุบันปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติดเพิ่มความรุนแรงมากขึ้น ทราบได้จากสื่อต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นทางโทรทัศน์ วิทยุ หรือหนังสือพิมพ์ ในช่วงเดือนมกราคม ถึงเดือนกรกฎาคม 2550 ยาเสพติดมีการแพร่ระบาดมากขึ้นโดย 3 อันดับแรกคือ ยาบ้า กัญชา และสารระเหย (กรมพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชน 2552)

ในประเทศไทย ยาบ้า ยาม้า ยาขยัน เป็นยาเสพติดที่แพร่ระบาดเป็นส่วนใหญ่ มีสารเสพติดที่สำคัญคือ methamphetamine จัดเป็นสารเสพติดให้โทษประเภท 1 ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 เมื่อผู้เสพทำการเสพยาเข้าสู่ร่างกาย ระยะแรกร่างกายจะตื่นตัว หัวใจเต้นเร็ว ความดันโลหิตสูง ใจสั่นประสาทตึงเครียด แต่เมื่อหมดฤทธิ์ยาในร่างกายจะรู้สึกอ่อนเพลียมากกว่าปกติ ประสาททำให้การตัดสินใจช้า และผิดพลาดเป็นสาเหตุให้เกิดอุบัติเหตุร้ายแรงได้ ถ้าใช้ติดต่อกันเป็นเวลานาน จะทำให้สมองเสื่อม เกิดอาการประสาทหลอนเห็นภาพลวงตา หวาดระแวง คลุ้มคลั่ง เสียสติ เป็นบ้าอาจทำร้ายตนเองและผู้อื่นได้ หรือกรณีที่ได้รับยาในปริมาณมาก (overdose) จะไปกดประสาทและระบบหายใจทำให้หมดสติ และถึงแก่ความตายได้ (รัตติยากร สารานุกิต, 2552)

ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาระดับชาติ ดังนั้นการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดจึงมิใช่หน้าที่ของใครคนใดคนหนึ่ง หรือองค์การใดองค์การหนึ่ง แต่หากเป็นหน้าที่ของทุกคนในชาติที่จะต้องร่วมมือ ร่วมใจกันป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยมีเป้าหมายร่วมกัน คือ การขจัดยาเสพติดให้หมดไปจากแผ่นดินไทยก่อนที่ชาติไทยจะตกเป็นทาสของ “ยาเสพติด” แต่ทุกวันนี้สิ่งที่ทำได้ดีที่สุดคือการบังคับใช้กฎหมายในการควบคุมการแพร่ระบาดของยาเสพติด โดยมีเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นผู้ดำเนินการบังคับใช้กฎหมายในรูปแบบของการสอบสวนและนำไปสู่การสืบสวนเพื่อ

จับกุมเครือข่ายผู้กระทำความผิด ในอดีตพนักงานสอบสวนโดยทั่วไปมักมุ่งเน้นการสอบสวนไปที่ การหาพยานและบุคคลสำคัญในที่เกิดเหตุ แต่ในทางกลับกันในบางครั้งผู้กระทำความผิดกระทำความผิดจริง แต่พนักงานสอบสวนไม่มีหลักฐานและพยานด้านเอกสารหรือวัตถุเข้ามาประกอบการพิจารณาคดี ทำให้ผู้กระทำความผิดได้รับการยกฟ้องหรือปล่อยตัวเนื่องจากขาดพยานหลักฐานที่เพียงพอ ดังนั้นเมื่อเกิดปัญหาคดีอาญาต่าง ๆ เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องใช้ความพยายามในการสืบสวนและติดตามจับกุมตัวผู้กระทำความผิดมาทำการฟ้องร้องแก่ศาล และนอกจากเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ทำการสืบสวนสอบสวนจะต้องใช้วิชาความรู้ทางด้านวิทยาการตำรวจแล้ว ยังต้องมีความรู้เกี่ยวกับด้านการตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานอีกด้วย การรวบรวมองค์ความรู้ด้านการสืบสวนจึงถือว่าเป็นการเริ่มต้นที่ดีในการกำหนดแนวทางในการสืบสวนให้แก่ผู้เกี่ยวข้องและมีความสนใจต่อไป เนื่องจากการรวบรวมพยานหลักฐานโดยเฉพาะอย่างยิ่ง พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในการสืบสวนก่อนเกิดเหตุและหลังจากจับกุมผู้ต้องหาได้แล้วพยานหลักฐานนั้นจะมีน้ำหนักและสามารถรับฟังได้ในชั้นพิจารณาคดีของศาลอย่างยิ่ง ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้เอง ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาถึงบทบาทของเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสืบสวนในการนำนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ในการสืบสวนคดียาเสพติดประเภทยาบ้า ซึ่งมีการนำนิติวิทยาศาสตร์ประยุกต์ใช้ร่วมกับเทคนิคการสืบสวนในการสืบสวนคดียาเสพติด โดยเลือกทำการศึกษาเฉพาะคดีที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดประเภทยาบ้า เนื่องจากพบว่าเป็นคดีที่พบได้มากกว่าคดีที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดประเภทอื่นนั่นเอง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทของเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสืบสวนในการนำนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ในการสืบสวนคดียาเสพติดประเภทยาบ้า
2. เพื่อศึกษาเทคนิคในการสืบสวนคดียาเสพติดประเภทยาบ้าของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

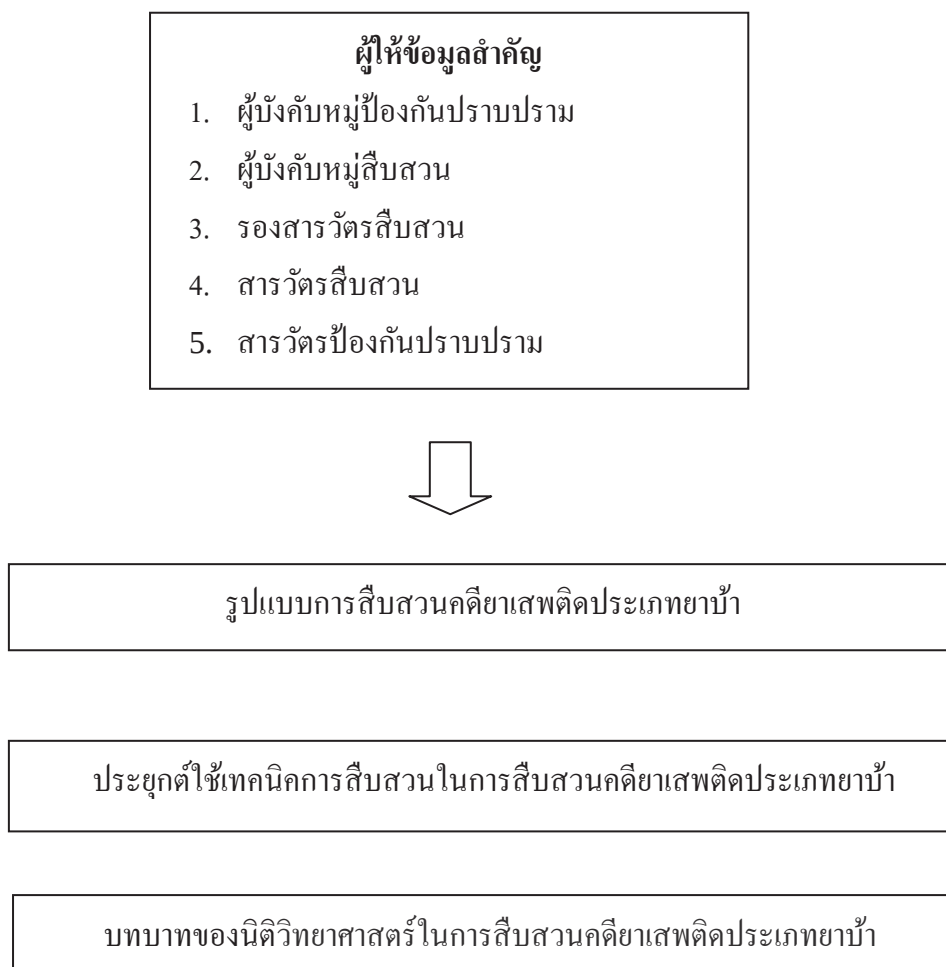
ขอบเขตของการวิจัย

ทำการศึกษาถึงบทบาทของเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสืบสวนในการนำนิติวิทยาศาสตร์ด้านการตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานอันส่งผลต่อการสืบสวนคดียาเสพติด ซึ่งผู้วิจัยเลือกทำการศึกษาเฉพาะคดียาเสพติดประเภทยาบ้า ศึกษาคดีที่เกิดขึ้นเฉพาะในเขตพื้นที่จังหวัดราชบุรีและนครปฐม

กรอบแนวคิดในการศึกษา

กรอบแนวคิดในการศึกษาครั้งนี้ เริ่มจากการศึกษาที่มาและความสำคัญของปัญหา การศึกษาวัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตงานวิจัย กลุ่มเป้าหมาย เพื่อกำหนดกรอบความคิดที่จะ

ทำการศึกษาบทบาทของนิติวิทยาศาสตร์ด้านการตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานอันส่งผลต่อการสืบสวนคดียาเสพติด

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

สิ่งเสพติดหรือยาเสพติด หมายถึงสิ่งที่เสพเข้าไปแล้วจะเกิดความต้องการทั้งทางร่างกายและจิตใจต่อไปโดยไม่สามารถหยุดเสพได้ และจะต้องเพิ่มปริมาณมากขึ้นเรื่อยๆ จนในที่สุดจะทำให้เกิดโรคเรื้อรังต่อร่างกายและจิตใจขึ้น

ยาบ้า หมายถึงยาเสพติด หรือสารสังเคราะห์ที่มีแอมเฟตามีนเป็นส่วนประกอบสำคัญ

Methamphetamine หมายถึงสารที่ได้จากการสกัดขึ้นของ amphetamine ซึ่งมีผลต่อร่างกายในระบบประสาทส่วนกลางได้รุนแรง methamphetamine มีประโยชน์ในทางการแพทย์ คือ เป็นยา

รักษาโรคหลายชนิดที่นิยมแพร่หลายเป็นยาคุมกำเนิด คัดจมูก แต่ก่อให้เกิดโทษ คือ เมื่อเสพจะทำให้ติดได้ และเมื่อเสพในปริมาณมากจะเกิดการกลุ้มคลั่ง เพื่อทำร้ายตัวเองและคนรอบข้างได้

การสืบสวน หมายถึงการแสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน ซึ่งพนักงานฝ่ายปกครองหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจได้ปฏิบัติไปตามอำนาจและหน้าที่เพื่อรักษาความสงบสุขเรียบร้อยของประชาชนและทราบรายละเอียดแห่งความผิด

เจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวน หมายถึงบุคคลที่มีหน้าที่ตามกฎหมายในการแสวงหาพยานหลักฐานจากพยานวัตถุ พยานบุคคลและพยานแวดล้อมอื่น

บทบาทของนิติวิทยาศาสตร์ต่อการสืบสวนคดีอาชญากรรม หมายถึงการประยุกต์ใช้เทคนิคความรู้ในด้านนิติวิทยาศาสตร์ในการสืบสวนคดีอาชญากรรมให้มีประสิทธิภาพนำไปสู่การแสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. เพื่อให้ทราบถึงศึกษาบทบาทของเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสืบสวนในการนำนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ในการสืบสวนคดีอาชญากรรมประเภทยาบ้า
2. เพื่อให้ทราบถึงเทคนิคในการสืบสวนคดีอาชญากรรมประเภทยาบ้าของเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสืบสวน
3. ข้อมูลที่ได้รับในการวิจัยครั้งนี้ สามารถนำไปใช้ในการปรับปรุงและเป็นแนวทางการปฏิบัติงานด้านการสืบสวนคดีอาชญากรรมเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการคลี่คลายคดีต่อไป

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทของนิสิตวิทยาศาสตร์ในการสืบสวนคดีอาชญากรรมประเภท ยาบ้า ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้า เอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัยให้สามารถดำเนินการศึกษาได้อย่างสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยจำแนกประเด็นที่มีความเกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับบทบาท
2. แนวคิดเกี่ยวกับการสืบสวนทางนิติวิทยาศาสตร์
3. แนวคิดเกี่ยวกับเทคนิคการสืบสวน
4. แนวคิดเกี่ยวกับอาชญากรรม
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับบทบาท

1.1 แนวความคิดเกี่ยวกับบทบาท

ทฤษฎีบทบาท (Role Theory) เป็นทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของมนุษย์ ที่อยู่ร่วมกันในสังคมว่าแต่ละคนมีการแสดงพฤติกรรมทางสังคมออกมาอย่างไร สำหรับการศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของแต่ละคน จึงจำเป็นต้องทำความเข้าใจกับบทบาท เหล่านั้นเสียก่อน

1.1.1 ความหมายของบทบาท

บทบาท (Role) เป็นคำที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของมนุษย์ ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับการกระทำของมนุษย์ที่อยู่ในสังคม ซึ่งในแนวคิดของนักสังคมวิทยาและนักจิตวิทยา ได้มีการศึกษา ไว้โดยให้ความหมายไว้หลากหลาย ดังนี้

Linton (อ้างถึงใน สงวน สิทธิเลิศอรุณ และคณะ, 2526: 48) ได้กล่าวถึงบทบาทและสถานภาพไว้ว่า สถานภาพนั้นคือฐานะหรือตำแหน่ง ส่วนบทบาท คือหน้าที่ของตำแหน่งนั้น ๆ ซึ่งจะติดตามสถานภาพมาด้วยการที่บุคคลจะแสดงบทบาทอย่างไรนั้น ก็จะขึ้นอยู่กับกรอบและความคาดหวังของสังคมที่ทำให้บุคคลมีพฤติกรรมตามสถานภาพ

โสภณ ชูพิกุลชัย (2522: 45-46) ได้ให้ความหมายบทบาทไว้ว่า หมายถึงการแสดงออกหรือการทำหน้าที่ของบุคคลซึ่งสมาชิกคนอื่นของสังคมมุ่งหวังให้เขากระทำภายใต้สถานการณ์

อย่างหนึ่ง โดยถือเอาฐานะและหน้าที่ของบุคคลนั้นเป็นมูลฐาน โดยบทบาทเป็นสิ่งสำคัญมาก ถ้าบุคคลมิได้ปฏิบัติตนตามบทบาทที่สังคมกำหนดไว้แล้ว ย่อมจะนำไปสู่ปัญหาสังคมได้ใน 3 ลักษณะ ได้แก่

1. ปัญหาที่เกิดจากการสวมบทบาทได้ไม่ดี ทั้งๆ ที่มีการกำหนดบทบาทไว้ชัดเจนแล้ว ซึ่งจะส่งผลกระทบไปยังบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง เพราะบทบาทที่แต่ละคนแสดงนั้น เป็นส่วนหนึ่งของความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์

2. ปัญหาที่เกิดจากความสับสนของบทบาท โดยที่ผู้สวมบทบาทพร้อมที่จะแสดงของตน แต่เนื่องจากสังคมได้กำหนดบทบาทดังกล่าวไว้ไม่ดีพอ

3. ปัญหาที่เกิดจากการไม่ปฏิบัติตามบทบาทซึ่งตนเองต้องปฏิบัติ

สุพัตรา สุภาพ (2522: 28) กล่าวว่าบทบาทคือ การปฏิบัติตามสิทธิ หน้าที่ของสถานภาพหรือตำแหน่ง เช่น คน ที่มีสถานภาพเป็นพนักงานสืบสวนสอบสวนก็จะมีบทบาทในสืบค้นหาความจริงแห่งคดี รับแจ้งคดี ทั้งนี้โดยบทบาทจะเป็นตัวกำหนดให้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่มีประสิทธิภาพ

ทิตยา สุวรรณภู (2527: 44) ได้กล่าวว่า บทบาทเป็นลักษณะของพฤติกรรมที่ถูกกำหนดโดยฐานะตำแหน่งและบทบาททางสังคมไว้ดังนี้ คือ

1. มีสถานภาพ (status) อยู่จริงในทุกสังคม
2. มีบทบาทที่ควรจะเป็น (Ought-to be -Role) ประจำอยู่ในแต่ละตำแหน่ง
3. วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีในสังคมนั้น ๆ เป็นส่วนหนึ่ง ซึ่งมีความสำคัญในการกำหนดฐานะ ตำแหน่งและบทบาทที่ควรจะเป็น
4. การที่คนเราจะทราบถึงฐานะตำแหน่งและบทบาทนั้นได้มาจากสังคมกรณ (Socialization) ในสังคมนั้น ๆ
5. บทบาทที่ควรจะเป็นนั้นไม่แน่นอนอนเสมอว่าจะเหมือนกับพฤติกรรมจริง ๆ ของคนที่ครองฐานะตำแหน่งอื่น ๆ เพราะพฤติกรรมจริง ๆ นั้น เป็นผลของปฏิกิริยาของคน ที่ครองฐานะตำแหน่งมีบทบาทที่ควรจะเป็นบุคลิกภาพของตนเองและบุคลิกภาพของผู้อื่น ที่เข้าร่วมในพฤติกรรมและเครื่องกระตุ้น (Stimulus) ที่มีอยู่ในเวลาและสภาพที่เกิดจากการติดต่อทางสังคม

ชูดา จิตพิทักษ์ (2528: 61) ได้ให้ความหมายของบทบาทว่า หมายถึงการที่บุคคลปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่ของตนตามสถานภาพที่ตนเป็นอยู่ โดยทั่วไปจะพิจารณาใน 2 ลักษณะ คือ

1. การพิจารณาโครงสร้างทางสังคม บทบาท หมายถึง ตำแหน่งทางสังคมที่มีชื่อเรียกต่าง ๆ จะแสดงลักษณะกิจกรรมตามคุณสมบัติของบุคคลที่ครองตำแหน่งนั้น

2. การแสดงบทบาทหรือกระทำต่อกัน หรือการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม บทบาทนี้เป็นผลเนื่องมาจากการกระทำอย่างมีแบบแผน ทั้งนี้โดยผ่านการเรียนรู้มาก่อนว่าในสถานการณ์แต่ละอย่างควรจะประพฤติอย่างไร บทบาทจึงมีอยู่คู่กับตำแหน่งทางสังคมที่ดำรงอยู่

Webster's Dictionary (อ้างถึงใน ชูติมา กุหาทอง, 2533: 29) ได้ให้คำจำกัดความของบทบาทไว้ 2 ประการคือ

1. บทบาทที่ได้รับมอบหมายให้แสดง เช่น บทบาทของตัวพระเอก นางเอก บทบาทของผู้ร้ายหรือตัวประกอบอื่น ๆ
2. หน้าที่ คือ การปฏิบัติการหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายตามลักษณะของงาน

กรองแก้ว อยู่สุข (2537: 11) ได้ให้ความหมายของบทบาทว่า หมายถึงแบบอย่างของพฤติกรรมที่คาดหวังว่าบุคคลจะแสดงออกในกิจกรรมที่ร่วมกับผู้อื่น ซึ่งบทบาทจะสะท้อนให้เห็นถึงตำแหน่งในสังคมรวมไปถึงหน้าที่สิทธิ ความรับผิดชอบและอิทธิพลของแต่ละบุคคลด้วย

งามพิศ สัตย์สงวน (2528: 73) ได้ให้ความหมายบทบาทว่าเป็นพฤติกรรมที่คาดหวังสำหรับผู้ที่อยู่ในสถานการณ์ต่าง ๆ ว่าจะต้องปฏิบัติอย่างไร เป็นบทบาทที่ถูกคาดหวังโดยกลุ่มคนและสังคมเพื่อทำให้ความสัมพันธ์มีการกระทำระหว่างกันทางสังคมได้

จากความหมายข้างต้น พอจะสรุปได้ว่า บทบาท หมายถึงพฤติกรรมที่แสดงออกหรือการปฏิบัติงานในภารกิจที่รับผิดชอบให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสถานภาพ หรือตำแหน่งสิทธิหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากสังคม ซึ่งเกิดจากความคาดหวังของบุคคล กลุ่มคน และสังคมอันเนื่องมาจากการปฏิสัมพันธ์กันทางสังคม

1.1.2 ประเภทของบทบาท

การแสดงบทบาทให้ถูกต้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ขึ้นอยู่กับว่าบุคคลจะใช้วิจารณญาณโดยอาศัย ความรู้ ทักษะ และประสบการณ์เดิมเป็นเครื่องช่วยกำหนดบทบาทบุคคลในสังคมจะแสดงบทบาทซึ่งเป็นแนวทางในการปฏิบัติต่อบุคคลอื่นแตกต่างกันออกไป ถ้าตำแหน่งนั้น ต่างกับบทบาทในสังคมทั่วไป แบ่งได้เป็น 5 ตำแหน่งดังนี้ (หนึ่งฤทัย ไชยทอง, 2538: 15)

1. บทบาทตามเพศและบทบาทตามวัย ได้แก่ ผู้ชาย ผู้หญิง เด็ก ผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นบทบาทที่มีอิทธิพลต่อการกระทำ ของตนตลอดชีวิต
2. บทบาททางอาชีพ ได้แก่ คนขายของ ครู หนายความ บทบาทประเภทนี้สามารถเปลี่ยนได้อย่างอิสระเสรีมากกว่าบทบาทอื่น

3. บทบาทเสถียรภาพ ได้แก่ บทบาทของหัวหน้า ลูกน้อง คนรับใช้
4. บทบาททางครอบครัว ได้แก่ พ่อ แม่ ลูก
5. บทบาทในกลุ่มเพื่อน หรือกลุ่มที่มีความสนใจคล้าย ๆ กัน ได้แก่ บทบาทของสมาชิกในชมรมต่าง ๆ

อรุณ รักธรรม (2526: 18) ได้แบ่งประเภทบทบาทออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. บทบาทจริง (Actual Role) เป็นพฤติกรรมที่แท้จริงของบุคคล ที่ถูกควบคุมโดย อารมณ์ เจตคติ พฤติกรรมส่วนตัว และปัญหาในการปฏิบัติงาน
2. บทบาทที่ถูกกำหนด (Prescription Role) เป็นขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบซึ่งทางหน่วยงานหรือองค์กรเป็นผู้กำหนด
3. บทบาทคาดหวัง (Expectation Role) เป็นความคาดหวังของบุคคลอื่น หรือสังคมที่มีต่อบุคคลผู้ครองตำแหน่งและเป็นความคาดหวังของตนเองต่อบทบาทนั้นๆ

ทิตยา สุวรรณภู (2527: 9-10) ได้แบ่งบทบาทไว้ 2 ลักษณะ คือ

1. บทบาทอุดมคติ (Idea Role) คือ บทบาทของผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางสังคมควรจะปฏิบัติซึ่งถูกกำหนดโดยการอบรม คำแนะนำ คำสั่งสอน หน้าที่และความรับผิดชอบที่ได้รับมอบหมาย
2. บทบาทที่ปฏิบัติจริง (Actual Role) คือ บทบาทที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางสังคมที่จะต้องปฏิบัติซึ่งถูกกำหนดโดยผู้ดำรงตำแหน่งทางสังคม นำเอาบทบาททางอุดมคติไปแปลความเพื่อที่จะปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่นั้นจะมีลักษณะคล้ายคลึง หรือแตกต่างกันอย่างไรก็ขึ้นอยู่กับความสามารถในการแปลความโดยมีสภาพแวดล้อมเป็นข้อจำกัดและสิ่งเกื้อกูล

Saebin (อ้างถึงใน สมบัติ เสาวแก้ว, 2536: 11) ได้จำแนกลักษณะที่สำคัญของบทบาทออกเป็น 2 ประการ คือ

1. ความคาดหวัง (Expectations) เป็นความคาดหวังของบุคคลที่ดำรงตำแหน่งนั้น ๆ ว่าควรที่จะแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมกับตำแหน่งนั้น ๆ อย่างไร
2. การแสดงบทบาท (Enactment) เป็นการแสดงบทบาทของบุคคลให้สอดคล้องกับบทบาทที่ถูกกำหนดไว้

Berio (อ้างถึงใน หนึ่งฤทัย ไชยทอง, 2538: 16) ได้จำแนกบทบาทของบุคคลไว้ 3 ด้าน คือ

1. บทบาทที่กำหนดไว้หรือบทบาทในอุดมคติ (Role Prescriptions) เป็นบทบาทที่สังคมกำหนดไว้เป็นระเบียบอย่างชัดเจนว่าบุคคลอยู่ในบทบาทนั้นจะต้องทำอะไรบ้าง เช่น ตำรวจต้องจับผู้ร้ายแพทย์ต้องรักษาผู้ป่วย
2. บทบาทที่ปฏิบัติจริง (Role Descriptions) เป็นบทบาทที่บุคคลได้ปฏิบัติจริงเมื่ออยู่ในบทบาทนั้น เช่น แพทย์ต้องทำการขออนุญาตจากญาติผู้ตายเพื่อทำการผ่าพิสูจน์ศพ
3. บทบาทที่ถูกคาดหวัง (Role Expectation) เป็นบทบาทที่ถูกคาดหวังจากบุคคลอื่นว่าตน สมควรจะปฏิบัติอย่างไรในบทบาทนั้น เช่น ประชาชนคาดหวังว่าตำรวจจะเป็นบุคคลที่ทำงานด้วยความโปร่งใสและรับใช้ประชาชนด้วยความซื่อสัตย์ไม่รีดไถประชาชน

1.1.3 ปัจจัยที่มีผลต่อการแสดงบทบาท

Linton (อ้างถึงในสุนทร ทองคง, 2527: 9-10) กล่าวว่าบทบาทที่บุคคลจะสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ดีนั้น จะขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้

1. ลักษณะเฉพาะของสังคม ชุมชน
2. วัฒนธรรม ประเพณี และความปรารถนาของสังคมที่เกี่ยวข้อง
3. บุคลิกภาพของตน ซึ่งหมายถึงลักษณะส่วนบุคคล

Allport (อ้างถึงในชุติมา นิลอุหา, 2533: 33) กล่าวว่าบุคคลจะมีการแสดงพฤติกรรมในขณะที่ยดำรงตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งนั้น จะขึ้นอยู่กับปัจจัย 4 ประการ คือ

1. บทบาทที่คาดหวัง (Role Expectation) คือ บทบาทตามความคาดหวังของสังคมที่อยากให้เขาปฏิบัติ เมื่อยดำรงตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งในสังคม
2. มโนทัศน์ของบทบาท (Role Conceptual) คือการที่บุคคลจะมองเห็นบทบาทตามการรับรู้ของตนเอง ความต้องการของตนเอง อาจสอดคล้องกับความคาดหวังของสังคมหรือไม่
3. การยอมรับบทบาท (Role Acceptance) คือ การยอมรับบทบาทของบุคคลที่จะเกิดขึ้นได้ในภายหลัง เมื่อมีความสอดคล้องกันเองของบทบาทที่คาดหวังและมโนทัศน์ของบทบาท
4. การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ (Role Acceptance) คือ การยอมรับบทบาทของบุคคลที่จะเกิดขึ้นได้ในภายหลังเมื่อมีความสอดคล้องกันเองของบทบาทที่คาดหวังและมโนทัศน์ของบทบาท

สรุปว่า บทบาททางสังคมจะถูกกำหนดและวางระเบียบไว้เพื่อการปฏิบัติอย่างชัดเจนว่า

บุคคลอยู่ในบทบาทนั้น มีสิทธิและหน้าที่ทำอะไรได้บ้างในองค์กรนั้น ๆ ซึ่งสังคมได้วางระเบียบ และกำหนดบทบาทไว้แล้ว ทั้งนี้เพื่อให้มีมาตรฐานการปฏิบัติงานที่ดี ถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ถือปฏิบัติจะต้องทราบถึงบทบาทของตนว่า ตนมีขอบเขตในการปฏิบัติงานมากน้อยเพียงไร เพื่อจะได้แสดงบทบาทตามมาตรฐานการปฏิบัติที่ดีในบางสถานการณ์ อาจมีเหตุการณ์อย่างนี้เกิดขึ้นได้ คือความคลุมเครือในบทบาทเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากการขาดความชัดเจนเกี่ยวกับหน้าที่ความรับผิดชอบ และกิจกรรมอื่นที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ซึ่งก่อให้เกิดความไม่แน่นอนและความไม่พึงพอใจ

จากทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทข้างต้น อาจกล่าวได้ว่าการแสดงบทบาทของเจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวนในการสืบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นบทบาทที่เกิดขึ้นจากภาระหน้าที่ตำแหน่งหน้าที่การงาน ซึ่งต้องกระทำร่วมกันให้งานประสบความสำเร็จ

2. แนวคิดเกี่ยวกับการสืบสวนทางนิติวิทยาศาสตร์

การสืบสวนทางนิติวิทยาศาสตร์เริ่มต้นจากการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ (Crimescene investigation) หลังจากคนร้ายก่อเหตุและหลบหนีไปแล้ว คนร้ายมักจะฉวยโอกาสลงมือก่อเหตุในช่วงที่พลอดคน จึงไม่มีพยานบุคคลระบุยืนยันตัวคนร้ายได้ จำต้องอาศัยวิธีการสืบสวนทางนิติวิทยาศาสตร์ มาช่วยในการสืบสวนหาตัวคนร้าย ในต่างประเทศ การตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ และการจัดทำแผนประทุษกรรมในที่เกิดเหตุ ตลอดจนพฤติกรรมคนร้าย ถือเป็นเรื่องสำคัญมาก เพราะพยานหลักฐานในที่เกิดเหตุตลอดจนพฤติกรรมของคนร้าย ในแต่ละคดีที่เกิดขึ้นจะถูกเก็บรวบรวมไว้ในคอมพิวเตอร์ระบบออนไลน์ VCAP หรือ Viocent Criminal Apprehention เชื่อมโยงข้อมูลระหว่างตำรวจหน่วยต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น ซีไอเอ เอฟบีไอ หรือ สถานีตำรวจท้องที่ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลของคดี และช่วยกันตรวจสอบเปรียบเทียบลักษณะคดี และพยานหลักฐานที่ได้ว่าตรงกับคดีใด ของท้องที่ใดบ้าง เมื่อจับผู้ต้องสงสัยได้ก็จะส่งประวัติ กรุปเลือด เส้นผม น้ำอสุจิ ไปตรวจพิสูจน์เพื่อให้คอมพิวเตอร์และเจ้าหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญด้าน นิติวิทยาศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์มาวิเคราะห์ว่าผู้ต้องหาสงสัยน่าจะเป็นคนร้ายในคดีใดบ้าง เพื่อบ่งชี้ตัวคนร้าย

สำหรับในประเทศไทย มีการนำนิติวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มาใช้ในคดีเช่นเดียวกันกับต่างประเทศ แต่การเชื่อมโยงข้อมูลคอมพิวเตอร์ออนไลน์ยังไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร ยังคงอาศัยการติดต่อทางเอกสารเป็นหลัก แต่ก็สามารถตรวจวิเคราะห์พยานหลักฐาน จำพวก ทะเบียนราษฎร ทะเบียนประวัติ แผนประทุษกรรม กรุปเลือด เส้นผม น้ำอสุจิ น้ำคั้นหลังจากร่างกาย เพื่อยืนยันตัว

ผู้ต้องหาได้เช่นเดียวกันกับต่างประเทศ มีการกล่าวอ้างจากนักวิชาการด้านยุติธรรมว่า การสืบสวนในประเทศไทยยังล่าช้ากว่าต่างประเทศประมาณ 20 ปี

2.1 นิติวิทยาศาสตร์ (Forensic Science)

นิติวิทยาศาสตร์ คือ การนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์ทุกสาขามาประยุกต์ใช้เพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงในกระบวนการยุติธรรม ซึ่งสามารถสร้างความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรมได้เป็นอย่างดี เพราะหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ ในประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น สหรัฐอเมริกา ประเทศในแถบยุโรป และ ญี่ปุ่น นำความรู้ทางนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ในการสืบสวนหาตัวคนร้ายอย่างแพร่หลาย โดยเฉพาะในญี่ปุ่น สามารถนำนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ในการสืบสวนจนสามารถจับกุมคนร้ายได้ถึง 90% ของคดีฆาตกรรมที่เกิดขึ้น

การปฏิบัติการทางนิติวิทยาศาสตร์ แยกลักษณะงานได้ ดังนี้

1. การตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ และการถ่ายภาพ (Crime Scene Investigation and Forensic)
2. การตรวจลายนิ้วมือ ฝ่ามือ ฝ่าเท้า (Fingerprint, Palmprint, Footprint)
3. การตรวจเอกสาร (Document) เช่น ตรวจลายเซ็น ลายมือเขียน
4. การตรวจอาวุธปืน และกระสุนปืนของกลาง (Forensic Ballistics)
5. การตรวจทางเคมี (Forensic Chemistry) เช่น ตรวจวิเคราะห์องค์ประกอบทางเคมีของสารต่าง ๆ
6. การตรวจทางฟิสิกส์ (Forensic Physics) เช่น ตรวจร่องรอยการเฉี่ยวชนรถ
7. การตรวจทางชีววิทยา (Biological Trace Evidence) เช่น ตรวจเส้นผม คราบเลือด คราบอสุจิ
8. การตรวจทางนิติเวช (Forensic Medicine) ได้แก่ นิติพยาธิวิทยา (Forensic Pathology), นิติเวชคลินิก (Clinical Forensic), นิติจิตเวช (Forensic Psychiatry), นิติพิษวิทยา (Forensic Toxicology), การพิสูจน์หลักฐาน (Criminalistic), นิติเซโรวิทยา (Forensic Serology), เวชศาสตร์จราจร (Traffic Medicine), กฎหมายการแพทย์ (Medicial Law)

ซึ่งในส่วนนี้นักสืบจะเป็นการปฏิบัติงานในส่วนข้อ 1 คือ การตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ และการถ่ายภาพ

2.2 การตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ (Crime scene investigation)

หลังจากได้รับแจ้งเหตุก่อนออกเดินทางไปตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุควรจัดเตรียมอุปกรณ์สำหรับตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุให้พร้อมใช้งาน ในต่างประเทศที่วิทยาการตำรวจทันสมัย จะมีกล่องใส่อุปกรณ์สำหรับตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุแบบกระเป๋าทันที แต่สำหรับตำรวจไทยควรจัดหา จัดเตรียมอุปกรณ์สำหรับตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุด้วยตนเอง ดังนี้

1. กล้องถ่ายรูป ควรใช้เลนส์ถ่ายภาพแบบมาโครสำหรับถ่ายภาพ สภาพทั่วไปของสถานที่เกิดเหตุ ภาพวัตถุพยาน ช่องทางประตู หน้าต่าง สิ่งผิดปกติอื่นๆ
2. กล้องถ่ายภาพเคลื่อนไหว สำหรับถ่ายภาพขั้นตอนการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุของนักสืบ
3. เครื่องบันทึกเสียงดิจิทัล
4. แถบวัดบอกขนาดวัตถุ สำหรับวางทาบกับวัตถุพยาน ทำให้ทราบขนาดของวัตถุพยานได้จากภาพถ่าย
5. แถบวัดระยะ สำหรับวัดหาระยะ จุดพบศพ จุดพบวัตถุ ขนาดห้องที่เกิดเหตุ ความกว้างสูงของหน้าต่างประตู ช่องทางที่คนร้ายลอดเข้ามา ฯลฯ
6. เครื่องวัดระยะแบบละเอียด (ฟิงเกอร์เกจ)
7. ชุดเก็บลายนิ้วมือแฝง
8. ซอง และ ถุง พลาสติกสำหรับใส่วัตถุพยาน พร้อมสติ๊กเกอร์สำหรับเขียนบ่งบอกลำดับรายละเอียด
9. ขวดสำหรับเก็บวัตถุพยานที่เป็นของเหลว พร้อมเทปสำหรับคาดฉลากขวด
10. ก้านสำลี สำหรับเก็บวัตถุพยานที่เป็นของเหลว หรือ ผง ที่มีขนาดเล็ก
11. ก้อนสำลีสำหรับซับเก็บ คราบเลือด คราบน้ำสุจิ น้ำคัดหลั่งจากร่างกาย ฯลฯ
12. แว่นขยาย สำหรับตรวจดูวัตถุพยาน หรือ บาดแผลที่มีขนาดเล็ก
13. ถุงมือยาง
14. ผ้าปิดจมูก
15. มีดคัทเตอร์
16. อุปกรณ์ช่างเท่าที่จะสามารถนำติดตัวไปได้
17. แบบฟอร์มบันทึกการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ กระดาษเปล่า ปากกา

2.3 การแบ่งหน้าที่ของชุดสืบสวนที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ

คนที่หนึ่ง หัวหน้าชุด มีหน้าที่ สั่งการ บังคับบัญชา และสังเกตการณ์ทั่วไป

คนที่สอง ช่างภาพ – มีหน้าที่ บันทึกภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว

คนที่สาม ผู้เก็บวัตถุพยาน – มีหน้าที่เก็บวัตถุพยาน เก็บอาวุธที่พบในที่เกิดเหตุ และถ่ายภาพนิ่ง

โดยบุคคลดังกล่าวข้างต้นสามคนนี้ และพนักงานสอบสวนเท่านั้นที่อนุญาตให้เข้าไปในแนวกันสถานที่เกิดเหตุ ส่วนที่เหลือให้อยู่นอกแนวกันสถานที่เกิดเหตุ คือ

คนที่สี่ ผู้รักษาสถานที่เกิดเหตุ – ตั้งแถบแนวกันสถานที่เกิดเหตุ และป้องกันมิให้ผู้ไม่เกี่ยวข้องเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุ ตลอดจนคุ้มกันความปลอดภัยให้ชุดทำงาน

คนที่ห้า นักสืบ – เสาะหาสอบถามปากคำพยาน

คนที่หก นักสืบ – เสาะหาสอบถามปากคำพยาน

คนที่เจ็ด ผู้คุ้มกัน – คุ้มกันความปลอดภัยให้ชุดทำงาน และ สังเกตการณ์ทั่วไป (ทำหน้าที่พลขับด้วยโดยยานพาหนะที่ใช้ควรเป็นรถตู้)

ส่วนหน้าที่ในการนำส่งผู้บาดเจ็บ ปิดล้อมที่เกิดเหตุ ดับเพลิง ฯลฯ ควรให้เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่สายตรวจที่มาปฏิบัติงานร่วมในสถานที่เกิดเหตุ และหากมีการติดตามไล่ล่าคนร้ายในขณะนั้นก็ควรให้เป็นหน้าที่ของหน่วยปฏิบัติการพิเศษ ชุดอาวุธพิเศษ หรือ เจ้าหน้าที่สืบสวนชุดอื่นที่ไม่ได้มีหน้าที่ในการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ

สิ่งสำคัญที่สุดเป็นอันดับแรกเมื่อนักสืบเดินทางไปถึงสถานที่เกิดเหตุ คือ การรักษาสถานที่เกิดเหตุ ทำการกันแนวสถานที่เกิดเหตุ แล้วห้ามมิให้ผู้อื่นใด รวมทั้งเจ้าหน้าที่ผู้ไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง ตลอดจนเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจ เข้าไปในแนวกันสถานที่เกิดเหตุ (หน้าที่ของเจ้าหน้าที่สายตรวจคือช่วยเหลือในการกันไม่ให้บุคคลเข้าไปในแนวกันและลำเลียงนำส่งผู้บาดเจ็บ หรือระงับเหตุที่ยังไม่สงบ) แต่ถ้ามีผู้เข้าไปในที่เกิดเหตุก่อนที่นักสืบจะไปถึงหรือไม่สามารถห้ามได้ ควรเก็บลายพิมพ์นิ้วมือ และตัวอย่างเส้นผม ของทุกๆ คนที่เข้าไปในสถานที่เกิดเหตุไว้ด้วย

จากนั้นจึงแบ่งพื้นที่ในสถานที่เกิดเหตุเป็นบล็อกๆ ละประมาณ 1 ตารางเมตร แล้วเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุอย่างช้าๆ ทีละบล็อก บันทึกภาพทุกขั้นตอน และจดบันทึกทุกอย่างที่กระทำลงไปในที่เกิดเหตุ แล้วลงเวลากำกับด้วย ตลอดจนบันทึกสภาพที่เกิดเหตุ ประตู่ หน้าต่าง แสงสว่าง กลิ่น และสิ่งที่ผิดปกติอื่นๆ บันทึกปากคำของพยานโดยเทบบันทึกเสียงและเอกสาร

สิ่งที่ควรคำนึงถึงอย่างยิ่งในสถานที่เกิดเหตุ คือ พื้น เพราะพื้นจะเป็นแหล่งรวมของวัตถุพยานในที่เกิดเหตุ (Scene Marker) ทุกอย่างที่เกี่ยวข้อง หรือ คนร้ายจับต้อง หรือ กระทำโดยประการอื่นใดให้ปรากฏ เช่น เดินชน โต๊ะจนแก้วตกแตกที่พื้น หรือตก หยอด หล่น ตามแรงดึงดูดของโลก เช่น หยดเลือด เส้นผมหล่นที่พื้น ฯลฯ และที่สำคัญ คือวัตถุพยานที่ปรากฏที่พื้นจะถูกทำลายจากการเหยียบย่ำของเจ้าหน้าที่มากที่สุด

2.4 ลำดับขั้นตอนการควบคุมและสั่งการในสถานที่เกิดเหตุระดับสถานีตำรวจ

ขั้นตอนที่ 1 รับแจ้งเหตุ ศูนย์วิทยุสื่อสารแจ้งเจ้าหน้าที่สายตรวจเดินทางไปยังที่เกิดเหตุ แล้วรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบ อันได้แก่ ผกก. รอง ผกก. สว. ทูกันาย (ยกเว้นฝ่ายอำนวยการ), พนักงานสอบสวนเวร, นายตำรวจระดับรอง สว. ที่เข้าเวรขณะนั้น และแจ้ง ร้อยเวร 20 เดินทางไปยังที่เกิดเหตุเพื่อเป็นผู้บัญชาเหตุการณ์ในเบื้องต้น

ขั้นตอนที่ 2 สายตรวจเมื่อเดินทางไปถึงที่เกิดเหตุ หากเหตุการณ์ยังไม่สงบแจ้งศูนย์วิทยุทราบ ขออนุมัติเข้าระงับเหตุ หากเหตุการณ์สงบแล้ว หากมีคนเจ็บก็ลำเลียงนำส่งโรงพยาบาล และให้ทำการรักษาสถานที่เกิดเหตุ ห้ามทุกคน ไม่ว่าเจ้าของสถานที่เอง หรือญาติ เข้าไปในที่เกิดเหตุ เพราะทุกคนเป็นผู้ต้องสงสัยได้หมดทุกคน อาจเข้าไปทำลายพยานหลักฐาน หรือ เหยียบย่ำทำให้พยานหลักฐานเสียหายโดยไม่ตั้งใจได้

ขั้นตอนที่ 3 ร้อยเวร 20 เดินทางถึงสถานที่เกิดเหตุ เข้าควบคุมสถานการณ์และทำหน้าที่เป็นผู้บัญชาการเหตุการณ์ในสถานที่เกิดเหตุ แล้วรายงานเหตุการณ์เบื้องต้นให้ผู้บังคับบัญชาทราบ เช่น พิกัดสถานที่เกิดเหตุที่แน่นอน เส้นทางการเดินทางไปยังที่เกิดเหตุ พบศพ หรือ ผู้บาดเจ็บที่รายเพศ อายุ ชื่อ ชื่อสกุล มีผู้ต้องสงสัยกำลังหลบหนีจำเป็นต้องสกัดจับหรือไม่ แล้วจดบันทึกไว้

ขั้นตอนที่ 4 พนักงานสอบสวน และ นายตำรวจชั้นผู้ใหญ่ เดินทางไปถึงที่เกิดเหตุ ให้ ร้อยเวร 20 นำบันทึกที่จดไว้ส่งมอบให้ ผู้มียศ ตำแหน่งสูงสุด ณ ที่นั้น และส่งมอบหน้าที่ผู้บัญชาการเหตุการณ์ให้กับนายตำรวจผู้นั้น เมื่อเหตุการณ์สงบและควบคุมสถานการณ์ได้แล้ว ผู้บัญชาการเหตุการณ์ ติดต่อผู้เกี่ยวข้อง เช่น แพทย์ หรือ อัยการ และมอบหมายให้ ชุดตรวจสถานที่เกิดเหตุ (สว.สส. และชุดสืบสวนที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นชุดตรวจสถานที่เกิดเหตุ) เริ่มทำการตรวจสถานที่เกิดเหตุ

ขั้นตอนที่ 5 ชุดตรวจสถานที่เกิดเหตุ ร่วมกับพนักงานสอบสวน เริ่มทำการตรวจสถานที่เกิดเหตุ โดยแบ่งหน้าที่ตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น เสร็จแล้ว รายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบเป็นลายลักษณ์อักษรในเบื้องต้นโดยทันที ส่วนพนักงานสอบสวน ลงบันทึกประจำวัน รับ/ไม่รับคดี

ในการทำงานร่วมกัน พี่ระลึกเสมอว่า “อัยการและศาลเปรียบเสมือนผู้ทานอาหาร พนักงานสอบสวน เปรียบเสมือนพ่อครัวที่ปรุงอาหารให้อัยการและศาลทาน การที่จะปรุงอาหารได้เลิศรส ก็ต้องอาศัยชุดตรวจสถานที่เกิดเหตุและสืบสวนคดี จัดหา เนื้อ ผัก เครื่องปรุง ซึ่งก็คือพยานหลักฐานต่างๆ มาให้พนักงานสอบสวนเพราะหากไม่มีผู้ช่วยแล้วพ่อครัวก็มีวัตถุดิบมาปรุงอาหารไม่ครบอาหารก็อร่อยไม่ได้”

จากแนวคิดและเทคนิควิธีการการตรวจสถานที่เกิดเหตุ นั้น เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับการสืบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในการตรวจเก็บพยานหลักฐาน สำหรับกระบวนการยุติธรรม

พยานหลักฐานนับเป็นหัวใจสำคัญ ผู้ปฏิบัติงานด้านการสืบสวนจึงให้ความสำคัญในการรวบรวมพยานหลักฐานก่อนทำการตรวจพิสูจน์ต่อไป

3. แนวคิดเกี่ยวกับเทคนิคการสืบสวน (พลตำรวจตรีโกสินทร์ หินเขาว์:2550)

3.1 ความหมายของการสืบสวน

การสืบสวน (คดีอาญา) หมายถึง การแสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน ซึ่งพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจได้ปฏิบัติไปตามอำนาจและหน้าที่ เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนและทราบรายละเอียดแห่งความผิด

การสืบสวนในแต่ละคดีความผิดเป็นเพียงส่วนหนึ่งของงานรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนเท่านั้น ซึ่งจะกระทำต่อเมื่อมีผู้กระทำความผิดหรือการกระทำผิดเกิดขึ้นแล้ว หรือที่เรียกว่าการสืบสวนหลังเกิดเหตุ แต่การสืบสวนที่เป็นคุณประโยชน์ต่อสังคมและประชาชนอย่างแท้จริงต้องเป็นการสืบสวนก่อนเกิดเหตุเป็นสำคัญ เพื่อเป็นการป้องกันหรือยุติการกระทำผิดที่จะส่งผลเสียหายต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชนก่อนล่วงหน้า การสืบสวนจนทราบและจับกุมผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้ในภายหลังไม่สามารถเรียกความเสียหายที่เกิดขึ้นแล้วกลับคืนมาได้

เป้าหมายของการสืบสวนมีอยู่ 2 ประการ คือ หาข้อเท็จจริงและหาพยานหลักฐาน

3.1.1 ข้อเท็จจริง ในคดีจะประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 อย่าง คือ

1) มีการกระทำความผิดเกิดขึ้นหรือไม่?

การสืบสวนเบื้องต้นภายหลังจากทราบเหตุด้วยการรับแจ้งเหตุ การร้องเรียน การร้องทุกข์ หรือการสืบสวนก่อนเกิดเหตุต้องทราบให้แน่ชัดก่อนว่า มีการกระทำความผิดเกิดขึ้นจริงหรือการกระทำที่น่าสงสัยว่าเป็นความผิดนั้นเป็นความผิดตามกฎหมายจริง จึงจะดำเนินการสืบสวนต่อไปจนเสร็จสิ้น เพื่อให้ได้ตัวผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดีและลงโทษ มิฉะนั้นการสืบสวนที่ผ่านมาจะเป็นการสูญเปล่า

2) ใครเป็นผู้กระทำความผิด ?

การสืบสวนจนทราบการกระทำความผิดจะเกิดประโยชน์น้อยมาก หากไม่ทราบว่าใครคือผู้กระทำความผิด เพราะผู้กระทำความผิดยังลอยนวลไม่ได้รับการลงโทษอย่างสาสมและสามารถจะกระทำความผิดได้อีก โดยยากแก่การป้องกัน รวมทั้งผู้เสียหายในคดีก็ไม่อาจเรียกร้องให้ชดใช้ทดแทนเอาจากใครได้ ในหลายคดีจะมีผู้กระทำความผิดจำนวนหลายคน บางคดีมีเป็นจำนวนมาก เป็นขบวนการใหญ่ทั้งภายในประเทศและข้ามชาติ ซึ่งเป็นปัญหาของการสืบสวนที่ยุ่ยากซับซ้อนมากขึ้นไปอีกหากต้องการทราบว่าผู้กระทำความผิดทุกคนเป็นใคร

3) รายละเอียดของการกระทำความผิดเป็นอย่างไร ?

การสืบสวนมิใช่มุ่งเน้นเฉพาะส่วนของการกระทำที่เป็นความผิดเท่านั้น แต่หมายรวมถึง การสืบสวนที่ทำให้ทราบว่าการกระทำทั้งหลายทั้งปวงที่เป็นความผิดและไม่เป็นความผิดตามกฎหมาย ที่มุ่งหวังผลในการกระทำผิดในคดีมีรายละเอียดเป็นอย่างไร มีวิธีการและพฤติการณ์ของบุคคลที่ เกี่ยวข้องทั้งหมด รวมตลอดจนอาวุธ เครื่องมือเครื่องใช้ หรือยานพาหนะเป็นอย่างไรด้วย เพื่อให้ เข้าใจผู้กระทำผิดและพฤติการณ์ของการกระทำผิดในคดีอย่างถ่องแท้ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อไป ในการสอบสวนและพิจารณาลงโทษผู้กระทำผิดในกระบวนการยุติธรรมได้ถูกต้องและเป็นธรรม มากที่สุด

4) สาเหตุหรือแรงจูงใจในการกระทำผิดคืออะไร ?

บุคคลที่กระทำผิดในลักษณะหรือรูปแบบเดียวกันมิได้แปลว่ามีความชั่วร้ายเท่ากัน สาเหตุ แรงจูงใจหรือเจตนาของบุคคลในการกระทำผิดเป็นตัวชี้วัดความแตกต่างของความเลวร้ายของ ผู้กระทำผิดแต่ละคน การสืบสวนจึงจำเป็นต้องแสวงหาคำตอบที่ถูกต้องให้ได้ว่าผู้กระทำผิดได้ลง มือกระทำผิดไปเพราะอะไร ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ต่อการสอบสวนและพิจารณาพิพากษาลงโทษ ผู้กระทำผิดได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและยุติธรรมให้มากที่สุด

5) ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นเป็นอย่างไร ?

ผลลัพธ์ หมายถึง ผลของการกระทำผิดนั้นทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยแสวงหาข้อมูลให้ ครอบคลุมทั้งหมดในทุกส่วนว่าผลจากการกระทำผิดได้ก่อให้เกิดผลร้ายและผลดีกระทบต่อผู้ใด หรือสิ่งใดบ้างมากน้อยเพียงใด

3.1.2 พยานหลักฐาน

พยานหลักฐาน หมายถึง บุคคล เอกสาร และวัตถุสิ่งของเพื่อเป็นหรือใช้ยืนยันข้อเท็จจริงจาก การสืบสวนตามข้อ 1 ข้างต้นดังกล่าว ข้อเท็จจริงในกระบวนการยุติธรรมที่เป็นข้อเท็จจริงลอย ๆ ไม่ มีพยานหลักฐานรองรับไม่อาจรับฟังได้ การสืบสวนหาข้อเท็จจริงแต่เพียงประการเดียวจึงยังไม่ เพียงพอในการพิจารณาคดี จำเป็นต้องสืบสวนหาพยานหลักฐานมายืนยันประกอบด้วยจึงจะ น่าเชื่อถือและสามารถรับฟังในการพิจารณาการกระทำผิดและลงโทษผู้กระทำผิดได้ตาม กระบวนการยุติธรรม

1) พยานบุคคล ซึ่งมิได้เกิดขึ้นจากการจูงใจ มีคำมั่นสัญญา ชูเชิญ หลอกลวง หรือโดยมิ ชอบประการอื่น เช่น ประจักษ์พยาน พยานแวดล้อม พยานผู้ชำนาญการพิเศษ เป็นต้น

2) พยานเอกสาร ซึ่งเป็นต้นฉบับ หรือสำเนาที่รับรองว่าถูกต้อง หรือพยานบุคคลที่รู้ ข้อความก็อ้างเป็นพยานได้

3) พยานวัตถุ ซึ่งเป็นสิ่งของต่าง ๆ ต้องมีการเก็บ การรักษา การรับ – ส่ง การดำเนินการ ตรวจพิสูจน์เป็นบันทึกหลักฐานและมีการบรรจุหีบห่อติดราเพื่อความปลอดภัยด้วย

3.2 ผู้มีอำนาจในการสืบสวน

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา บัญญัติไว้ในหมวดที่ 2 เรื่อง อำนาจสืบสวนและสอบสวน มาตรา 17 ว่า “พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจมีอำนาจสืบสวนคดีอาญาได้ ซึ่งพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ หมายถึง เจ้าพนักงานซึ่งกฎหมายให้มีอำนาจและหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน ให้รวมทั้งพศติ เจ้าพนักงานกรมสรรพสามิต กรมศุลกากร กรมเจ้าท่า พนักงานตรวจคนเข้าเมือง และเจ้าพนักงานอื่น ๆ ในเมื่อทำการอันเกี่ยวกับการจับกุมปราบปรามผู้กระทำความผิดกฎหมาย ซึ่งคนมีหน้าที่ต้องจับกุมหรือปราบปราม”

พศติ มีหน้าที่จับกุมปราบปรามผู้กระทำความผิดกฎหมายตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์

เจ้าพนักงานกรมสรรพสามิต มีหน้าที่จับกุมปราบปรามผู้กระทำความผิดกฎหมาย ว่าด้วยสรรพสามิต พระราชบัญญัติสุรา พระราชบัญญัติยาสูบ พระราชบัญญัติยานยนต์ พระราชบัญญัติไฟ เป็นต้น

เจ้าหน้าที่ศุลกากร มีหน้าที่จับกุมปราบปรามผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติศุลกากรและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

เจ้าพนักงานกรมเจ้าท่า มีหน้าที่จับกุมปราบปรามผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำ

เจ้าพนักงานตรวจคนเข้าเมือง มีหน้าที่จับกุมปราบปรามผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง

ดังนั้น จึงพิจารณาได้ว่า องค์ประกอบที่สำคัญของผู้มีอำนาจในการสืบสวนก็คือ

1. เป็นเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือฝ่ายอื่นหรือตำรวจ
2. เป็นเจ้าพนักงานซึ่งกฎหมายกำหนดให้มีอำนาจและหน้าที่ในการจับกุมปราบปรามผู้กระทำความผิดกฎหมาย ในส่วนที่รับผิดชอบ ทั้งนี้เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน

3.3 เขตอำนาจในการสืบสวน

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 18 บัญญัติไว้ว่า “ในจังหวัดอื่นนอกจากจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรี พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ ปลัดอำเภอและข้าราชการตำรวจ ซึ่งมียศตั้งแต่ชั้นนายร้อยตำรวจตรีหรือเทียบเท่านายร้อยตำรวจตรีขึ้นไป มีอำนาจสอบสวนความผิดอาญา ซึ่งได้เกิด หรืออ้าง หรือเชื่อว่าได้เกิดภายในเขตอำนาจของตน

หรือผู้ต้องหามีที่อยู่หรือถูกจับภายในเขตอำนาจของตนได้.....” แต่มิได้บัญญัติให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจมีอำนาจทำการสืบสวนคดีอาญาได้เฉพาะในเขตอำนาจของตนเช่นเดียวกับอำนาจการสอบสวน

ดังนั้น เจ้าพนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญาจึงสามารถทำการสืบสวนคดีอาญาได้ทั่วประเทศทั้งในและนอกราชอาณาจักรไทย ทั้งนี้เพื่อวัตถุประสงค์หลักสำคัญ 2 ประการ คือ

1. เพื่อที่จะทราบรายละเอียดแห่งความผิด และ
2. เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน

3.4 ขั้นตอนการสืบสวน

3.4.1 แสวงหาข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับการกระทำผิดทั้งหมดให้ครบองค์ประกอบของข้อเท็จจริงในคดี ไม่ใช่เฉพาะข้อเท็จจริงเท่าที่ได้รับแจ้ง รายงาน หรือร้องเรียนเท่านั้น จำเป็นต้องสืบสวนเพื่อทราบข้อเท็จจริงทั้งหมดทุกแง่มุมให้ครบถ้วนสมบูรณ์เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพิจารณาคำวินิจฉัยคดีที่ต้องเป็นธรรมมากที่สุด

3.4.2 แสวงหาพยานหลักฐานพิสูจน์ยืนยันข้อเท็จจริงที่ได้รับ เพื่อความน่าเชื่อถือว่าเป็นข้อเท็จจริงที่เป็นจริง หรือน่าจะเป็นความจริง ซึ่งสามารถบอกเรื่องราวในคดีได้อย่างถูกต้องตรงความเป็นจริง หรือค่อนข้างตรงต่อความเป็นจริงมากที่สุด เนื่องจากข้อเท็จจริงจะปรากฏออกมาในหลายลักษณะ ทั้งแบบครบถ้วนสมบูรณ์และเป็นบางส่วนหรือหลายส่วน ซึ่งมีทั้งสอดคล้องต้องกันและขัดแย้งกัน จึงจำเป็นต้องมีพยานหลักฐาน 3 ประเภทดังกล่าวแล้วรับรองยืนยัน

3.4.3 วิเคราะห์ข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานประกอบกันเพื่อทราบว่าพฤติการณ์แห่งการกระทำผิด หรือรายละเอียดของการกระทำผิดที่แท้จริงเป็นอย่างไร ซึ่งอาจมีการวิเคราะห์ทั้งความเป็นไปได้ตามความเป็นจริง ความสมเหตุสมผล การเปรียบเทียบหาความเหมือนหรือความแตกต่าง เพื่อหาเหตุการณ์จริงที่มีเพียงเหตุการณ์เดียวเท่านั้นว่าเป็นอย่างไร

3.4.4 สรุปข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน เพื่อพิสูจน์ความผิดและคนกระทำผิดเมื่อได้รับข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานมาพอสมควรในระยะเวลาหนึ่งแล้ว ซึ่งอาจพอสรุปได้ว่าพฤติการณ์แห่งคดีเป็นความผิดจริงและใครเป็นผู้กระทำผิด เพื่อที่จะได้มุ่งเน้นการสืบสวนให้ตรงประเด็นและลงลึกในรายละเอียดได้มากขึ้นต่อไป

3.4.5 ส่งมอบพยานหลักฐานให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบดำเนินการต่อเนื่องจากตามกฎหมายแล้ว ผู้รับผิดชอบทำสำนวนการสอบสวนและมีความเห็นสั่งฟ้อง สั่งไม่ฟ้อง หรือให้งดการสอบสวน คือ พนักงานสอบสวน ในเบื้องต้นอาจสรุปการสืบสวน เพื่อบอกให้

พนักงานสอบสวนพิจารณาดำเนินการขอหมายจับหรือหมายค้นจากศาล เพื่อการแสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานให้ครบถ้วนสมบูรณ์ต่อไป

3.4.6 สืบสวนติดตามผู้กระทำผิดเพื่อจับกุมตามหมายจับของศาลมาดำเนินคดี

3.4.7 เลือกใช้วิธีการจับกุมที่มีประสิทธิภาพและปลอดภัย วิธีการจับกุมผู้กระทำผิดสามารถทำได้ในหลายลักษณะ เช่น ติดต่อประสานงานเพื่อให้มีการมอบตัว การส่งหมายเรียกก่อนเพื่อให้รับข้อกล่าวหา หรือการคัดตรวจค้นและจับกุมโดยผู้กระทำผิดไม่รู้ตัวก่อนล่วงหน้า เป็นต้น และการดำเนินการจับกุมต้องมีความปลอดภัยทั้งตัวผู้กระทำผิด ผู้จับกุมและบุคคลอื่นด้วย เพราะไม่ควรเกิดความเสียหายโดยไม่จำเป็น

3.4.8 เมื่อได้ตัวผู้กระทำผิดมาแล้ว ต้องมีการซักถามปากคำผู้ต้องหา และพยานที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม เพื่อตรวจสอบหรือเปรียบเทียบกับข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานที่ได้รับช่วงก่อนการจับกุมว่าถูกต้องสอดคล้องกันกับข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานช่วงหลังการจับกุมหรือไม่ อย่างไร

3.4.9 แสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติม เนื่องจากมีการได้ผู้ต้องหาหรือพยานบุคคลหรือพยานประเภทอื่น ๆ เพิ่มเติมจากเดิม ซึ่งอาจทำให้เกิดความชัดเจนของเหตุการณ์ในคดีมากขึ้น ทั้งในแง่ของความสอดคล้องหรือขัดแย้งกัน จึงจำเป็นต้องสืบสวนหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมให้ครบถ้วนมากยิ่งขึ้นอีก ครั้งหนึ่ง

3.4.10 ตรวจสอบและสรุปข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ความผิดและผู้กระทำผิดก่อนส่งฟ้องศาล โดยผู้สืบสวนและสอบสวนต้องร่วมกันพิจารณาภายหลังจากที่ได้ใช้ความสามารถและความพยายามแสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานกันมาอย่างเต็มที่เพื่อให้ครบถ้วนสมบูรณ์เพียงพอที่จะสรุปสำนวนสั่งฟ้องหรือสั่งไม่ฟ้องผู้กระทำผิด

3.4.11 ให้ความคุ้มครองและดูแลพยานบุคคล ในหลายกรณีพยานบุคคลเป็นส่วนสำคัญในการพิจารณาคัดสินคดีว่าผู้กระทำผิดมีความผิดจริงหรือไม่ เหมือนเป็นการตัดสินชีวิตคน ผู้กระทำผิดที่กระทำผิดจริงมักจะดิ้นรนทุกวิถีทางเพื่อให้ตัวเองรอดพ้นจากการถูกลงโทษ จึงอาจใช้วิธีการข่มขู่ ทำร้ายหรือฆ่าพยานบุคคลเพื่อเป็นการตัดพยานมิให้มีโอกาสให้การในกระบวนการยุติธรรมที่เป็นผลร้ายต่อตัวเอง พยานบุคคลในคดีดังกล่าวจึงมักตกอยู่ในอันตรายเสมอ ผู้สืบสวนซึ่งมักเป็นผู้แสวงหาจนพบพยานบุคคลนั้น ๆ จึงจำเป็นต้องมีหน้าที่ในการดูแลคุ้มครองดูแลให้พยานมีความปลอดภัยทั้งก่อนและหลังให้การต่อศาลให้เป็นผลสำเร็จให้ได้ นอกจากนี้ยังเป็นการทำให้กระบวนการยุติธรรมเป็นที่น่าเชื่อถือไว้วางใจของสังคมและประชาชนโดยทั่วไปที่สามารถเป็นที่พึ่งและเป็นที่ยึดถือความยุติธรรมอย่างมีประสิทธิภาพให้แก่สังคมได้

3.4.12 ให้การเป็นพยานผู้สืบสวนและจับกุมแก่นักงานสอบสวน อัยการและศาล

โดยมีการลำดับขั้นตอนการดำเนินการสืบสวนและผลของการสืบสวนอย่างชัดเจน กรณีที่มีผู้สืบสวนจับกุมหลายคน ต้องมีการให้การที่สอดคล้องต้องกัน แต่หากขัดแย้งกันจะส่งผลให้คดีเกิดความเสียหายจนอาจทำให้ศาลยกฟ้องจำเลยผู้กระทำผิดได้

3.4.13 สืบสวนขยายผลให้ถึงที่สุด ในหลายคดีที่มีการสืบสวนและจับกุมผู้กระทำผิดแล้ว ไม่ได้หมายความว่าป็นคดีที่ประสบความสำเร็จครบถ้วนสมบูรณ์หมดทุกคดี บางคดีจะมีการจับกุมผู้กระทำผิดได้บางส่วนเท่านั้นและมีบางส่วนยังไม่รู้ตัวผู้กระทำผิดหรือยังหลบหนี นอกจากนี้คดียังอาจจะขาดความสมบูรณ์อีกหลายประการ เช่น

- ยังไม่พบพยานหลักฐานที่เหลือ เช่น อาวุธที่ใช้ ศพผู้ตาย หรือเครื่องมือเครื่องใช้ในการกระทำความผิด เป็นต้น
- ทรัพย์สินของผู้เสียหายที่ถูกประทุษร้ายไปยังไม่ได้คืนหรือคืนมาแล้ว แต่ยังไม่ครบ
- สาเหตุหรือมูลเหตุจูงใจในการกระทำความผิดของผู้ต้องหา
- การกระทำความผิดในคดีอื่นในช่วงเวลาและสถานที่อื่นก่อนเกิดเหตุและก่อนถูกจับกุมของผู้ต้องหา เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลพ้องลงโทษผู้กระทำผิดให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เป็นต้น

3.4.14 เก็บรวบรวมข้อมูลของการกระทำความผิด ผู้กระทำผิดและวิธีการสืบสวนสอบสวนในคดีทั้งหมดไว้เป็นแฟ้มคดีสืบสวน เพื่อดำเนินการสืบสวนต่อให้ครบถ้วนสมบูรณ์ในส่วนที่ยังขาดอยู่ เช่น เพื่อทราบตัวผู้กระทำผิดเพื่อติดตามจับกุมตัวคนร้ายหลบหนีมาดำเนินคดีหรือเพื่อขยายผลการสืบสวนในเรื่องต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาแล้ว เป็นต้น รวมทั้งเพื่อใช้ในการศึกษากรณีตัวอย่างในเรื่องของการวิเคราะห์หาคืออาชญากรรมและแนวทางการสืบสวนสำหรับคดีอื่น ๆ ต่อไป

3.4.15 นำข้อมูลอาชญากรรมจากแฟ้มคดีสืบสวนไปใช้ประโยชน์ในการเพิ่มประสิทธิภาพการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมและรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนให้มากยิ่งขึ้นต่อไป เสมือนหนึ่งเป็นประสบการณ์หรือบทเรียนอันมีค่าที่สามารถเรียกนำมาประยุกต์ใช้ได้ทันที โดยไม่ต้องเสียเวลาและค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในการเริ่มต้นสืบสวนใหม่ในทุกคดีแต่อย่างใด ซึ่งจะป็นทั้งส่วนที่ประสบความสำเร็จและล้มเหลว แต่ทั้งหมดก็จะเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงประสิทธิภาพการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมได้เป็นอย่างดีทั้งสิ้น

3.5 เทคนิคการสืบสวนคดีอาญา

3.5.1 สืบสวนหาข่าวอาชญากรรมตลอดเวลา

เพื่อทราบแนวโน้มของเหตุร้ายก่อนล่วงหน้า หรือทราบตัวบุคคลผู้จะกระทำความผิดก่อนที่จะลงมือ ทั้งเพื่อเป็นการป้องกันเหตุมิให้เกิดขึ้น โดยไม่รอให้เกิดเหตุก่อนแล้วจึงเริ่มสืบสวนคดี ซึ่งแทบจะไม่มีประโยชน์อันใด เนื่องจากเมื่อมีความเคียดแค้นเสียหายเกิดขึ้นแล้ว เราไม่สามารถเรียกกลับคืนมาได้เลย ผลของการสืบสวนในภายหลังเกิดเหตุก็ไม่แน่นอนว่าจะประสบความสำเร็จเสมอไป และถึงแม้จะประสบความสำเร็จ ด้วยการจับกุมผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดีได้ มันก็เป็นเพียงแค่บรรเทาความเสียหายในด้านความรู้สึกเท่านั้น ดังนั้น การสืบสวนเชิงรุกก่อนเกิดเหตุจึงเป็นแนวทางที่ก่อคุณประโยชน์ได้มากที่สุด

3.5.2 รีบดำเนินการสืบสวนให้เร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้หลังจากได้รับทราบเหตุ

เนื่องจากช่วงเวลาที่รับทราบเหตุดังกล่าวมักเป็นเวลาภายหลังเวลาเกิดเหตุแล้วเป็นส่วนใหญ่ การสืบสวนจึงควรจะรีบดำเนินการโดยทันที เพราะหากเน้นช้าออกไปอีก สถานที่เกิดเหตุและข้อมูลพยานหลักฐานต่าง ๆ ก็จะถูกทอดทิ้งไม่มีการดำเนินการอยู่ต่อไปนานมากขึ้นอีก ซึ่งจะทำให้การสืบสวนประสบปัญหาความยากลำบากมากยิ่งขึ้น เช่น สภาพที่เกิดเหตุถูกทำลายหรือเสื่อมสภาพ พยานบุคคลที่เกี่ยวข้องหลงลืมข้อมูล หรือเคลื่อนย้ายห่างไกลออกไปจากสถานที่เกิดเหตุแล้ว เป็นต้น เวลาที่ผ่านไปจะเป็นตัวบั่นทอนทำลายหลายสิ่งหลายอย่างในธรรมชาติเสมอ

3.5.3 ใช้ความคิดวิเคราะห์ข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน

ว่าสมเหตุสมผลหรือมีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด ข้อเท็จจริง และพยานหลักฐานระหว่างสืบสวน มักได้มาอย่างไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ มีบางส่วนและขาดบางส่วนอยู่เสมอ จึงต้องมีการวิเคราะห์คาดการณ์และพิจารณาถึงความเชื่อมโยงของข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานประกอบกันให้เป็นภาพเหตุการณ์รวมใหญ่ทั้งหมด ซึ่งต้องอาศัยหลักเหตุผลและความเป็นไปได้เป็นหลักคิดพิจารณา

3.5.4 ใช้หลักเหตุผลวิเคราะห์ความเป็นไปได้

เพื่อจำลองเหตุการณ์ที่ควรจะเป็นทั้งหมดว่าเหตุการณ์หรือคนร้ายมีพฤติกรรมแห่งการกระทำความผิดอย่างไร และจากร่องรอยพยานหลักฐานที่ปรากฏอยู่สามารถอธิบายได้กี่ลักษณะรูปแบบที่มีโอกาสเกิดขึ้นได้ ซึ่งแน่นอนเหตุการณ์จริงย่อมจะเป็นเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งในความเป็นไปได้เหล่านั้น แต่มีใช้หมายความว่าเหตุการณ์จำลองที่เป็นไปได้น้อยที่สุดจะไม่ใช้เหตุการณ์จริงเสมอไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับพยานหลักฐานด้วยว่ามีคุณภาพดีมารองรับยืนยันมากน้อยเพียงใด

3.5.5 ใช้เทคนิคการซักถามปากคำบุคคลทั้งฝ่ายผู้เสียหาย พยานและผู้ต้องสงสัย หรือผู้ต้องหา

เพื่อให้ทราบข้อเท็จจริงที่เป็นความจริงอย่างแท้จริง เนื่องจากความจริงทั้งหมดของเหตุการณ์ ฝ่ายผู้เสียหาย พยานและผู้กระทำผิดจะเป็นผู้ที่รู้เรื่องทั้งหมด หรือบางส่วน แต่บางครั้งอาจไม่ได้ให้ข้อมูลตามที่ต้องการ เพราะกลุ่มบุคคลเหล่านี้ไม่ให้ความร่วมมือ เนื่องจากความตื่นเต้น ความกลัว ความมีส่วนได้ส่วนเสียในคดี การมีผลกระทบทั้งดีและร้ายต่อตนเอง เป็นต้น การสืบสวนจึงจำเป็นต้องมีเทคนิคหรือศิลปะการซักถามกลุ่มบุคคลเหล่านี้ในลักษณะที่แตกต่างกันออกไปเพื่อให้บอกเล่าความจริงที่รับรู้ไว้ทั้งหมดออกมาให้ได้ มิฉะนั้นก็จะเป็นความจริงผสมความเท็จหรือไม่ก็เป็นความเท็จเสียทั้งหมด

3.5.6 ใช้ความรู้ทางเทคโนโลยี นิติวิทยาศาสตร์และศาสตร์อื่น ๆ มาช่วยสนับสนุนการสืบสวน

ในแต่ละคดีที่เกิดขึ้นจะมีเรื่องราวและบุคคลที่แตกต่างกันไป การสืบสวนที่ต้องใช้การวิเคราะห์ข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานจึงต้องการสาขาวิชาความรู้ตลอดจนเครื่องมือหรือเทคโนโลยีที่แตกต่างกันไปอีกด้วย เพราะผู้สืบสวนไม่สามารถมีทักษะหรือความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ ได้อย่างครอบคลุมไปหมดทุกเรื่องอย่างแน่นอน จึงจำเป็นต้องใช้ความรู้หรือผู้มีความรู้ในศาสตร์วิชาที่เกี่ยวข้องมาช่วยสนับสนุนก็จะทำให้การสืบสวนประสบความสำเร็จได้มากขึ้น

3.5.7 สเก็ทซ์ภาพคนร้าย

ผู้กระทำผิดที่ฝ่ายผู้เสียหายและพยานไม่รู้จักมาก่อน แต่จำใบหน้าได้ จำเป็นต้องถ่ายทอดออกมาทางภาพสเก็ทซ์เพื่อออกหมายจับและใช้ประโยชน์ในการติดตามจับกุมตัวมาดำเนินคดีต่อไป มิฉะนั้นก็ไม่ว่าจะไปจับใคร อย่างไรก็ตามข้อจำกัดของการจดจำใบหน้าคนร้ายของพยานมีจำนวนมาก เช่น มองไม่ชัด ไม่ถนัด อยู่ห่างไกลเกินไป แสงสว่างไม่เพียงพอ เห็นใบหน้าในช่วงเวลาที่สั้นมาก เห็นแล้วจำไม่ได้เพราะหลงลืม เป็นต้น ซึ่งจะส่งผลให้ภาพสเก็ทซ์ที่ออกมามีคุณภาพต่ำ

3.5.8 ใช้มนุษยสัมพันธ์ที่ดีในการประสานงานกับบุคคล หน่วยงาน หรือองค์กรที่เกี่ยวข้อง

การสืบสวนจำเป็นต้องแสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานในคดีให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ซึ่งไม่ใช่มีอยู่เฉพาะแค่ในสถานที่เกิดเหตุเท่านั้น แต่จะมีอยู่ที่บุคคล หน่วยงาน หรือสถานที่อื่น ๆ อีกมากมาย การร้องขอเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ต้องการนั้นคงไม่ใช่การใช้อำนาจตามกฎหมายบังคับแต่เพียงประการเดียว ส่วนมากหรือเกือบทั้งหมดแล้วต้องใช้ความมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีในการขอ

ข้อมูลทั้งสิ้น เพราะผู้ที่เกี่ยวข้องไม่ใช่ผู้ได้บังคับบัญชาของผู้สืบสวนที่จำเป็นจะต้องให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีเสมอ หากผู้ถูกขอพอใจในความมีมนุษยสัมพันธ์ของผู้ขอ การสืบสวนก็น่าจะราบรื่นไม่มีอุปสรรคและประสบความสำเร็จได้ง่ายขึ้น

3.5.9 ใช้ประโยชน์จากระบบข้อมูลอาชญากรรมท้องถิ่นและทั่วไป

ระบบข้อมูลอาชญากรรมท้องถิ่นเป็นข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลที่เป็นผู้กระทำความผิดเดิม ทั้งที่เคยถูกจับแล้วระหว่างหลบหนีและผู้มีแนวโน้มจะเป็นอาชญากร เช่น ผู้ติดยาเสพติด นักเลงอันธพาล ผู้มีความวิปริตทางเพศ เป็นต้น ซึ่งเป็นบุคคลที่อยู่ในท้องถิ่นหรือที่อื่น ๆ ที่เป็นลักษณะเป็นกลุ่มเป็นแก๊งค์คนร้ายกระทำความผิดหลายท้องที่ รวมทั้งเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสถานที่ที่เอื้ออำนวยให้เกิดการกระทำความผิดด้วย เช่น ซ่องโสเภณี บ่อนการพนัน สถานบริการเรีงมย์ สถานคืมสุรา เป็นต้น หากมีการสืบสวนหาข้อมูลและเก็บรวบรวมไว้อย่างเป็นระบบก็จะสามารถเรียกมาใช้ประโยชน์ในการสืบสวนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยความเชื่อที่ว่าคนที่เคยกระทำความผิดและคนที่เสี่ยงจะกระทำความผิดได้ง่ายนั้น มักจะเป็นผู้ที่กระทำความผิดต่อไปเสมอ ดังนั้น เมื่อเกิดเหตุร้ายขึ้นโดยไม่รู้ตัวผู้กระทำความผิด วิธีที่ง่ายและเร็วที่สุดในการสืบสวนหาคนร้ายก็คือ การตรวจสอบหาข้อมูลจากกลุ่มบุคคลเหล่านั้นนั่นเอง

3.5.10 การตรวจสอบประวัติบุคคลจากข้อมูลการทะเบียนประเภทต่าง ๆ และจากบุคคลอื่น

กรณีมีผู้ต้องสงสัยหรือผู้ต้องหาในคดีแล้วแต่หลบหนี วิธีการสืบสวนติดตามตัวว่าไปหลบซ่อนอยู่ที่ใด นับเป็นเรื่องยากเพราะคนสามารถเคลื่อนไหวหรือเคลื่อนย้ายได้ตลอดเวลา การที่จะทำให้เป็นเรื่องง่ายก็คือ การตรวจสอบข้อมูลจากประวัติความเป็นมาของบุคคลจากการทะเบียนประเภทต่าง ๆ เช่น สูติบัตร ทะเบียนบ้าน ทะเบียนสมรส ทะเบียนการศึกษา ทะเบียนการรับสมัครทำงาน ทะเบียนประกันสังคม ทะเบียนสมาชิกสมาคม ชมรม ลูกค้าบริษัท ร้านค้าต่าง ๆ เป็นต้น รวมทั้งจากบุคคลอื่น ๆ ที่รู้จัก หรือใกล้ชิดรอบข้าง เช่น พ่อแม่ ญาติพี่น้อง เพื่อนฝูงด้วย ซึ่งจะทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรม และลักษณะนิสัยในแง่มุมต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดีและถูกต้องแน่นอน เพื่อใช้ประโยชน์ในการติดตามตัวให้พบได้ง่ายขึ้น

3.5.11 ตรวจสอบและวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมของบุคคลและแผนประทุษกรรมคนร้าย

กรณีเกิดเหตุแล้ว แต่ไม่รู้ตัวคนร้ายว่าเป็นใคร อาจใช้การเปรียบเทียบพฤติกรรมการกระทำความผิดที่เหมือนหรือคล้ายกันกับพฤติกรรมของคดีที่เกิดขึ้นก่อนหน้านี้แล้ว เพื่อวิเคราะห์ความเชื่อมโยงว่าเป็นคนร้ายรายเดียวกัน หรือกลุ่มแก๊งค์เดียวกันได้ เนื่องจากพฤติกรรมของบุคคลมักเหมือนเดิมซ้ำรูปแบบเดิมและเปลี่ยนแปลงยากเสมอ จึงอาจทำแผนประทุษกรรมของคนร้ายรายใหม่ไปเปรียบเทียบกับคดีเก่าเพื่อเปรียบเทียบและเชื่อมโยงถึงตัวผู้กระทำความผิดที่ยังไม่รู้ตัวได้

3.5.12 การเปรียบเทียบลายนิ้วมือแฝง DNA ฯลฯ

การระบุคนร้ายที่ทิ้งร่องรอยพยานหลักฐานไว้ในที่เกิดเหตุกับบุคคลต้องสงสัยเพื่อยืนยันว่าเป็นผู้กระทำผิดจริงหรือไม่นั้น อาจใช้วิธีเปรียบเทียบได้หลายวิธี คือ

- ลายนิ้วมือ / เท้า หรือลายฝ่ามือ / เท้า
- แบบพิมพ์สารพันธุกรรม (DNA) จากเซลล์เนื้อเยื่อกระพุ้งแก้ม ชี้นิ้ว เลือด รากเส้นผม กระดูก น้ำอสุจิ น้ำลาย น้ำเหลือง เป็นต้น
- กลุ่มเลือด ลายเซ็นชื่อ ลายมือเขียน ภาพเชิงซ้อนของกะโหลกศีรษะกับภาพถ่ายใบหน้า ประวัติการทำฟัน เป็นต้น

3.5.13 การเฝ้าจุดสังเกตการณ์

เมื่อบุคคลเป้าหมายอยู่กับที่ เช่น ที่บ้าน ที่ทำงาน จะใช้วิธีสืบหาข่าวจากการเฝ้าดูความเคลื่อนไหวของบุคคลเป้าหมายและบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง ณ สถานที่ดังกล่าว เพื่อต้องการทราบข้อมูลในคดี ข้อเท็จจริง พยานหลักฐาน หรือเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการตรวจค้นและจับกุม โดยมีให้บุคคลเป้าหมายและบุคคลอื่นรู้ว่ามีพฤติกรรมการเฝ้าจุดอยู่ด้วยการอำพรางตัวหรือซ่อนตัวตามความเหมาะสมแล้วแต่สถานการณ์

3.5.14 การติดตามสะกดรอย

เมื่อบุคคลเป้าหมายเคลื่อนที่ ซึ่งต้องเตรียมพร้อมสำหรับการติดตามความเคลื่อนไหวในทุกมิติ ทั้งการเดิน วิ่ง หรือโดยสารยานพาหนะชนิดต่าง ๆ โดยไม่ให้บุคคลเป้าหมายรู้ตัว เพื่อทราบข้อมูล ข้อเท็จจริง พยานหลักฐาน และเพื่อค้นและจับกุมเช่นเดียวกับการเฝ้าจุดสังเกตการณ์

3.5.15 การลักลอบดักตรวจสอบการติดต่อสื่อสาร

บุคคลเป้าหมายย่อมมีการติดต่อกับบุคคลหรือหน่วยงานต่าง ๆ อยู่เป็นปกติ ทั้งส่วนที่เปิดเผยและปิดลับ ซึ่งอาจมีข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานรวมอยู่ในระหว่างการติดต่อนั้นด้วย การสืบสวนจึงจำเป็นต้องล่วงรู้รายละเอียดของการติดต่อเหล่านั้น เพื่อคัดกรองข้อมูลเอามาใช้ประโยชน์เฉพาะในการสืบสวนสอบสวนจากการติดต่อสื่อสารในหลายทาง เช่น โทรศัพท์ คอมพิวเตอร์ โทรเลข วิทยุ จดหมาย ฝากข้อความผ่านบุคคลตัวกลาง เป็นต้น

3.5.16 การลักลอบแอบถ่ายภาพบุคคลต้องสงสัย

กรณีไม่แน่ว่าใครคือผู้กระทำผิดในคดีแต่มีพยานเห็นและจำหน้าคนร้ายได้ เมื่อมีบุคคลต้องสงสัย แต่พยานไม่สะดวกหรือไม่สามารถไปดูหน้าผู้ต้องสงสัยได้ การสืบสวนจึงจำเป็นต้องแอบถ่ายภาพของผู้ต้องสงสัยให้ได้จากการเฝ้าจุดสังเกตการณ์หรือการติดตามสะกดรอย เพื่อนำมาให้

พยานและยืนยันว่าเป็นคนร้ายในคดีจริงหรือไม่ เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาขอออกหมายจับจากศาลและติดตามจับกุมดำเนินคดีต่อไป

3.5.17 การเข้าถึงบุคคลเป้าหมายหรือบุคคลใกล้ชิดของบุคคลเป้าหมาย

การจะได้ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลเป้าหมายให้ได้มากพอและถูกต้องแม่นยำนั้นจำเป็นต้องอยู่ใกล้ หรือหากไม่สามารถเข้าใกล้ได้ก็ต้องหาทางเข้าใกล้หรือเข้าถึงบุคคลอื่นที่ใกล้ชิดแวดล้อมกับบุคคลเป้าหมายแทน โดยมีให้รู้ตัว ซึ่งนับว่าเป็นเรื่องยากและเสี่ยงอันตรายแก่ผู้ปฏิบัติมาก เพราะหากเป็นพริฐและบุคคลเป้าหมายที่เป็นผู้กระทำผิดตัวจริงรู้ตัว อาจถูกทำร้ายหรือฆ่าตายได้โดยง่าย หากไม่เป็นผู้เข้าใกล้หรือเข้าถึงเสียเองก็อาจใช้ให้คนใกล้ชิดแวดล้อมหาข้อมูลตามที่ต้องการแทนก็ได้ แต่ก็ยังเสี่ยงอันตรายอยู่ดีจากการเป็นสายลับสองหน้าของบุคคลที่ใช้นั้นเอง ซึ่งก็จะทำให้ได้ข้อมูลที่หลอกลวงและการสืบสวนไม่มีโอกาสประสบความสำเร็จได้เลย วิธีนี้จำเป็นที่จะต้องใช้ความระมัดระวังและความละเอียดรอบคอบเป็นอย่างสูงจึงจะประสบผลสำเร็จ

3.5.18 การใช้สายลับ

หลายสถานการณ์ผู้ปฏิบัติไม่สามารถเข้าใกล้หรือเข้าถึงบุคคลเป้าหมายได้ เพราะเสี่ยงอันตรายเกินไปและไม่คุ้มประโยชน์ จึงใช้วิธีให้คนอื่นปฏิบัติการสืบสวนแทนตามคำแนะนำที่มอบหมาย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ต้องการ บุคคลยอมเป็นสายลับให้ทั้งที่เสี่ยงอันตรายนั้นก็หวังผลตอบแทนที่แตกต่างกันไป เช่น เงินค่าจ้าง ความ สนับสนุนรักใคร่กันเป็นส่วนตัว การตอบแทนบุญคุณ การได้รับการคุ้มครองดูแล การได้ผลประโยชน์ในลักษณะต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งผู้ใช้สายลับควรจะมีการประเมินสายลับแต่ละคนด้วยว่ามีคุณภาพมากน้อยแตกต่างกันอย่างไร เพื่อประโยชน์ในการมอบความไว้วางใจสำหรับปฏิบัติงานที่สำคัญต่อไปในโอกาสข้างหน้า โดยอาจใช้ความเฉลียวฉลาดมีปฏิภาณไหวพริบ ความซื่อสัตย์และสถิติของความสำเร็จของงานที่เคยมอบหมายให้ในอดีตเป็นตัวชี้วัดประเมินคุณภาพก็ได้

3.5.19 การใช้กลอุบาย

ผู้กระทำผิดมักมีการคิดไตร่ตรองวางแผนในการกระทำผิดและหาทางหลบหนีการจับกุมเสมอ เพราะผู้กระทำผิดต้องเสี่ยงอันตรายเป็นอย่างมากในการกระทำผิดและต้องหลบหนีให้รอดพ้นจากการถูกจับกุมให้ได้ บางครั้งต้องเดิมพันด้วยชีวิต จึงไม่ใช่เรื่องง่ายที่จะสืบสวนให้ทราบตัวและจับกุมผู้กระทำผิดมาดำเนินคดี การสืบสวนจึงจำเป็นต้องมีการคิดหาวิธีหลอกล่อคนร้ายให้หลงกลอุบายจนเข้าแนวทางสืบสวนให้ได้ การสืบสวนที่ว่ายากอาจกลายเป็นเรื่องง่ายเพราะมีการใช้กลอุบายที่ได้ผล จุดอ่อนของคนร้ายมักมีอยู่ไม่กี่เรื่อง เช่น ความโลภ ความโกรธ ความโง่ไม่เฉลียวฉลาด การคิดหลงมกมายในทางอบายมุขและความสัมพันธ์ทางเพศ ความกลัวจากการข่มขู่ ความ

หาวเคราะห์ เป็นต้น ซึ่งอาจพิจารณาเลือกใช้เป็นกลอุบายล่อหลอกผู้กระทำผิดได้ตามลักษณะนิสัย และพฤติกรรมของแต่ละบุคคล

3.5.20 การใช้การเจรจาต่อรอง

บางกรณีข้อมูลบางอย่างที่ต้องการจากคนร้ายอาจเป็นเรื่องยากและเสียเวลามากในการได้มา เช่น ไม่ทราบว่าเป็นผู้กระทำผิดในคดี แต่กลุ่มแก๊งที่อยู่ในวงการเดียวกันจะรู้ว่าใครเป็นคนร้าย หากเจรจาต่อรองกับผู้ติดตามเสพติดที่ถูกจับบางคนอาจทราบตัวคนร้ายได้ด้วยความรวดเร็ว แล้วต่อรองตอบแทนด้วยการทำทัณฑ์บนไว้ครั้งหนึ่งก่อน ซึ่งไม่น่าเสียหายอะไรมากนัก เพราะคนที่ติดตามเสพติดก็จะถูกจับเป็นประจําอยู่แล้ว หรือเป็นกรณีเจรจาต่อรองกับคนร้ายฆ่าคนตายหลายศพว่าเหยื่อที่เคยฆ่าก่อนหน้านี้เอาศพไปทิ้งไว้ที่ใดโดยอาจมีการตอบแทนเรื่องดูแลความเป็นอยู่ของพ่อแม่ลูกเมียของผู้ต้องหาระหว่างถูกจำคุกเป็นเรื่องตอบแทน หรือกรณีเจรจากับครอบครัวของผู้ต้องหาหลบหนีว่าจะไม่ใช้อาวุธปืนหรือวิธีการที่รุนแรงในการจับกุมตัว หากติดต่อพาเข้ามาพบตัวเสียก่อน เป็นต้น กรณีตัวอย่างเหล่านี้อาจใช้เป็นกลอุบายหรือเป็นกรณีต่างตอบแทนที่ไม่ผิดกฎหมายในการเจรจาต่อรองได้แล้วแต่ความเหมาะสมในแต่ละสถานการณ์

3.5.21 ตรวจสอบเปรียบเทียบอาวุธ เครื่องมือเครื่องใช้ เครื่องแต่งกาย หรือยานพาหนะในการกระทำผิด

นอกจากการสืบสวนหาตัวผู้กระทำผิดจากการตรวจสอบเปรียบเทียบลายนิ้วมือ DNA ฯลฯ ตามที่กล่าวมาแล้วในข้อ 11 และ 12 กรณีไม่มีพยานหลักฐานดังกล่าวอยู่ในที่เกิดเหตุ อาจใช้พยานวัตถุอื่น ๆ ที่มีอยู่เทียบเคียงแทนได้ เพื่อใช้ประโยชน์เป็นข้อมูลในการสืบสวนบ้างตามสมควร เช่น การเปรียบเทียบอาวุธ เครื่องมือเครื่องใช้ เครื่องแต่งกายหรือยานพาหนะ เป็นต้น ซึ่งคนร้ายมักจะชอบใช้ซ้ำเป็นประจำ เสมือนหนึ่งเป็นส่วนหนึ่งของแผนประทุษกรรมของผู้กระทำผิด

3.5.22 การตรวจหาทรัพย์สินที่ถูกประทุษร้าย

บุคคลผู้กระทำผิดมีการเคลื่อนไหวหรือเคลื่อนย้ายตลอดเวลาเป็นเรื่องยากที่จะสืบหาตัว จึงอาจจะเปลี่ยนจากแนวทางสืบหาคนเป็นสืบหาทรัพย์สินที่ถูกประทุษร้ายแทนก็อาจจะเป็นเรื่องที่น่าประสบความสำเร็จได้ง่ายกว่า ซึ่งคนร้ายมักจะนำไปขายตามแหล่งรับซื้อของโจรเป็นส่วนใหญ่ เช่น ร้านค้าทองรูปพรรณ โรงรับจำนำ ร้านค้าของเก่า ตลาดนัดสินค้าใช้แล้ว เติ้นท์รถใช้แล้ว อยู่ซ่อมรถ ตลาดพระเครื่อง ร้านค้าวัตถุโบราณ เป็นต้น ทรัพย์สินที่หายหากมีคำหนังสือรูปพรรณหรือเลขหมายประจำเครื่องที่ชัดเจนยืนยันได้ ก็สามารถสืบสวนเชื่อมโยงไปยังคนที่นำมาขายจนถึงตัวคนร้ายได้

3.5.23 การตรวจสอบรายได้/รายจ่าย หรือทรัพย์สินต่าง ๆ ของบุคคลต้องสงสัย

รวมทั้งเครือญาติหรือเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

การกระทำผิดแต่ละครั้งมักมีผลประโยชน์ตอบแทนโดยเฉพาะอย่างยิ่งการประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน การรับจ้างฆ่า การทุจริตในตำแหน่งหน้าที่ราชการ ฉะนั้นการตรวจสอบการได้มาและจ่ายออกไปก่อนเกิดเหตุและหลังเกิดเหตุที่ผิดปกติ โดยที่ไม่สามารถชี้แจงเหตุผลอย่างเปิดเผยหรือมีหลักฐานที่ถูกต้องรองรับได้ ก็เป็นเหตุให้น่าเชื่อว่าได้มาอย่างผิดกฎหมายหรือได้มาจากการกระทำผิดอย่างแน่นอน ซึ่งอาจสืบสาวเชื่อมโยงไปยังคดีการกระทำผิดได้และยังสามารถใช้เป็นพยานหลักฐานสำคัญในคดีได้เป็นอย่างดี

3.5.24 การใช้ยุทธวิธีการตรวจค้นที่มีประสิทธิภาพและปลอดภัย

การตรวจค้นบุคคลและสถานที่เป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพอย่างหนึ่งของการสืบสวนเพื่อค้นหามูลค่าเป้าหมายและพยานหลักฐานในคดี แต่มีข้อระวังง่ายที่จะพบ เนื่องจากผู้กระทำผิดย่อมทุ่มเททุกวิถีทางเพื่อให้รอดพ้นจากการจับกุมด้วยการซ่อนและทำลายพยานหลักฐาน หรือปกปิดการกระทำผิด การตรวจค้นที่จะประสบความสำเร็จได้ต้องมีการสืบหาข้อมูลอย่างเพียงพอ มีการวางแผนการดำเนินการตรวจค้นเป็นอย่างดี และมีผู้ปฏิบัติในการตรวจค้นที่ฉลาด ละเอียดยรอบคอบและมีความมุ่งมั่นเป็นอย่างสูง โดยพิจารณาถึงเรื่องความปลอดภัยในการปฏิบัติด้วย เพราะผู้กระทำผิดผู้ครอบครองสถานที่อาจมีความรู้ดีกว่า หากผู้สืบสวนตรวจค้นพบพยาน หลักฐานก็จะทำให้ต้องถูกจับดำเนินคดี ซึ่งอาจเกิดความคิดที่จะต่อสู้หรือหลบหนีผู้สืบสวนนั้นอย่างปัจจุบันทันด่วนโดยไม่ทันคิดก็ได้

3.5.25 การชุมนุมโป่งเพื่อคัดตรวจค้นและจับกุมบุคคลต้องสงสัย

เป็นวิธีการหนึ่งที่มีักได้ผลเมื่อดำเนินการควบคู่ไปกับการสืบสวนโดยวิธีการอื่น ด้วยการวิเคราะห์แผนประทุษกรรมของคนร้ายให้ทราบและเข้าใจอย่างแจ่มชัดแล้ววางแผนดักรวมจับผู้กระทำผิดในสถานที่และเวลาพร้อมกับเหยื่อที่คาดว่าจะมีการกระทำผิดของคนร้ายซ้ำอีกในลักษณะเดิม

3.5.26 การจัดให้พยานคู่ตัวหรือชี้ตัวบุคคลต้องสงสัย

การใช้ภาพสเก็ตช์หรือการถ่ายภาพบุคคลต้องสงสัยอาจไม่มั่นใจเพียงพอว่าจะเป็นคนร้ายตัวจริงหรือไม่ จึงจำเป็นต้องให้พยานร่วมทำงานกับผู้สืบสวนในการไปเฝ้าจุดสังเกตการณ์ การสะกดรอยติดตาม และการดักรวมตรวจค้นจับกุมด้วย เพื่อคู่ตัวให้แน่ชัด หรืออาจนำตัวบุคคลต้องสงสัยมาเปรียบเทียบกับบุคคลอื่นที่มีลักษณะใกล้เคียงกันนำมาให้พยานชี้ตัวในห้องชี้ตัวก็ได้

3.5.27 การโฆษณาประชาสัมพันธ์ข้อมูลในคดีเพื่อขอความร่วมมือจากประชาชน

การสืบสวนคดีส่วนใหญ่จะปิดเป็นความลับไม่เปิดเผย เนื่องจากไม่ต้องการให้คนร้ายไหวตัว ซึ่งจะทำให้การสืบสวนมีความยากลำบากมากขึ้น แต่บางกรณีพยานหลักฐานในคดีมีน้อยมาก

จนยากที่จะสืบสวนให้สำเร็จได้ด้วยความรวดเร็วทันใจ ทันความต้องการของประชาชนที่ตกอยู่ในสภาวะความหวาดกลัวคนร้าย จึงอาจใช้ความหวาดกลัวและสนใจในคดีของประชาชนนั่นเอง เปลี่ยนแปลงเป็นความร่วมมือในการช่วยหาเบาะแสเกี่ยวกับคนร้ายและข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานต่าง ๆ ในคดีแทน โดยการประชาสัมพันธ์ข้อมูลเกี่ยวกับคดีบางประการที่เปิดเผยได้โดยไม่เสียหายต่องานสืบสวนให้ประชาชนทราบเพื่อเป็นแนวทางให้ช่วยสืบสวนให้แก่ผู้สืบสวนด้วย เช่น แผนประทุษกรรมคนร้ายทั้งก่อนและหลังเกิดเหตุ คำนิรूपพรรณคนร้ายและทรัพย์สินหรือพยานวัตถุ เป็นต้น ซึ่งจะทำงานสืบสวนมีข้อมูลมากขึ้นอย่างรวดเร็ว เพราะประชาชนมีจำนวนมากมายมหาศาลและช่วยงานได้ตลอด 24 ชม. เพียงแต่ว่าผู้สืบสวนต้องจัดระบบการรับแจ้งข่าวข้อมูลจากประชาชนซึ่งมีเป็นจำนวนมากและการตรวจสอบดำเนินการกับข้อมูลที่ได้อมาอย่างมากมายเหล่านั้นให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้อย่างไร

3.5.28 การกักขังบุคคลต้องสงสัยเพื่อประโยชน์ในการสืบสวน

การกักขังหน่วงเหนี่ยวบุคคลเป็นความผิดตามกฎหมาย หากไม่มีอำนาจควบคุมตามหน้าที่หรือตามกฎหมาย บางครั้งอาจหลีกเลี่ยงเป็นการขอความร่วมมือจากบุคคลเพื่ออยู่กับผู้สืบสวนชั่วระยะเวลาหนึ่งในการใช้เวลาพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของตัวเอง เช่น รอระหว่างพยานเดินทางมาชี้ตัวหรือระหว่างตรวจเก็บตัวอย่างเลือด เส้นผม เส้นขน หรือตรวจเปรียบเทียบขนาดหมวก เสื้อกางเกง รองเท้า ฯลฯ หรือระหว่างตรวจสอบข้อมูลทางทะเบียนที่ต้องใช้เวลาสอบถามหน่วยงานอื่นก่อน เป็นต้น

3.5.29 การใช้เครื่องจับเท็จ

กรณีมีผู้ต้องสงสัยจำนวนหลายรายแต่มีพยานหลักฐานไม่เพียงพอ เมื่อมีความจำเป็นต้องคัดกรองให้เหลือผู้ต้องสงสัยน้อยลง ก็อาจใช้เครื่องจับเท็จเป็นเครื่องมือในการคัดกรองได้เพื่อลดงานสืบสวนให้น้อยลงและเพิ่มการเน้นสืบสวนผู้ที่น่าสงสัยให้มากขึ้น โดยใช้หลักการที่ว่าเมื่อคนเราพูดเท็จ ร่างกายจะเกิดปฏิกิริยาที่ผิดปกติที่ระบบประสาทอัตโนมัติซึ่งจะทำให้หัวใจมีการเต้นผิดปกติ รวมทั้งระบบหายใจ ความดันโลหิต ความตึงเครียดของกล้ามเนื้อและกระแสไฟฟ้าที่บริเวณผิวหนังด้วย ความผิดปกติจะแสดงออกที่เส้นกราฟบนกระดานกราฟของเครื่องอย่างชัดเจน นอกจากนี้ก่อนเข้าทดสอบด้วยเครื่องจับเท็จ อาจตรวจสอบจากกายภาพได้อีกส่วนหนึ่งด้วย เช่น เสียงพูด สายตา ลูกกระเดือก สีหน้า ท่าทาง ริมฝีปาก หรือความถี่ของการกระพริบตา เป็นต้น ผลการตรวจสอบจากเครื่องจับเท็จดังกล่าวนี้ในการพิจารณาชั้นศาลยังไม่ยอมรับฟังเป็นพยานหลักฐาน เนื่องจากคนที่พูดเท็จกับคนที่ตื่นเต็นจะมีลักษณะที่ใกล้เคียงกัน อย่างไรก็ตามเครื่องจับเท็จยังเป็นเครื่องมือที่มีคุณภาพชั้นดีของการสืบสวนคดีตลอดมา

3.5.30 การใช้ยุทธวิธีการจับกุมที่มีประสิทธิภาพและปลอดภัยสำหรับผู้ปฏิบัติและ

บุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

งานสืบสวนที่สำเร็จลงด้วยดีควรจบด้วยการจับกุมผู้กระทำผิดได้ แต่บางครั้งการจับกุมคนร้ายที่มีเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้จับกุมได้รับบาดเจ็บหรือตาย หรือมีประชาชนถูกถูกหลงบาดเจ็บหรือตาย คงเป็นการจบงานสืบสวนที่ไม่สวยงามอย่างแน่นอน การเลือกใช้ยุทธวิธีการจับกุมที่มีประสิทธิภาพและปลอดภัยสำหรับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจึงเป็นเรื่องสำคัญของการสืบสวนประการหนึ่ง เพราะหากการจับกุมเกิดปัญหาความผิดพลาด เช่น ผู้ต้องหาสามารถหลบหนีหลุดรอดไปได้ก็จะทำให้ความทุ่มเทของการสืบสวนที่ผ่านมาทั้งหมดตั้งแต่เริ่มแรกจนช่วงจับกุมสูญเปล่าโดยไม่เกิดผลคุ้มค่ากับความเหนื่อยยากเลย ซึ่งบางครั้งอาจใช้เวลานานหลายปีกว่าจะสืบสวนรู้ที่หลบซ่อนของผู้กระทำผิดได้ แต่กลับต้องมาเริ่มต้นสืบสวนกันใหม่ทั้งหมดอีกครั้ง เพราะการใช้ยุทธวิธีการจับกุมที่ผิดพลาดเพียงครั้งเดียวหรือหากมีผู้บาดเจ็บล้มตาย ความสำเร็จที่เกิดจากการจับกุมคนร้ายได้คงไม่สามารถชดเชยทดแทนกันได้กับความสูญเสียของผู้คน

3.5.31 การใช้ประโยชน์จากประสบการณ์หรือกรณีศึกษาของการสืบสวนคดีในอดีตมาเป็นแนวทางการสืบสวนคดีปัจจุบัน

การวิเคราะห์คดีและการดำเนินการสืบสวนคดีในอดีตล้วนเป็นประสบการณ์ที่ออกมาจากความคิดไตร่ตรองและวิธีปฏิบัติที่ฝ่าฟันปัญหาและอุปสรรคเป็นอย่างดีมาแล้วทั้งสิ้น ซึ่งมีทั้งที่ประสบความสำเร็จและล้มเหลว จึงสามารถหยิบยกนำมาเป็นกรณีตัวอย่างสำหรับวิธีคิดและวิธีสืบสวนได้ทันที โดยไม่ต้องคิดใหม่หรือลองผิดลองถูกให้เสียเวลาแต่อย่างใด ประสบการณ์ที่ล้มเหลวสามารถนำมาใช้ในการป้องกันความผิดพลาดบกพร่องในปัจจุบัน ส่วนประสบการณ์ที่สำเร็จสามารถเลือกนำมาใช้ในการคิดและทำในการสืบสวนให้มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลได้เป็นอย่างดี

3.5.32 การบริหารงานสืบสวนที่มีประสิทธิภาพ

การบริหารงานสืบสวนก็เหมือนกับการบริหารงานประเภทอื่น ๆ ที่ต้องการความมีประสิทธิภาพเป็นหลักในการทำงาน ด้วยเหตุที่ผู้อำนวยการสืบสวนมักขาดแคลนกำลังพลผู้ปฏิบัติ ผู้ปฏิบัติงานมีคุณภาพต่ำ งบประมาณและเครื่องมืออุปกรณ์มีไม่พอเพียง เวลาปฏิบัติมีน้อยแต่ปริมาณงานคดีที่รับผิดชอบมีมาก ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องมีทักษะความสามารถในการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพมากพอที่จะสามารถจับคนร้ายในคดีที่สืบสวนได้เป็นผลสำเร็จแม้ประสบปัญหาความขาดแคลนทรัพยากรต่าง ๆ ที่มีอยู่มากมายก็ตาม

3.5.33 การสืบสวนขยายผลการจับกุมอย่างมุ่งมั่น

การสืบสวนที่จบลงด้วยการจับกุมคนร้ายได้ดูเหมือนว่าจะเป็นการทำงานที่ประสบความสำเร็จเป็นอย่างดีแล้ว ผู้ปฏิบัติ ผู้บังคับบัญชา ผู้เสียหาย สื่อมวลชนและประชาชนทั่วไปพอใจถ้วนหน้า แต่ความจริงแล้ว งานสืบสวนดังกล่าวยังไม่สำเร็จสมบูรณ์แต่อย่างใด เพราะยังมี

งานค้างที่ต้องรอสะสางอยู่อีกมาก เช่น ผู้ร่วมกระทำผิดที่ยังไม่รู้ตัวหรือยังจับกุมไม่ได้ คดีความผิดที่ผู้ต้องหาเคยก่อเหตุไว้ยังไม่ถูกสืบสวนออกมาสอบสวนดำเนินคดีฟ้องร้องลงโทษ พยานหลักฐานที่ยังหาได้ไม่ครบ ทรัพย์สินที่ถูกประทุษร้ายยังไม่ได้คืน หรือข้อเท็จจริงบางส่วนยังไม่กระจ่างชัด เช่น แรงจูงใจในการกระทำผิดที่แท้จริงของผู้ต้องหาคืออะไร เป็นต้น นอกจากนี้ เมื่อผู้ต้องหาได้รับการปล่อยชั่วคราวแล้วอาจหลบหนีประกัน หรือหลุดรอดจากการถูกลงโทษ เพราะศาลยกฟ้อง เนื่องจากพยานไม่กล้าไปเบิกความ คนร้ายก็ยังสามารถออกไปก่ออาชญากรรม สร้างความเดือดร้อนให้กับประชาชนได้ต่อไปอีก ซึ่งจะเห็นได้ว่า การสืบสวนขยายผลภายหลังการจับกุมกับการสืบสวนเพื่อจับกุมผู้ต้องหาในครั้งแรกยังมีความสำคัญพอ ๆ กัน อย่างมีอาจจะเลยหรือมองข้ามไปได้ ทั้งนี้ก็เพื่อให้งานสืบสวนประสบผลสำเร็จอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ และทำให้การป้องกันปราบปรามอาชญากรรมบังเกิดสัมฤทธิ์ผลอย่างแท้จริง

จากแนวคิดเทคนิคการสืบสวนดังกล่าวข้างต้น เป็นการรวบรวมเทคนิควิธีการทางการสืบสวนที่มีการนำมาประยุกต์ใช้งานด้านการสืบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งเป็นเทคนิควิธีการที่มีประสิทธิภาพ และมีความจำเป็นในการนำมาประยุกต์ใช้งาน

4. แนวคิดเกี่ยวกับยาเสพติด

4.1 ความหมายของสิ่งเสพติด

สิ่งเสพติดหรือยาเสพติด ในความหมายของ องค์การอนามัยโลก (World Health Organization, WHO) จะหมายถึงสิ่งที่เสพเข้าไปแล้วจะเกิดความต้องการทั้งทางร่างกายและจิตใจต่อไปโดยไม่สามารถหยุดเสพได้ และจะต้องเพิ่มปริมาณมากขึ้นเรื่อยๆ จนในที่สุด จะทำให้เกิดโรคร้ายไข้เจ็บต่อร่างกายและจิตใจขึ้น

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พุทธศักราช 2522 ที่ใช้ในปัจจุบันได้กำหนดความหมายสิ่งเสพติดให้โทษดังนี้ สิ่งเสพติดให้โทษ หมายถึง "สารเคมีหรือวัตถุชนิดใดๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยประการใดๆ แล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจใน ลักษณะสำคัญ เช่น ต้องเพิ่มปริมาณการเสพขึ้นเรื่อยๆ มีอาการขาดยาเมื่อไม่ได้เสพ มีความต้องการเสพทั้งทางร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงอยู่ตลอดเวลา และทำให้สุขภาพทรุดโทรมลง กับให้รวมตลอดถึงพืช หรือส่วนของพืชที่เป็นหรือให้ผลผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษหรืออาจใช้ผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษ และสารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษด้วย ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา แต่ไม่หมายความถึงยาสามัญประจำบ้านบางตำรับ ตามกฎหมายว่าด้วยยาที่มียาเสพติดให้โทษผสมอยู่"

ปัจจุบันนี้สิ่งเสพติดนับว่าเป็นปัญหาสำคัญของประเทศ เพราะสิ่งเสพติดเป็นบ่อเกิดของปัญหาอื่นๆ หลายด้าน นับตั้งแต่ ตัวผู้เสพเองซึ่งจะเกิดความทุกข์ ลำบากทั้งกายและใจ และเมื่อหาเงินซื้อยาไม่ได้ก็อาจจะก่อให้เกิดอาชญากรรมต่างๆ สร้างความเดือดร้อนให้พ่อแม่พี่น้อง และสังคม ต้องสูญเสีย เงินทอง เสียเวลาทำมาหากิน ประเทศชาติต้องสูญเสียแรงงานและสูญเสียเงินงบประมาณในการปราบปรามและรักษาผู้ติดสิ่งเสพติด และเหตุผลที่ทำให้ สิ่งเสพติดเป็นปัญหาสำคัญของประเทศอีกข้อหนึ่งคือ ปัจจุบันมีผู้ติดสิ่งเสพติดเพิ่มมากขึ้นทั้งนี้ยังไม่รวมถึงจำนวนผู้ติด บุหรี่ สุรา ยา กาแฟ

4.2 ประเภทของยาเสพติด

4.2.1 จำแนกตามการออกฤทธิ์ต่อระบบประสาท แบ่งเป็น 4 ประเภท

1. ประเภทกดประสาท ได้แก่ ฝิ่น มอร์ฟิน เฮโรอีน ยานอนหลับ ยาระงับประสาท ยา กล่อมประสาท เครื่องดื่มมีนเมา บาร์บิทูเรต ทุกชนิด รวมทั้ง สารระเหย เช่น ทินเนอร์ แอลกอฮอล์ น้ำมันเบนซิน กาวเป็นต้น มักพบว่าผู้เสพติดมี ร่างกายซูบซีด ผอมเหลือง อ่อนเพลีย ฟุ้งซ่าน อารมณ์เปลี่ยนแปลงง่าย
2. ประเภทกระตุ้นประสาท ได้แก่ ยาบ้า ยาไอซ์ ยาอี กระเทียม โคเคน เครื่องดื่มคาเฟอีน มักพบว่าผู้เสพติด จะมีอาการ หงุดหงิด กระวนกระวาย จิตสับสน หวาดระแวง บางครั้งมีอาการคลุ้มคลั่ง หรือทำในสิ่งที่คนปกติ ไม่กล้าทำ เช่น ทำร้ายตนเอง หรือฆ่าผู้อื่น เป็นต้น
3. ประเภทหลอนประสาท ได้แก่ แอลเอสดี เห็ดขี้ควาย ดี.เอ็ม.ที.และ ยาเค เป็นต้น ผู้เสพติดจะมีอาการประสาทหลอน ฝันเพื่อง หูแว่ว ได้ยินเสียงประหลาดหรือเห็นภาพหลอนที่น่าเกลียด น่ากลัว ควบคุมตนเองไม่ได้ ในที่สุดมักป่วยเป็นโรคจิต
4. ประเภทออกฤทธิ์ผสมผสาน คือทั้งกระตุ้นกดและหลอนประสาทร่วมกัน ผู้เสพติดมักมีอาการหวาดระแวง ความคิดสับสน เห็นภาพลวงตา หูแว่ว ควบคุมตนเองไม่ได้และป่วยเป็นโรคจิต ได้แก่ กัญชา

4.2.2 จำแนกตามแหล่งที่มา

1. จากธรรมชาติ เช่น ฝิ่น มอร์ฟิน กระเทียม กัญชา ฯลฯ
2. จากการสังเคราะห์ เช่น เฮโรอีน แอมเฟตามีน ยาอี เอ็คตาซี ฯลฯ

4.2.3 จำแนกตามกฎหมาย

1. พ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 เช่น แอมเฟตามีน เฮโรอีน LSD ยาอี ฯลฯ
2. พ.ร.บ.วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 เช่น อีเฟดรีน

4.3 ยาบ้า

เป็นยาเสพติด สารสังเคราะห์มีแอมเฟตามีนเป็นส่วนประกอบ มีชื่อเรียก เช่น ยาขยัน ยาแก้
ง่วง ยาโต้ป นิยมเสพโดยรับประทานโดยตรงหรือผสมในอาหาร หรือเครื่องดื่ม หรือเสพโดยนำ
ยาบดมาบดแล้วนำไปปนไฟแล้วสูดดมเป็นไอระเหยเข้าสู่ร่างกาย จัดเป็นยาเสพติดให้โทษประเภทที่
1 ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2441

4.3.1 ลักษณะทางกายภาพ

ยาบ้า มีลักษณะเป็นยาเม็ดกลมแบนขนาดเล็ก เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 6-8 มิลลิเมตร
ความหนาประมาณ 3 มิลลิเมตร น้ำหนักเม็ดยาประมาณ 80-100 มิลลิกรัม มีสีต่างๆ กัน เช่น สีส้ม
สีน้ำตาล สีม่วง สีชมพู สีเทา สีเหลือง และสีเขียว เป็นต้น มีเครื่องหมายการค้า เป็นสัญลักษณ์หลาย
แบบ เช่น รูปหัวม้าและอักษร LONDON มีสัญลักษณ์ที่ปรากฏบนเม็ดยา เช่น พ, พ99, M, PG, WY,
สัญลักษณ์รูปดาว, รูปพระจันทร์เสี้ยว, 99 หรืออาจเป็นลักษณะของเส้นแบ่งครึ่งเม็ด ซึ่งสัญลักษณ์
เหล่านี้อาจปรากฏบนเม็ดยาด้านใดด้านหนึ่งหรือทั้งสองด้าน หรืออาจเป็นเม็ดเรียบทั้งสองด้าน
รูปร่างของยาบ้าอาจพบในลักษณะเป็นเม็ดเล็ก ๆ กลมแบน รูปเหลี่ยมรูปหัวใจ หรือแคปซูล

ยาบ้า เป็นยาในกลุ่มแอมเฟตามีน (Amphetamines) ซึ่งมีหลายตัว เช่น Dextroamphetamine,
Methamphetamine เรียกกันแต่เดิมว่า “ยาม้า” ยานี้เคยใช้เป็นยารักษาโรคอยู่บ้างในอดีต สำหรับ
ผู้ป่วยที่เป็นโรคผลอยหลับโดยไม่รู้ตัว (Narcolepsy) เด็กที่ไม่ชอบอยู่นิ่ง ขาดความตั้งใจและสมาธิ
ในการเรียน (Attention Deficit Disorder) และผู้ที่ต้องการลดน้ำหนัก ปัจจุบันนิยมนำมาใช้กันอย่าง
แพร่หลาย

4.3.2 ประวัติของยาบ้า

ยาบ้ามีประวัติที่ยาวนาน โดยสังเคราะห์ได้กว่าหนึ่งร้อยปีแล้ว ในสมัยสงครามโลกครั้งที่
สองใช้กระตุ้นความกล้าหาญและความ อุดมทนของทหารทั้งสองฝ่าย โดยประมาณกันว่ามีการใช้
ยาบ้ากว่า 72 ล้านเม็ดระหว่างสงครามโลกครั้งที่สอง หลังสงครามการใช้ยาบ้าจึงเริ่มแพร่ขยายออก
ไปสู่สังคม สาเหตุที่เคยเรียกว่า ยาม้า สันนิษฐานได้หลายแง่ บ้างว่าคงมาจากการที่เคยนำไปใช้
กระตุ้นม้าแข่งให้วิ่งเร็ว และอุดมทน บ้างว่าเนื่องจากทำให้ผู้ใช้ยาคึกคะนอง เหมือนม้า อย่างไรก็ตาม
การเปลี่ยนมาเรียกเป็นยาบ้า ก็เพื่อจะเน้นความเป็นพิษของยา ซึ่งเมื่อใช้มากเกินไปจนเกินขนาดหรือใช้
ติดต่อกันนานๆ จะทำให้ผู้ใช้ยามีลักษณะเหมือนคนบ้าและเนื่องจากกระบวนการสังเคราะห์สารนี้
ไม่ ซับซ้อน ปัจจุบันจึงมีการลักลอบสังเคราะห์ กันอยู่ในประเทศไทย

ในระยะแรก ยาบ้ามีชื่อเรียกในภาษาไทยว่า “ยาขยัน” เป็นที่นิยมในกลุ่มนักเรียนที่ต้องดู
หนังสือสอบดีๆ ต่อมาเป็นที่นิยมในกลุ่มผู้ใช้แรงงาน คนขับรถบรรทุก มีชื่อเรียกว่า ยาม้า เหตุที่ได้
ชื่อนี้มาจากเครื่องหมายการค้าของบริษัท Wellcome ซึ่งเป็นบริษัทแรกที่ส่งยาชนิดนี้มาขายใน
ประเทศไทย

ในสมัยหนึ่งนักเคมี ทดลองสังเคราะห์ สารที่มีโครงสร้างคล้ายยาบ้ามากมายหลายตัว โดยหวังว่าคงจะมีสักตัวที่ใช้ประโยชน์ทางการแพทย์ได้ แต่กลับปรากฏว่าสารเหล่านั้น มักไม่มีประโยชน์แต่กลับมีผลเสียต่อจิตอารมณ์แทบทุกตัว สารอนุพันธ์เหล่านี้ปัจจุบันมีการ ลักลอบสังเคราะห์กันในต่างประเทศเป็นส่วนใหญ่ และเรียกกันรวมๆ ว่า Designer Drugs ซึ่งหมายถึงสารที่พยายามดัดแปลงสูตรโครงสร้าง ทางเคมีจากสารเดิม ที่ถูกควบคุมโดยกฎหมาย ทั้งนี้เพื่อใช้ทดแทนสารเดิมและหลีกเลี่ยงปัญหาทางกฎหมาย

ยาบ้ามีสารประกอบหลักในกลุ่มแอมเฟตามีน (Amphetamine) ซึ่งเป็นสารที่ถูกสังเคราะห์ขึ้นมาในปี ค.ศ.1887 โดยนักวิทยาศาสตร์ชาวเยอรมัน ชื่อ เอเดเลโน (Edeleno) ในรูปของแอมเฟตามีนซัลเฟต (Amphetamine Sulfate) ต่อมาในปี ค.ศ.1888 นักวิทยาศาสตร์ชาวญี่ปุ่นก็สามารถสังเคราะห์อนุพันธ์ของแอมเฟตามีน ได้อีกตัวหนึ่งคือ เมทแอมเฟตามีน (Methamphetamine) ซึ่งมีผลต่อระบบประสาทส่วนกลางได้รุนแรงกว่า แอมเฟตามีน และยาบ้าที่ระบาดในประเทศไทยขณะนี้ก็มีสารประกอบหลักเป็นเมทแอมเฟตามีนนี้เอง

ปัจจุบัน มีชื่อเรียกว่า ยาบ้า ตามข้อเสนอของนายเสนาะ เทียนทอง ขณะดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข เมื่อ พ.ศ. 2539 ซึ่งให้นโยบายว่า ซื้อม้า ทำให้ผู้เสพเข้าใจว่าเป็นยาที่กินแล้วให้กำลังวังชา มีเรี่ยวแรง คึกคักเหมือนม้า ควรจะเปลี่ยนไปเรียกว่า ยาบ้า เพื่อให้ผู้เสพรู้จักถึงโทษของยาที่ทำให้ผู้เสพไม่สามารถควบคุมสติได้ เกิดความรังเกียจ ทำให้ไม่อยากเสพ และจะช่วยลดจำนวนผู้เสพยาได้ (เกษม ดันดิผลาชีวะ, 2540) และเปลี่ยนประเภทจากสิ่งเสพติดประเภท 3 ซึ่งจำหน่ายได้ในร้านขายยา เป็นสิ่งเสพติดประเภท 1 ซึ่งห้ามจำหน่าย และมีบทลงโทษต่อผู้ขายรุนแรง เพื่อให้ผู้ขายกลัวต่อบทลงโทษ แต่กลับทำให้ยาบ้ามีราคาจำหน่ายสูงขึ้น จนสร้างผลกำไรต่อผู้ขายเป็นอย่างมาก และมีผู้ผลิตและจำหน่ายมากขึ้น มีการเปลี่ยนแปลงส่วนผสมให้เสพติดง่ายขึ้น มีฤทธิ์รุนแรงขึ้น จนกลายเป็นปัญหาสังคมในปัจจุบัน

ในปัจจุบัน แอบขายแดนไทยกัมพูชาจะรับซื้อยาบ้าจากทางว้าแดงส่งผ่านมาทางประเทศลาวแล้วนำยาบ้ามาบดแล้วผสมกับแป้งทำยา (Drug Powder) แล้วนำมาอัดขึ้นรูปใหม่เพื่อให้มีจำนวนเม็ดยาเพิ่มขึ้น ตัวสารเสพติดต่อเม็ดจะลดลงเพื่อเพิ่มกำไร

4.3.4 การตรวจพิสูจน์ยาบ้า

การตรวจพิสูจน์เมทแอมเฟตามีนมีหลักการคือ คุณภาพ และปริมาณวิเคราะห์ เป็นการตรวจเพื่อหาเอกลักษณ์จะได้ทราบว่า เป็นยาเสพติดหรือไม่ และเป็นยาเสพติดชนิดใด และมีน้ำหนักสารบริสุทธิ์เท่าใด (อรรถพล แซ่มสุวรรณวงศ์ และคณะ, 2546: 266-267)

การวิเคราะห์ตรวจหาเมทแอมเฟตามีนมีหลายเทคนิค โดยการวิเคราะห์ทางคุณภาพ และปริมาณ ได้แก่เทคนิค Color Immunochromatographic Assay (CICA Technique) (Coretests 2552),

Therapeutic drugs monitoring analysis (TDx) (ชิตี มหาเจริญ 2546: 26), Gas Chromatography-Flam ionization Detector (GC-FID) (Mitrevski et.al 2005: 11-21, Phonchai et.al 2007: 1-14), Hight-Performance Liquid Chromatography (HPLC) (ชิตี มหาเจริญ 2546: 27) เป็นต้น ซึ่งในปัจจุบันนี้ในประเทศไทยส่วนใหญ่ใช้เทคนิค Gas Chromatography-Flam ionization Detector (GC-FID) ในการวิเคราะห์ตรวจหา methamphetamine

4.3.5 วิธีการส่งตัวอย่างของกลางยาเสพติด (กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์: 2553)

ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจับ ยึด และตรวจพิสูจน์ ยาเสพติด พ.ศ.2537 หมวด 3 การส่งยาเสพติดเพื่อการตรวจพิสูจน์

ข้อ 11 ให้พนักงานสอบสวนเจ้าของคดี ลงเลขคดี ชื่อผู้ต้องหา(ถ้ามี) ให้ชัดเจนบนภาชนะที่บรรจุยาเสพติด แล้วส่งยาเสพติดทั้งหมดในสภาพตามที่ได้กระทำไว้ตามข้อ 10 ไปตรวจพิสูจน์ที่สถานตรวจพิสูจน์โดยเร็ว เว้นแต่กรณี ตามข้อ 10 (2) (ข) ให้ปฏิบัติตามข้อ 12

หนังสือส่งยาเสพติดไปตรวจพิสูจน์ของพนักงานสอบสวน ให้ทำตามแบบ ป.ป.ส. 6-32 ทำระเบียบนี้

ข้อ 12 ในกรณียาเสพติดให้โทษประเภท 5 มีน้ำหนักตั้งแต่ 10 กิโลกรัมขึ้นไป ตามข้อ 10 (2) (ข) ให้พนักงานสอบสวนเจ้าของคดีมีหนังสือแจ้งสถานตรวจพิสูจน์ที่ใกล้ที่สุดทราบโดยเร็ว และให้สถานตรวจพิสูจน์ส่งผู้ตรวจพิสูจน์ไปร่วม ดำเนินการโดยเร็วให้ผู้ตรวจพิสูจน์ร่วมกับพนักงานสอบสวนตรวจสอบน้ำหนัก ทำการสุ่มตัวอย่างและบันทึกไว้เป็นหลักฐาน โดยให้บรรจุตัวอย่างยาเสพติดที่สุ่มนั้นลงในภาชนะที่เรียบร้อยแข็งแรงปลอดภัย แล้วลงลายมือชื่อพนักงานสอบสวน และผู้ตรวจพิสูจน์ไว้เป็นหลักฐานในแบบฉลากที่ปิดภาชนะบรรจุยาเสพติดเช่นเดียวกับข้อ 10 (2) (ก) แล้วให้ผู้ตรวจพิสูจน์นำตัวอย่างไปตรวจพิสูจน์สำหรับยาเสพติดส่วนที่เหลือให้คงเก็บรักษาไว้ที่ปลอดภัย ตามข้อ 10 (2) (ข) การรายงานผลการตรวจยาเสพติดของกลางในกรณีนี้ ให้ผู้ตรวจพิสูจน์รับรองผลการตรวจพิสูจน์ทั้งหมด

ข้อ 13 ให้พนักงานสอบสวนเจ้าของคดี หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายที่มียศตั้งแต่ร้อยตำรวจตรี ขึ้นไปนำยาเสพติดของกลางดังต่อไปนี้ไปส่งด้วยตนเอง พร้อมแสดงบัตรประจำตัวด้วยและให้ผู้ตรวจพิสูจน์ทำการบันทึกชื่อ ตำแหน่งของผู้ส่งไว้เป็นหลักฐาน

- ยาเสพติดให้โทษประเภท 1 หรือประเภท 2 ซึ่งมีน้ำหนักตั้งแต่สิบกรัมขึ้นไป เฉพาะฝิ่นให้มีน้ำหนักตั้งแต่ห้าร้อยกรัมขึ้นไป
- ยาเสพติดให้โทษประเภท 4
- ยาเสพติดให้โทษประเภท 5 ซึ่งมีน้ำหนักตั้งแต่หนึ่งกิโลกรัมแต่ไม่ถึงสิบกิโลกรัม
- วัตถุออกฤทธิ์ที่มีน้ำหนักตั้งแต่สิบห้ากรัม หรือสองร้อยเม็ดขึ้นไป
- สารระเหยซึ่งมีน้ำหนักตั้งแต่หนึ่งกิโลกรัมขึ้นไป

ในกรณีที่เป็ดยาเสพติดซึ่งมีน้ำหนักไม่ถึงเกณฑ์ตามที่กำหนดไว้ในวรรคก่อนนั้น พนักงานสอบสวนเจ้าของคดีจะมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นผู้นำส่งแทนหรือจะจัดส่งกับการสื่อสารแห่งประเทศไทยในประเภทไปรษณีย์ภัณฑ์ลงทะเบียนโดยการบรรจุสองชั้น ก็ได้

จากทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับยาเสพติด อาจกล่าวได้ว่าปัจจุบันมีการแพร่ระบาดของยาเสพติดอย่างรุนแรง รวมถึงยาเสพติดประเภทยาบ้าซึ่งผู้วิจัยได้เลือกทำการศึกษาการสืบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดประเภทยาบ้าเนื่องจากพบว่ามียอดการแพร่ระบาดสูง เนื่องจากมีราคาไม่แพงมาก ผู้เสพจัดหาได้ง่าย

4.4 หลักการพื้นฐานของเครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ (พันตำรวจตรีชนบวรณ์ ศฤงคารสกุล:2554)

4.4.1 หลักการของเทคนิค gas chromatography (GC)

โครมาโทกราฟีเป็นเทคนิคการแยกของผสมออกจากกัน รวมทั้งระบุชนิดของสารและจำนวนของสารองค์ประกอบที่มีในของผสม สำหรับกระบวนการทางโครมาโทกราฟีนี้ โมเลกุลของตัวถูกละลายหรือสารที่สนใจกระจายตัวอยู่ระหว่างเฟส 2 เฟส ซึ่งไม่ละลายซึ่งกันและกัน โดยเฟสหนึ่งจะเคลื่อนที่ เรียกว่า mobile phase และอีกเฟสหนึ่งอยู่กับที่ เรียกว่า stationary phase

gas chromatography (GC) เป็นเทคนิคการแยกสารพวกที่มี polarity ต่ำ (สารที่สามารถเปลี่ยนให้เป็นแก๊สเฟสที่อุณหภูมิหนึ่ง ไม่เกิน 450°C) เมื่อสารนั้นถูกเปลี่ยนให้อยู่ในแก๊สเฟสแล้ว โดยใช้ carrier gas เป็น mobile phase และใช้ nonvolatile liquid หรือ solid เป็น stationary

องค์ประกอบที่สำคัญของเครื่อง gas chromatography (GC)

1. แก๊สพา (carrier gas) เป็นแก๊สที่ใช้สำหรับพาสารตัวอย่างที่ถูกทำให้เป็นไอหรือแก๊สเฟสแล้วที่ injector port ให้เข้าสู่ column ต่อไปแก๊สพานี้จะต้องมีการควบคุมอัตราการไหล (flow rate) ให้คงที่เสมอ โดยสามารถเลือกใช้อัตราการไหลให้เหมาะสมตามต้องการ อัตราการไหลของแก๊สพามีความสำคัญต่อการวิเคราะห์ทั้งเชิงคุณภาพ และเชิงปริมาณ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่

ต้องควบคุมให้คงที่ แก๊สพาทินิยมใช้ทั่วไปได้แก่ แก๊สไนโตรเจน แก๊สฮีเลียม หรือ แก๊สไฮโดรเจน ซึ่งควรมีลักษณะดังนี้ เช่น มีสมบัติเฉื่อย เพื่อป้องกันการทำปฏิกิริยากับสารตัวอย่างหรือตัวทำละลาย หรือเฟสคงที่ และเป็นแก๊สที่มีการแพร่ต่ำ มวลโมเลกุลต่ำ นอกจากนี้ควรหาได้ง่าย ความบริสุทธิ์สูง ราคาไม่แพง และมีความเหมาะสมกับดีเทคเตอร์ที่ใช้

2. ระบบของการใส่สารตัวอย่าง (sample inlet system) การนำสารตัวอย่างฉีดเข้าไปในเครื่อง GC เพื่อวิเคราะห์ชนิดของสารตัวอย่าง เช่น เป็นแก๊ส ของเหลว ของแข็ง ถ้าเป็นของเหลวหรือของแข็งสารนั้นระเหยยากหรือง่าย คอลัมน์ที่ใช้เป็นอะไร เช่น packed column หรือ capillary column การเลือกใช้แต่ละวิธีจะแตกต่างกันออกไปเพื่อให้การทำงานตรงตามวัตถุประสงค์และมีประสิทธิภาพ โดยทั่วไปส่วนที่ฉีดสารตัวอย่างเข้าไป (inlet) จะมีเครื่องให้ความร้อน (heater) ประกอบอยู่ด้วย เพื่อให้สารตัวอย่างกลายเป็นไอ ซึ่งระบบของการใส่สารตัวอย่างจะขึ้นอยู่กับสถานะของสารตัวอย่างดังนี้

- gas sample inlet โดยทั่วไปตัวอย่างที่เป็นแก๊สมักจะฉีดเข้าไปด้วย gas-tight syringes แต่วิธีที่ดีที่สุดคือใช้ gas sampling valve แก๊สตัวอย่างจะถูกฉีดเข้าไปแล้วเก็บไว้ใน loop เมื่อหมุน sampling valve แก๊สตัวอย่างจะถูกฉีดเข้าไปในคอลัมน์

- liquid sample inlet สารตัวอย่างที่เป็นของเหลวโดยมากจะใช้ microsyringe ฉีดเข้าไปที่ silicone septum ไปยังปลายของคอลัมน์ หรืออาจฉีดเข้าไปที่ flash vaporizer สารตัวอย่างจะถูกเปลี่ยนให้เป็นไอด้วยความร้อนจาก heater block โดยทั่วไป อุณหภูมิของ injector port ควรสูงพอที่จะทำให้สารกลายเป็นไอแต่ต้องต่ำกว่าอุณหภูมิจำกัดของลิควิดเฟสที่ใช้ในคอลัมน์และไม่ควรสูงเกินไป เพราะจะทำให้ลิควิดเฟสระเหยออกไปหรือเกิดการสลายตัว ซึ่งจะทำให้เกิด base line ไม่คงที่

- สารตัวอย่างที่เป็นของแข็ง (solid sample) การวิเคราะห์ตัวอย่างที่เป็นของแข็งด้วยเทคนิค GC นั้น กระทำได้ค่อนข้างยากกว่าสารตัวอย่างที่เป็นแก๊สหรือของเหลว เพราะต้องใช้อุณหภูมิในการเปลี่ยนให้กลายเป็นไอสูงกว่า ซึ่งสามารถทำได้โดยนำสารตัวอย่างที่เป็นของแข็งไปละลายในตัวทำละลายเสียก่อน หรืออาจใช้อุปกรณ์ที่สามารถเปลี่ยนสารที่เป็นของแข็งให้กลายเป็นแก๊ส (pyrolysis equipment) โดยเผาที่อุณหภูมิสูงๆ เมื่อเปลี่ยนเป็นแก๊สแล้วจึงนำเข้าเครื่อง GC ต่อไป

- headspace analysis ในกรณีที่สารตัวอย่างเป็นของแข็งหรือของเหลว โดยที่มีสารที่ระเหยได้และสารที่ระเหยไม่ได้ ถ้าต้องการที่จะหาส่วนที่ระเหยได้สามารถทำได้โดยใช้ headspace technique ซึ่งต่างจากเทคนิค GC ทั่วไปที่ใช้ sample inlet เท่านั้น โดยการนำสารที่เป็นไอซึ่งอยู่เหนือส่วนที่ไม่ระเหยที่เป็นของแข็งหรือของเหลวฉีดเข้าเครื่อง GC ต่อไป

สำหรับการวิเคราะห์สารตัวอย่างที่เป็นของเหลวสามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้คือ

1. split injection เนื่องจากเป็นการยากที่จะฉีดสารจำนวนน้อยๆ (0.001-0.5 μL) เข้าไปใน capillary column จึงทำให้ระบบนี้ได้ถูกพัฒนาขึ้น โดยสารที่ฉีดเข้าไปถูกเปลี่ยนให้เป็นไอและไอของสารจะมีการผสมกันก่อนที่จะถึงจุดแบ่งแยกสารตัวอย่าง ที่จุดนี้ไอของสารตัวอย่างส่วนน้อยและปริมาณที่แน่นอนจะเข้าคอลัมน์ แต่ส่วนใหญ่จะถูกระบายออกไป

2. splitless injection เป็นเทคนิคที่มีประโยชน์มากในการวิเคราะห์สารที่มีปริมาณน้อยๆ (trace analysis) โดยที่สารตัวอย่างจะถูกทำให้เจือจางด้วยตัวทำละลายแล้วสารตัวอย่างทั้งหมดจะถูกฉีดเข้าสู่คอลัมน์ การใช้เทคนิคนี้ให้ความถูกต้องดี แต่ต้องใช้เวลาและยุ่งยาก

3. คอลัมน์ (column) คอลัมน์ถือเป็นหัวใจหลักของการสารด้วยเทคนิค GC เมื่อแก๊สผสมหรือไอของสารที่ปนกันอยู่ในสารตัวอย่างผ่านคอลัมน์สารที่บรรจุอยู่ในคอลัมน์จะทำหน้าที่เป็นตัวแยกแก๊สหรือไอผสมเหล่านั้นออกเป็นส่วนๆ ดังนั้นโครมาโทแกรมที่ได้จึงขึ้นอยู่กับคอลัมน์ประเภทของคอลัมน์ (type of column) โดยทั่วไปมี 2 ประเภทคือ

- Packed column มีอยู่ 2 ชนิดคือ partition column และ adsorption column สำหรับ partition column เป็นคอลัมน์เปล่าที่บรรจุด้วยอนุภาคของแข็งที่มีคุณสมบัติเฉื่อย (inert solid particles) แล้วฉาบด้วยสารอินทรีย์บางชนิดที่เรียกว่า liquid phase ในส่วนของ adsorption column เป็นคอลัมน์ที่บรรจุด้วยอนุภาคของสารดูดซับ (adsorption particles) เช่น alumina , activated charcoal , silica gel หรือ molecular sieves เป็นต้น

- Capillary column คอลัมน์ชนิดนี้มีลักษณะเป็นหลอดเล็กๆ ทำด้วยเหล็กกล้าหรือเหล็กไร้สนิมแก้ว quartz (fused silica) รัศมียาว 0.3-0.6 mm ภายในเคลือบด้วย liquid phase เป็นฟิล์มบางๆ ตลอดครุเล็กๆ ซึ่งอาจมีความยาว 25-100 m คอลัมน์ชนิดนี้ถึงแม้จะมีประสิทธิภาพต่อหน่วยความยาวค่อนข้างต่ำ แต่เมื่อใช้คอลัมน์ที่มีความยาวมากๆ จะทำให้ประสิทธิภาพในการแยกสูง และเมื่อใช้ในสภาวะที่เหมาะสมแล้ว capillary column จะมีประสิทธิภาพในการแยกที่ดีที่สุด

4. เตาอบ (oven) เป็นส่วนที่ใช้บรรจุคอลัมน์เอาไว้ และเป็นส่วนที่ควบคุมอุณหภูมิของคอลัมน์ให้เปลี่ยนไปตามความเหมาะสมกับสารที่ถูกฉีด ซึ่งอุณหภูมิของ oven นั้นจะสามารถปรับเปลี่ยนได้ 2 แบบคือ isocratic temperature และ gradient temperature แต่ว่าความต้องการของผู้วิเคราะห์ ข้อดีของการทำ gradient temperature คือ สามารถใช้กับสารที่มีจุดเดือดกว้าง และยังช่วยลดเวลาในการวิเคราะห์ลงได้อีกด้วย

5. เครื่องวัดสัญญาณ (detector) คือส่วนที่ใช้สำหรับตรวจวัดองค์ประกอบที่มีอยู่ในสารตัวอย่าง และดูว่าสารตัวอย่างที่เราสนใจมีปริมาณอยู่เท่าใด ซึ่งจะให้รายละเอียดของโครมาโทแกรม ข้อมูลของพีค (พื้นที่ ความสูง ความกว้าง เป็นต้น) การสอบเทียบ การคำนวณ

การรายงานผล และสถิติ เครื่องตรวจวัดมีหลายประเภท แต่ละประเภทมีลักษณะเฉพาะตัวแปรในการทำงาน และประสิทธิภาพที่แตกต่างกันออกไป เครื่องตรวจวัดจะต้องรักษาอุณหภูมิให้สูงกว่าอุณหภูมิของห้องไม่เกิน 15 องศาเซลเซียส ทั้งนี้เพื่อป้องกันไม่ให้อุณหภูมิเกิดการควบแน่นตรงบริเวณท่อ หรือเครื่องตรวจวัด ซึ่งจะมีผลให้เกิดสัญญาณรบกวนและลดประสิทธิภาพในการตอบสนองของเครื่องตรวจวัดได้ คีเทคเตอร์ที่ใช้ในการตรวจหาสารในเครื่อง GC ควรมีลักษณะเฉพาะในการตอบสนองต่อสารเคมีที่ต้องการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้คือ ควรจะต้องให้สภาพไวสูง (high sensitivity) และควรมีความเฉพาะต่อการตรวจหาสาร (selectivity)

4.4.2 การวิเคราะห์สารตัวอย่างโดยเทคนิค GC

การวิเคราะห์สารตัวอย่างโดยเทคนิค GC นั้นคือเมื่อเลือกสถานะต่างๆของการวิเคราะห์และจัดสถานะของเครื่อง GC ให้เรียบร้อยแล้ว จึงนำสารตัวอย่างไปฉีดเข้าที่ sample injection port สารจะกลายเป็นไอ และถูกพาเข้าไปในคอลัมน์ด้วยแก๊สพา (carrier gas) อย่างช้าๆ สารผสมจะถูกแยกออกเป็นส่วนๆ ที่คอลัมน์นี้ แล้วออกไปสู่คีเทคเตอร์ (detector) จะทำให้ได้สัญญาณเกิดขึ้นซึ่งสามารถเขียนออกมาเป็นโครมาโทแกรมด้วยเครื่อง recorder หรือต่อเข้ากับเครื่อง printer หรือ integrator ก็จะทำให้ผู้วิเคราะห์สามารถทราบองค์ประกอบของสารตัวนั้นได้ (อมรสิทธิ์ แม้น และคณะ 2539: 812)

จากเทคนิคดังกล่าว ผู้ศึกษาได้นำมาใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้อย่างไรบ้างอธิบายมาพอ

เข้าใจ

4.5 การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ

4.5.1 retention time หมายถึง เวลาที่สารแต่ละชนิดใช้ผ่านคอลัมน์จากจุดเริ่มต้นถึงจุดสูงสุดของพีค โดย retention time เป็นคุณสมบัติเฉพาะของสารในสภาวะการวิเคราะห์เดียวกัน ทั้งชนิดของ column และอุณหภูมิที่ใช้ ค่า retention time ของสารชนิดเดียวกันที่วิเคราะห์ได้ควรจะต้องคงที่หรือมีค่าใกล้เคียงกันมากที่สุด ดังนั้นการตรวจพิสูจน์ชนิดของสารองค์ประกอบใดๆในของผสมตัวอย่างสามารถทำได้โดยการเปรียบเทียบค่า retention time ระหว่างสารองค์ประกอบในของผสมตัวอย่าง (unknown) กับสารองค์ประกอบมาตรฐาน และขนาดของพีค อาจเป็นพื้นที่หรือความสูงของพีค สามารถนำไปใช้คำนวณหาปริมาณของสารได้

4.5.2 ปริมาณของสารตัวอย่าง มีความสำคัญอย่างมากในการวิเคราะห์ซึ่งถ้าฉีดสารตัวอย่างเข้าไปมากเกินไปจะทำให้เกิด column overloaded ซึ่งพีคที่ตรวจวัดได้จะเปลี่ยนไป ทำให้ค่า retention time เปลี่ยนไป ซึ่งต้องลดขนาดของสารตัวอย่างลงให้เหมาะสมกับการวิเคราะห์เพื่อแก้ปัญหา

4.5.3 อุณหภูมิของคอลัมน์ มีส่วนสำคัญต่อการแยกของสารตัวอย่าง เมื่ออุณหภูมิของคอลัมน์เพิ่มสูงขึ้นจะทำให้องค์ประกอบของสารมีการเคลื่อนที่ได้เร็วขึ้น ช่วยให้การวิเคราะห์เร็วขึ้น ในขณะที่เมื่ออุณหภูมิของคอลัมน์ลดลงจะช่วยให้เกิดการแยก องค์ประกอบต่างๆดีขึ้น ดังนั้นเพื่อให้เกิดการแยกที่ดี และมี retention time ไม่นานเกินไปควรเลือกอุณหภูมิที่เหมาะสม ซึ่งโดยทั่วไปแล้วจะเลือกใช้อุณหภูมิเฉลี่ยของจุดเดือดของสารตัวอย่างนั้นๆ แต่ควรระวังไม่ให้สูงเกินกว่าอุณหภูมิของคอลัมน์ที่ทนได้สูงสุด

4.6 การวิเคราะห์เชิงปริมาณด้วย Internal Standard method

เป็นวิธีที่ใช้หาปริมาณสารได้ถูกต้องที่สุด แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับทางเลือกใช้ internal standard โดยสารที่จะใช้เป็น internal standard นั้นต้องมีคุณสมบัติดังนี้ (ศูนย์เครื่องมือวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมหาวิทยาลัยศิลปากร 2547)

1. สารนั้นต้องมีคุณสมบัติคล้ายกับสารที่จะวิเคราะห์
2. สารนั้นต้องถูกชะออกจากคอลัมน์หมด
3. สารนั้นต้องให้พีคที่แยกอยู่ต่างหาก โดยพีคจะไม่ซ้ำหรือเหลื่อมทับพีคอื่นๆ และอยู่ใกล้พีคที่ต้องการหา
4. สารนั้นต้องไม่ทำปฏิกิริยากับสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องโดยสามารถหาอัตราส่วนของพื้นที่พีค (ratio peak area)

5. วิจัยที่เกี่ยวข้อง

นายบุญส่ง ห้องแขง (2543) : ได้ศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการสืบสวนผู้กระทำผิดฐานจำหน่ายยาบ้า : ศึกษาเฉพาะกรณีกอง บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดราชบุรีโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความเห็นของเจ้าหน้าที่ ตำรวจชุดเฉพาะกิจปฏิบัติการปราบปรามยาเสพติดในสังกัดกอง บังคับการตำรวจภูธร จังหวัดราชบุรีที่มีต่อการสืบสวนผู้กระทำผิดฐานจำหน่ายยาบ้า รวมทั้งศึกษาถึงปัจจัย ภูมิหลังทางสังคมของเจ้าหน้าที่ตำรวจชุดเฉพาะกิจปฏิบัติการปราบปรามยาเสพติดใน สังกัด กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดราชบุรีที่มีต่อการสืบสวนผู้กระทำผิดฐานจำหน่ายยาบ้า ปัจจัยภายในและภายนอกที่มีผลต่อการสืบสวนผู้กระทำผิดฐานจำหน่ายยาบ้า และศึกษาถึงปัญหา อุปสรรค และข้อขัดข้องของเจ้าหน้าที่ตำรวจชุดเฉพาะกิจปฏิบัติการ ปราบปรามยาเสพติดในการ สืบสวนผู้กระทำผิดฐานจำหน่ายยาบ้า โดยใช้วิธีการวิจัยแบบสำรวจ (Survey Research) กลุ่ม ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ เจ้าหน้าที่ตำรวจชุดเฉพาะกิจ ปฏิบัติการปราบปรามยาเสพติดในกอง บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดราชบุรี จำนวน 163 คน ผลการวิจัยพบว่า 1. ระดับความพึงพอใจของ เจ้าหน้าที่ตำรวจชุดเฉพาะกิจปฏิบัติการปราบปราม ยาเสพติดในสังกัดกองบังคับการตำรวจภูธร จังหวัดราชบุรี ที่มีต่อการสืบสวนผู้กระทำผิด ฐานจำหน่ายยาบ้าอยู่ในระดับสูง 2. ปัจจัยภูมิหลังทาง สังคม คือ อายุ อายุราชการ ระดับชั้นยศ รายได้ วุฒิการศึกษา สถานภาพสมรส และการฝึกอบรม ด้านยาเสพติดที่แตกต่างกัน ไม่มีผลกับ ความความคิดเห็นต่อการสืบสวนผู้กระทำผิดฐานจำหน่าย ยาบ้าแตกต่างกัน 3. ปัจจัยภายในหน่วยงานในด้านสวัสดิการและเงินเดือน มีความสัมพันธ์ กับความ คิดเห็นต่อการสืบสวนผู้กระทำผิดฐานจำหน่ายยาบ้า ส่วนปัจจัยภายในหน่วย งานในด้านกำลังพล งบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้ ไม่มีความ สัมพันธ์กับความความคิดเห็นต่อการ สืบสวนผู้กระทำผิดฐานจำหน่ายยาบ้า 4. ปัจจัยภายนอกหน่วยงานในด้านความร่วมมือของ ประชาชน มีความสัมพันธ์กับ ความคิดเห็นต่อการสืบสวนผู้กระทำผิดฐานจำหน่ายยาบ้า ส่วนปัจจัย ด้านอื่น ๆ เช่น ด้านความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ด้านกฎหมายและข้อบังคับ ด้านกลุ่ม อิทธิพล ด้านการเสนอข่าวของสื่อมวลชน ด้านกระบวนการผลิตและจำหน่ายยาบ้า และด้านสายลับ ไม่มีความสัมพันธ์กับความความคิดเห็นต่อการสืบสวนผู้กระทำผิด ฐานจำหน่ายยาบ้า

ชัชรินทร์ อรรถเชม : (2542) ได้ศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคการป้องกันปราบปรามยาบ้า ของเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจ ชั้นประทวน ประจำสถานีตำรวจภูธร สังกัดตำรวจภูธรภาค 7 โดยมี วัตถุประสงค์การวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงาน ป้องกัน ปราบปรามยาบ้ารวมทั้งแนวทางเสนอแนะการปฏิบัติงานให้เป็นรูปธรรมแก่เจ้าหน้าที่ ตำรวจสาย ตรวจชั้นประทวน ประจำสถานีตำรวจภูธร สังกัดตำรวจภูธรภาค 7 จำนวน 273 คน โดยใช้ แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และใช้สถิติวิเคราะห์ ค่าร้อยละ และค่ามัชฌิม

เลขคณิต ค่าความแปรปรวนและการจำแนกพหุ ผลการวิจัยปรากฏว่า ภูมิหลังทางสังคม ได้แก่ สภาพที่อยู่อาศัย และสถานภาพการสมรส กับส่วนสถานภาพการปฏิบัติงานส่วนตัว ได้แก่ วินัย-การลงโทษ การมีประสบการณ์เกี่ยวกับ ยาบ้า ความรับผิดชอบในหน้าที่ การได้รับความดีความชอบ และทักษะความรู้ ล้วนเป็น ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานป้องกันปราบปรามยาบ้าของกลุ่มตัวอย่าง ทั้ง ด้านปัญหาภายในหน่วยงาน คือ ขวัญและกำลังใจ และปัญหาภายนอกหน่วยงาน คือ ความร่วมมือ จากประชาชน การประสานงานนอกหน่วย และการแทรกแซงจากผู้มีอิทธิพล อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติ ฉะนั้น เพื่อจัดปัญหาอุปสรรคดังกล่าวหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรมีการพัฒนาศักยภาพ การปฏิบัติงาน เน้นที่แรงจูงใจให้เกิดความรู้สึกมั่นคงและมั่นใจ โดยเฉพาะด้านสภาพที่อยู่อาศัย การให้รางวัลความดีความชอบ และการให้เข้ารับการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนทักษะความรู้ เฉพาะด้าน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลกระทบอย่างยิ่งต่อประสิทธิภาพ ในการปฏิบัติงาน ป้องกันปราบปรามยาบ้า และควรให้ความสำคัญกับการวิจัยเชิงคุณภาพหรือการวิจัยเชิงลึก ในพื้นที่ที่เฝ้าระวังวิกฤติยาบ้า หรืออีกนัยหนึ่งเป็นพื้นที่ที่มีการแพร่ระบาดของยาบ้ามาก เพื่อศึกษาและสังเกตพฤติกรรมของประชากรเป้าหมายได้อย่างลึกซึ้งและเป็นจริงมากที่สุด อีกทั้งควรทำการศึกษาวิจัยในสังกัดตำรวจภูธรภาคอื่นๆ ด้วย เพื่อให้การวิจัยครอบคลุม กว้างขวางยิ่งขึ้น และขยายผลการวิจัยให้เป็นแนวทางในการพัฒนาสมรรถภาพของบุคลากร ในการปฏิบัติงานป้องกันปราบปรามยาบ้าต่อไป ในอันที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อเศรษฐกิจ สังคม และประเทศโดยรวม

รัฐพล อินทวิชัย(2540) : ได้ศึกษาถึงสภาพชีวิตของผู้เสพยาบ้าและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเกิดพฤติกรรมการเสพยาบ้า มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพชีวิตของผู้เสพยาบ้า, ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเกิดพฤติกรรมการเสพยาบ้าและพฤติกรรมการเสพยาบ้า เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 รายซึ่งแบ่งเป็นผู้เสพยาบ้าที่ต้องโทษจำคุกในทัณฑสถานบำบัดพิเศษชายและหญิง จำนวน 18 ราย และผู้ที่ได้รับการบำบัดรักษาที่โรงพยาบาลจิตเวช จำนวน 12 ราย ผลการศึกษามีดังนี้ 1. สภาพชีวิตของผู้เสพยาบ้า กลุ่มตัวอย่างมีอายุระหว่าง 14-38 ปี มีการศึกษาดังแต่ระดับ ป.4 จนถึงระดับปริญญาตรี อาชีพที่พบมีทั้งนักเรียนทำงานกลางคืน ขับรถบรรทุกใช้แรงงาน รับจ้างทั่วไป เป็นพนักงานบริษัทและโรงงานทำกิจการส่วนตัวและว่างงาน ส่วนใหญ่เป็นโสด มีรายได้และฐานะครอบครัวที่แตกต่างทั้งดี ปานกลางและยากจน ครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่างมีพ่อแม่หย่าร้างหรือพ่อแม่เสียชีวิต ส่วนใหญ่ไม่มีความใกล้ชิดสนิทสนมกับพ่อแม่และพี่น้องหรือบุคคลที่อาศัยอยู่ร่วมสื่อสารในครอบครัวส่วนใหญ่เป็นแบบปล่อยอยู่อาศัยทั้งที่มีขอบเขตและสัดส่วนชัดเจนและแบบไม่มีขอบเขตและสัดส่วนที่ชัดเจน เช่น สลัม แฟลต ชุมชนแออัด การรับประทานอาหาร สมาชิกในครอบครัวส่วนใหญ่ต่างคนต่างกิน ก่อน

เสพติดยาบ้าสุขภาพโดยรวมปกติหลังจากเสพติดแล้วเริ่มมีการเจ็บป่วยมากขึ้น ส่วนใหญ่คิดว่าตนเองปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในระดับพอสมควร กิจกรรมประจำวันพบว่าก่อนเสพติดยาบ้ามีเวลาส่วนใหญ่อยู่ที่ 1. การเรียน 2. การทำงานช่วงกลางคืน 3. การขับขี้นเดินทาง 4. การไปทำงานเข้าเย็น กลับและกลุ่มว่างงานไม่แน่นอน

ชัยรักษ์ ชมสินทรัพย์(2548) :บทบาทของตำรวจชุมชนสัมพันธ์ในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด: ศึกษาเฉพาะกรณีสถานีตำรวจนครบาลหนองแขม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ ความเข้าใจบทบาทของตำรวจชุมชนสัมพันธ์ รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคที่มีต่อการดำเนินการป้องกันและการปราบปรามยาเสพติดในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสถานีตำรวจนครบาลหนองแขม กลุ่มเป้าหมายคือ เจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ของสถานีตำรวจนครบาลหนองแขม จำนวน 5 คน ผู้นำชุมชน จำนวน 8 คน ได้แก่ กต.ตร. 1 คน สมาชิกสภาเขต 3 คน ประธานชุมชน 4 คน และสมาชิกโครงการอบรมตำรวจบ้านด้านยาเสพติด จำนวน 5 คน รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 18 คน การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงรายละเอียดเชิงพรรณนา จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้พบว่าตำรวจชุมชนสัมพันธ์ของสถานีตำรวจหนองแขมส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง 35-45 ปี มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านชุมชนสัมพันธ์มาแล้วประมาณ 10 ปี สถานภาพการสมรส รายได้ต่อเดือนระหว่าง 12,000-20,000 บาท ระดับการศึกษาต่ำสุดคือ มัธยมศึกษาตอนต้น และสูงสุดคือปริญญาตรี บทบาทการทำงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด พบว่าส่วนใหญ่จะมีบทบาทในการป้องกันปัญหายาเสพติดมากกว่าบทบาทด้านอื่นๆ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามอยู่ในระดับดีมาก มาตรการในการป้องกันและปราบปรามผู้ค้ายาเสพติด นโยบายในการปราบปรามยาเสพติดของรัฐบาลคือการป้องกันนำหน้าการปราบปรามและนโยบายที่ปรับเปลี่ยนผู้เสพจากอาชญากรเป็นผู้ป่วย ผู้ให้สัมภาษณ์เข้าใจประเภทของยาเสพติดให้โทษร้ายแรงประเภทที่ 1 ว่าเป็นยาบ้าและเฮโรอีน พิษภัยของยาเสพติดต่อร่างกายและจิตใจ มาตรการการฟอกเงินที่นำมาใช้ในการปราบปรามผู้ค้ายาเสพติด นโยบายในการปราบปรามยาเสพติดของรัฐบาลที่พยายามปรับเปลี่ยนผู้เสพจากอาชญากรเป็นผู้ป่วย และต้องได้รับการบำบัดรักษา ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด โดยภาพรวมมีปัญหาในระดับปานกลาง ด้านที่มีปัญหามากที่สุดคือด้านงบประมาณ รองลงมาคือ ด้านบุคลากร พื้นที่ในเขตรับผิดชอบกว้างจึงยากแก่การดูแล ขาดการติดตามประเมินผลต่อเนื่อง การเก็บรายละเอียดบุคคลพื้นที่เกี่ยวกับยาเสพติดยังน้อย ด้านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด สถานที่ในการบำบัดมีน้อยและอยู่ห่างไกล ประกอบกับงบประมาณในการบำบัดรักษาไม่เพียงพอ ค่าใช้จ่ายในการบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดค่อนข้างสูง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “บทบาทของเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสืบสวนในการนำนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ในการสืบสวนคดีอาชญากรรมประเภทยาเสพติด” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Quality Research) มีรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. รูปแบบการวิจัย
2. แหล่งข้อมูล ลักษณะของข้อมูลและแนวทางการสนทนาหรือการใช้แบบสัมภาษณ์
3. วิธีการพัฒนาแนวทางการสนทนาหรือการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

1. รูปแบบการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อทำการวิเคราะห์รูปแบบการสืบสวนคดีอาญาประเภทคดีที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด และการประยุกต์ใช้เทคนิคการสืบสวนในแบบต่าง ๆ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ในการติดตามผู้กระทำความผิดมาสู่การบังคับใช้กฎหมายต่อไป โดยทำการคัดเลือกคดีที่มีพิจารณาตัดสินที่สุดแล้ว และเป็นคดีที่มีการนำความรู้ทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ที่มีการนำความรู้ด้านการตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานด้านต่าง ๆ เข้ามาเป็นเครื่องมือนำไปสู่การสืบสวนคดีอาชญากรรม จนเป็นผลในการติดตามผู้กระทำความผิดในที่สุด

2. แหล่งข้อมูลและลักษณะของข้อมูล

สำหรับแหล่งข้อมูลและลักษณะของข้อมูล ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีการใช้ข้อมูลที่สำคัญ โดยสามารถทำการแบ่งข้อมูลออกได้เป็น 2 ส่วน ได้แก่

2.1 การศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร (Documentary Study) โดยผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ ตำรา เอกสารจากทางราชการและหน่วยงานเอกชนที่เกี่ยวข้องอันเป็นการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อต้องการทราบข้อมูลและรายละเอียดต่าง ๆ ที่ครอบคลุมครบถ้วน ซึ่งสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ให้สมบูรณ์ โดยข้อมูลส่วนแรกที่ผู้วิจัยทำการรวบรวมได้นั้นเป็นลักษณะข้อมูลที่รวบรวมเทคนิคการสืบสวนในรูปแบบต่างๆ ที่ได้รับความนิยมในการสืบสวนที่ผ่านมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันผ่านการถ่ายทอด

เรื่องราวจากผู้เชี่ยวชาญด้านการสืบสวน และได้ถ่ายทอดประสบการณ์ด้านการสืบสวนและตัวอย่างการพิจารณาเลือกใช้เทคนิคต่าง ๆ ผสมผสานกับการประยุกต์ใช้ความรู้ด้านการตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานด้านต่าง ๆ

2.2 การศึกษาหาข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมแห่งคดี และความคิดเห็นจากกลุ่มเป้าหมายที่ปฏิบัติงานที่โดยตรงด้านการสืบสวนคดีอาชญากรรม ในแง่ของขั้นตอนและวิธีการสืบสวน การสอบสวนหรือการรวบรวมพยานหลักฐานทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ในการสืบสวนคดีอาชญากรรม การตรวจพิสูจน์พยานหลักฐาน การตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ การชันสูตรพลิกศพ และการพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคลปัจจัยที่ส่งผลให้ประสบความสำเร็จในการทำงาน ปัญหาและอุปสรรคตลอดจนวิธีการแก้ไข การนำความรู้ด้านนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ร่วมกับเทคนิคการสืบสวนจนประสบความสำเร็จในการติดตามผู้กระทำความผิดมาลงโทษตามกฎหมาย และเป็นการเพิ่มน้ำหนักในการเพิ่มหลักฐานสำหรับการพิจารณาคดีที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรม

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกบุคลากรสำคัญที่ทำหน้าที่ในการการสืบสวนคดีอาชญากรรมโดยเลือกเก็บข้อมูลประเด็นที่เป็นการสืบสวนคดีที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมประเภทยาบ้าเพื่อศึกษาถึงบทบาทของนิติวิทยาศาสตร์ในการสืบสวนคดีอาชญากรรม สำหรับผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ (Key Informant) ซึ่งคัดเลือกเจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวน จำนวน 20 ราย

3. วิธีการพัฒนาแนวทางการสนทนาหรือการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

ขั้นตอนในการกำหนดแนวทางการสนทนาหรือการสัมภาษณ์ผู้วิจัยมีขั้นตอนดังนี้

1. ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย โดยการศึกษาทฤษฎีและแนวความคิดเกี่ยวกับการพิสูจน์หลักฐาน การสืบสวนคดีเกี่ยวกับอาชญากรรมให้โทษ ผลงาน การวิจัยวิทยานิพนธ์ ตลอดจนเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. ทำการออกแบบแบบสอบถามเพื่อใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview)

ซึ่งรายละเอียดประกอบด้วย

2.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

2.2 บทบาทในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับคดีอาชญากรรม

2.3 รูปแบบวิธีการที่ใช้ในการปฏิบัติงานด้านการสืบสวน

2.4 สถานการณ์อาชญากรรมประเภทยาบ้าในเขตพื้นที่จังหวัดราชบุรี

2.5 วิธีการนำความรู้ทางด้านนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ในการปฏิบัติงานด้านการสืบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมประเภทยาบ้า

2.6 ปัจจัยที่ทำให้การสืบสวนประสบความสำเร็จ

2.7 ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นระหว่างการปฏิบัติงานในการสืบสวน รวบรวมพยานหลักฐานในคดี หรือการปฏิบัติในคดีที่เกี่ยวข้อง

2.8 ข้อเสนอแนะในการพัฒนางานด้านนิติวิทยาศาสตร์เพื่อใช้ประโยชน์ในการสืบสวน

3. นำประเด็นสัมภาษณ์ที่ได้สร้างขึ้นแล้วให้อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ทำการตรวจสอบว่าครอบคลุมเนื้อหาไม่น้อยเพียงใด ทั้งนี้เพื่อให้แบบสอบถามมีความเที่ยงตรงทางด้านเนื้อหาและความเชื่อถือได้ จากนั้นจึงนำมาแก้ไขปรับปรุงให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

4. ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายในช่วงเดือนธันวาคม 2554 – เดือนมกราคม 2555 โดยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกนั้น ผู้วิจัยจะใช้แบบสัมภาษณ์ที่ลักษณะของคำถามคล้ายกับคำถามปลายเปิดในแบบสอบถาม แต่คำถามในแบบสัมภาษณ์ดังกล่าว จะมีความละเอียด เจาะลึกครอบคลุมในประเด็นความคิดเห็นปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับงานด้านการสืบสวนคดีอาชญากรรมคดีประเภทยาบ้า

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้ ผู้วิจัยไปขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวน โดยแนะนำตนเองและชี้แจงรายละเอียดในการเก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมทั้งขอความร่วมมือกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติงานด้านการสืบสวนมาทำการตอบแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามมอบให้กับกลุ่มตัวอย่างเพื่อกรอกข้อมูลเบื้องต้น พร้อมกันนี้ผู้วิจัยได้อธิบายรายละเอียดวิธีการตอบแบบสอบถามแก่กลุ่มตัวอย่าง ส่วนประเด็นการสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้ทำการบันทึกถ้อยคำสัมภาษณ์พร้อมทั้งระบุแนวคิดและประเด็นสำคัญของการซักถามกับกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นกระบวนการอันประกอบด้วยการจัดจำแนกและการจัดระบบของข้อมูล การหาความสัมพันธ์ของข้อมูล แล้วนำมาแยกแยะประเภทของข้อมูลตามประเด็นของที่กำหนดไว้ และทำความเข้าใจข้อมูลต่าง ๆ ที่รวบรวมมาได้ โดยวิเคราะห์จากเนื้อหาที่ศึกษามาอย่างละเอียดเปรียบเทียบกัน ก่อนนำไปสู่การสรุปเป็นบทความ

ผลการเก็บข้อมูลภาคสนาม

ผู้ทำวิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลภาคสนามจากกลุ่มตัวอย่าง ตามภาพที่ 1-4

ภาพที่ 1 ผู้เก็บข้อมูลทำการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวน

ภาพที่ 2 ผู้เก็บข้อมูลทำการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวน

ภาพที่ 3 ผู้เก็บข้อมูลทำการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวน

ภาพที่ 4 ผู้เก็บข้อมูลทำการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวนจำนวน 20 ราย ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลแบบพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยถอดบทความจากสาระสำคัญจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ตามประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์
2. บทบาทในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับคดียาเสพติด
3. รูปแบบวิธีการที่ใช้ในการปฏิบัติงานด้านการสืบสวน
4. สถานการณ์ยาเสพติดประเภทยาบ้าในพื้นที่จังหวัดราชบุรี
5. วิธีการนำความรู้ทางคณิตวิวิทยาศาสตร์มาใช้ในการปฏิบัติงานด้านการสืบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดประเภทยาบ้า
6. ปัจจัยที่ทำให้การสืบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดประเภทยาบ้าประสบความสำเร็จ
7. ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นระหว่างการปฏิบัติงานในการสืบสวน รวบรวมพยานหลักฐานในคดี หรือการปฏิบัติในคดีที่เกี่ยวข้อง
8. ข้อเสนอแนะในการพัฒนางานด้านนิติวิทยาศาสตร์เพื่อใช้ประโยชน์ในการสืบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดประเภทยาบ้า
9. ผลการเก็บข้อมูลภาคสนาม

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

จากการสัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ในการวิจัยครั้งนี้ พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมดเป็นเพศชาย ซึ่งปฏิบัติงานด้านการปราบปรามยาเสพติดประจำที่สถานีตำรวจภูธรเมืองราชบุรี จำนวน 15 ราย และอีก 5 ราย ปฏิบัติงานด้านการปราบปรามยาเสพติดประจำอยู่ที่สถานีตำรวจภูธรเมืองนครปฐม โดยมีจำนวน 13 รายที่ปฏิบัติงานอยู่ในชุดปราบปรามยาเสพติดและอีก 7 รายปฏิบัติงานในชุดสืบสวน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลทุกรายมีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปี โดยมีอายุการปฏิบัติงานเฉลี่ยอยู่ที่ 24 ปี โดยมีตำแหน่งแตกต่างกันคือ ตำแหน่งผู้บังคับหมู่ปราบปราม 4 ราย, ตำแหน่ง ผบ.หมู่สืบสวน 12 ราย, ตำแหน่งสารวัตรป้องกันและปราบปราม 1 ราย, ตำแหน่งรองสารวัตรสืบสวน 2 ราย, ตำแหน่งสารวัตรสืบสวน 1 ราย

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ลำดับ	ข้อมูลทั่วไป	จำนวน
1	เพศ 1. ชาย 2. หญิง	20
2	หน่วยงานที่สังกัด 1. สก.เมืองราชบุรี 2. สก.เมืองนครปฐม	15 5
3	ตำแหน่ง 1. สารวัตรป้องกันปราบปราม 2. ผู้บังคับหมู่ป้องกันปราบปราม 3. สารวัตรสืบสวน 4. รองสารวัตรสืบสวน 5. ผู้บังคับหมู่สืบสวน	1 4 2 1 12
4	ประสบการณ์ในการทำงาน 1. 10-20 ปี 2. 20-30ปี	8 12
5	บทบาทและหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับคดี เจ้าหน้าที่ชุดปราบปรามยาเสพติด	20

2. บทบาทของเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสืบสวนในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับคดี

จากการสัมภาษณ์และสำรวจบทบาทหน้าที่ของกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับการทำงานด้านการสืบสวนคดียาเสพติดประเภทยาบ้า ข้อมูลของกลุ่มเป้าหมายทั้ง 20 ราย ประกอบไปด้วยข้อมูลดังต่อไปนี้

2.1 สารวัตรป้องกันและปราบปราม

บทบาทหน้าที่ของงานด้านการป้องกันและปราบปรามในงานด้านการสืบสวนคดีอาชญากรรม นั้น โดยมากจะเป็นการสนับสนุนด้านการข่าวเนื่องจากการทำงานมีการออกตรวจพื้นที่เสมอ นอกจากนี้ยังพบว่ามีบทบาทในการให้การสนับสนุนด้านกำลังพลในการปิดล้อม รวมทั้งพาหนะ เพื่อใช้ในการปฏิบัติการ

จากการสัมภาษณ์ผู้ทำหน้าที่สารวัตรป้องกันและปราบปราม ได้ให้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของตนเอง คือเป็นหัวหน้าผู้ปฏิบัติงานป้องกันและปราบปรามรับผิดชอบเกี่ยวกับการวางแผน อำนาจการ สั่งการ ควบคุม กำกับ ดูแล ตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผล ตลอดจนปฏิบัติงานในด้านการป้องกันอาชญากรรมและรักษาความสงบเรียบร้อย งานปราบปรามอาชญากรรม ซึ่งเป็นการ กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติต่างๆ ที่มีโทษทางอาญาทุกฉบับ งานคณะกรรมการตรวจสอบ และติดตามการบริหารงานตำรวจ งานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ในรูปแบบต่างๆรวมทั้งงานที่มี ลักษณะเกี่ยวข้อง หรือเป็นส่วนประกอบของงานนี้ ในเขตพื้นที่ของสถานีตำรวจเพื่อมิให้เกิด อาชญากรรมขึ้น

ผู้ให้ข้อมูลในตำแหน่งสารวัตรป้องกันและปราบปราม ได้สรุปบทบาทหน้าที่ดังนี้

“มุ่งเน้นในด้านการป้องกันเป็นหลัก โดยเพิ่มมาตรการและวิธีการเพื่ออาชญากรรมเกิดขึ้น น้อยที่สุดให้จงได้ เพื่อความสงบสุขของ ประชาชนในเขตพื้นที่รับผิดชอบและประชาชนที่สัญจร ไปมาหากมีการกระทำผิดทางอาญาเกิดขึ้น จะต้องปราบปรามจับกุมผู้กระทำผิดให้จงได้แล้วนำเข้า สู่กระบวนการยุติธรรมด้วยความรวดเร็วถูกต้อง บริสุทธิ์และยุติธรรม โดยเฉพาะในการสอบสวน จะต้องปฏิบัติตามนโยบายของกรมตำรวจเกี่ยวกับการอำนวยความสะดวก”

2.2 ผู้บังคับหมู่ป้องกันปราบปราม

กลุ่มเป้าหมายผู้ทำหน้าที่ ผู้บังคับหมู่ป้องกันและปราบปรามนั้น มีหน้าที่หลักในการ ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทุกประเภท โดยเฉพาะอาชญากรรมที่สร้างความเดือดร้อน ให้กับประชาชนอย่างกว้างขวาง และกวัดขั่นปราบปรามการกระทำผิดกฎหมายที่เป็นเงื่อนไข หรือ ปัจจัยที่เป็นสาเหตุนำไปสู่การก่ออาชญากรรม

โดยเมื่อทำการระบุนรายละเอียดของเนื้อหาของกลุ่มเป้าหมาย โดยสรุปมีหน้าที่หลัก ออกเป็น 2 ส่วน นั่นคือ งานด้านการป้องกัน และงานด้านการปราบปราม โดยมีรายละเอียดของเนื่อ งานดังต่อไปนี้

- งานด้านการป้องกัน เป็นหน้าที่หลักของตำรวจ ในการดำเนินการ เพื่อให้เกิดความ ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ดังคำกล่าวที่ว่า “งานสายตรวจเป็นกระดูกสันหลัง ของตำรวจ” เพราะเป็นที่ยอมรับกันว่า งานสายตรวจเป็นหัวใจสำคัญ ในการป้องกันปราบปราม อาชญากรรม นอกจากนั้นสายตรวจยังสร้างความอบอุ่นใจและให้บริการแก่ประชาชน

การทำงานต้องมีการพัฒนาตนเองเสมอ กล่าวคือ การทำงานสายตรวจต้องมีการบริหารกำลังพลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานสายตรวจ ให้มีขีดความสามารถในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมอย่างเหมาะสมกับสภาพอาชญากรรม สภาพพื้นที่ ทั้งนี้การบริหารงานสายตรวจ จะต้องจัดการอย่างเป็นระบบทั้งในด้านการเตรียมการ การควบคุมการปฏิบัติงาน และการประเมินผลงาน โดยอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลท้องถิ่น ข้อมูลอาชญากรรมที่ถูกต้องและทันสมัยซึ่งสามารถทำได้โดยการกำหนดรูปแบบและแผนการตรวจให้เหมาะสมกับ สถานภาพอาชญากรรม สภาพท้องที่ โดยเน้นการกระจายกำลังสายตรวจเข้าไปตรวจตรา รักษาความสงบเรียบร้อย และป้องกันอาชญากรรมให้ครอบคลุมพื้นที่อย่างทั่วถึง ปรับปรุงและพัฒนาขีดความสามารถของสายตรวจ ให้เดินทางไปยังที่เกิดเหตุ ได้อย่างรวดเร็วทันต่อเหตุการณ์ โดยการปรับปรุงพัฒนาศูนย์วิทยุ สร้างความรู้ความเข้าใจในการแจ้งเหตุของประชาชน และความรู้ความเข้าใจในการไปยังที่เกิดเหตุ และการปฏิบัติ ณ จุดเกิดเหตุของตำรวจสายตรวจ นอกจากสายตรวจที่มีการตรวจโดยใช้พาหนะเข้าร่วมแล้วยังต้องมีการเน้นการจัดสายตรวจเดินเท้า ออกตรวจตราตามย่านชุมชนหนาแน่นย่านธุรกิจ ศูนย์การค้า และสถานที่แออัดต่อการประกอบอาชญากรรม เพื่อตรวจตรารักษาความสงบเรียบร้อยได้อย่างทั่วถึงเพราะบางพื้นที่ไม่สามารถนำพาหนะเข้าไปได้ การทำงานต้องมีการจัดเจ้าหน้าที่ตำรวจตามทางแยก หรือจุดสำคัญที่มีประชาชนสัญจรไปมาเป็นจำนวนมาก เพื่อเป็นจุดให้บริการรับแจ้งและให้บริการต่าง ๆ แก่ประชาชน อันเป็นแนวทางในการเสริมสร้างความปลอดภัย

นอกจากนี้ยังมีการทำงานร่วมกับชุมชนซึ่งกระทำได้โดยการจัดเจ้าหน้าที่สายตรวจกำหนดมาตรการร่วมกับโรงเรียน สถาบันการศึกษา และหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องในการควบคุมความประพฤติของเด็กและเยาวชน มิให้เบี่ยงเบนไปในทางที่ผิดกฎหมาย มั่วสุมเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ก่อเหตุทะเลาะวิวาท ก่อความเดือดร้อนในรูปแบบต่าง ๆ ต่อสังคม เพื่อเป็นการป้องกันมิให้เด็กและเยาวชน ประพฤติและปฏิบัติตนเลวร้าย อันเป็นผลต่ออนาคตของตนเองและครอบครัว รวมทั้งจัดเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ แสวงหาความร่วมมือจากประชาชน ในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม และสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างตำรวจกับประชาชน โดยเน้นโครงการสมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรม , เยาวชนสัมพันธ์ เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในภารกิจบางส่วนของตำรวจ ซึ่งอยู่ในวิสัยที่เด็กและเยาวชนจะปฏิบัติได้ ควบคุม ตรวจสอบ และกำกับดูแล สถานบริการ ให้ปฏิบัติภายในกรอบของกฎหมาย ระเบียบ คำสั่งนโยบายที่เกี่ยวข้องโดยเคร่งครัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานบริการที่ปล่อยปละละเลย ให้อายุรุ่นเข้าไปมั่วสุมเสพยาเสพติด กวดขันปราบปราม จับกุม แหล่งอบายมุขที่ผิดกฎหมายทุกประเภท

- งานด้านการปราบปรามเป็นการปฏิบัติงานต่อเนื่องจากการป้องกัน กลุ่มเป้าหมายกล่าวว่า การทำหน้าที่เป็นสายตรวจก็จะสามารถทำให้ทราบข้อมูลต่างๆเพิ่มขึ้น เมื่อทราบแล้วก็นำข้อมูลดังกล่าวไปรายงานผู้เกี่ยวข้องต่อไป ซึ่งเรียกข้อมูลดังกล่าวนี้ว่า การข่าวนั่นเอง เมื่อมีการข่าวที่ดีก็จะนำมาซึ่งกันจับกุมซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการปราบปราม งานด้านการปราบปรามยังพบว่าบทบาทของตนเองที่สำคัญคือการจับกุมความผิดที่กระทำซึ่งหน้าอีกด้วย

แต่อย่างไรก็ตาม บทบาทหน้าที่ของผู้บังคับหมู่ป้องกันปราบปราม ซึ่งนับเป็นหัวใจสำคัญของเจ้าหน้าที่ตำรวจนั้น การทำงานอยู่ในระดับปฏิบัติการนั้นคือ ต้องได้รับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชา ก่อนการปฏิบัติงาน และในเวลาเดียวกันต้องรายงานการปฏิบัติงาน หรือความเคลื่อนไหวอันพิจารณาเห็นแล้วว่ามีประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่และประชาชนแล้ว ก็ต้องรายงานต่อผู้บังคับบัญชาทราบก่อนเสมอ

2.3 สารวัตรสืบสวน

จากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายถึงหน้าที่สำคัญของผู้มีตำแหน่ง สารวัตรสืบสวน ถือเป็นหัวหน้าผู้ปฏิบัติงานสืบสวนคดีอาชญากรรม รับผิดชอบเกี่ยวกับการวางแผนในการดำเนินคดี ทำหน้าที่ในการอำนวยความสะดวกด้านต่างๆ เมื่อมีการจู่โจมเป็นผู้ดำเนินการสั่งการ และในการปฏิบัติการกิจนั้นต้องทำการควบคุม กำกับดูแลการดำเนินงานให้เป็นไปด้วยดี ตรวจสอบมีการตรวจสอบการทำงาน รวมไปถึงการติดตามและประเมินผลตลอดจนการปฏิบัติงานในด้านการสืบสวนที่เกี่ยวกับคดีอาชญากรรม รวมทั้งงานอื่นๆ ที่มีลักษณะเกี่ยวข้องหรือเป็นส่วนประกอบของงานนี้ เพื่อแสวงหาพยานหลักฐานและผู้กระทำความผิด

2.4 รองสารวัตรสืบสวน

รองสารวัตรสืบสวนจะมีหน้าที่ทั่วไปเช่นเดียวกันกับสารวัตรสืบสวน แต่มีบทบาทเป็นผู้ช่วยนั่นเอง วัตถุประสงค์ในการทำงานไม่แตกต่างกันเพียงแต่บทบาทถูกกำหนดโดยสารวัตรสืบสวน ซึ่งโดยลักษณะของงานด้านการสืบสวนคดีอาชญากรรมนั้น เป็นการทำงานร่วมกันเป็นทีม ดังนั้นทุกคนในทีมมีบทบาทแทบจะเรียกว่า มีบทบาทสำคัญเท่ากัน ตำแหน่งรองสารวัตรสืบสวนจึงมีหน้าที่ร่วมในการดำเนินการสั่งการ ปฏิบัติภารกิจ ควบคุม กำกับ ดูแลการดำเนินงาน ตรวจสอบ รวมไปถึงติดตามและประเมินผลตลอดจนการปฏิบัติงาน

2.5 ผู้บังคับหมู่สืบสวน

จากที่ได้กล่าวถึงหน้าที่ของสารวัตรสืบสวน และรองสารวัตรสืบสวนไปแล้วนั้น ขออธิบายเนื้อหาพร้อมยกตัวอย่างบทบาทหน้าที่ของงานด้านการสืบสวนไว้ในส่วนของผู้บังคับหมู่สืบสวน เนื่องจากเป็นผู้ปฏิบัติงานร่วมกับสารวัตรสืบสวนและรองสารวัตรสืบสวน ซึ่งสามารถแบ่ง

งานการสืบสวนออกได้เป็น 2 ส่วน นั่นคือ การสืบสวนก่อนเกิดเหตุ และการสืบสวนหลังเกิดเหตุ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- การสืบสวนก่อนเกิดเหตุ เป็นการสืบสวนทั่วไป หรือจะกล่าวได้ว่าการสืบสวนก่อนเกิดเหตุ คือการสืบสวนรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ในทางที่จะนำมาใช้เกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน การสืบสวนนี้เจ้าพนักงานตำรวจทุกคนต้องกระทำเป็นปกติเพื่อหาทางระงับหรือหาทางป้องกันมิให้มีเหตุร้ายเกิดขึ้น โดยถือหลักดำเนินการสืบสวน

ภูมิประเทศ ต้องรู้จักสภาพพื้นที่ในเขตที่ตนรับผิดชอบ ตลอดจนพื้นที่ใกล้เคียง เส้นทางคมนาคมทั้งทางบก และทางน้ำ เส้นทางสัญจรของประชาชน ทั้งเส้นทางหลัก ตรอกซอกซอย เส้นทางลัด การเชื่อมต่อกันของเส้นทางต่าง ๆ รวมทั้งพื้นที่หรือเส้นทางที่ล่อแหลมต่อการเกิดอาชญากรรมหรือเหตุร้ายต่าง ๆ โดยให้หมั่นไปตรวจตราและหาทางป้องกันเหตุ

สถานที่ ต้องรู้จักอาคารสถานที่สำคัญที่ควรสนใจเป็นพิเศษ เช่น สถานที่พักอาศัยของบุคคลสำคัญ สถานศึกษา โรงงาน โรงมหรสพ โรงแรม สถานบริการ ธนาคาร สถานที่ราชการหรือสถานที่อื่นซึ่งล่อแหลมต่อการก่อความไม่สงบ ว่าอยู่ที่ใด มีทางเข้าออกอย่างไร และใครเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบ เป็นต้น โดยให้สถานีตำรวจทุกแห่งทำแผนที่แสดงที่ตั้งอาคารและสถานที่ต่าง ๆ ไว้ประจำสถานี และต้องตรวจตราแก้ไขแผนที่ให้ตรงกับความเป็นจริงเสมอ

ประเภทและความประพฤติดของบุคคล เจ้าพนักงานตำรวจต้องรู้ว่าประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบผู้ใดประกอบอาชีพใด ผู้ใดเป็นผู้มีอิทธิพล ผู้มีประวัติทางโจรกรรม เป็นช่องโหว่ รับของโจร ผู้ที่เคยต้องโทษ ผู้เสพสุรา ยาเสพติดเป็นอาชญากร ผู้ประพฤติดีชั่วไม่ประกอบอาชีพและไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง คนเหล่านี้ทุกสถานีตำรวจต้องทำบัญชีไว้โดยทางลับและสืบสวนอย่างใกล้ชิดว่าคนจำพวกนี้ยังประพฤติดชั่วหรือกลับตนเป็นคนดีประการใด แก้ไขเพิ่มเติมบัญชีให้ตรงตามความเป็นจริงอยู่เสมอ และควรสืบสวนให้รู้จักบุคคลที่ควรสนใจเป็นพิเศษ เช่น บุคคลสำคัญ ทูตานุทูต สมาชิกวุฒิสภา เป็นต้น นอกจากนี้ควรสืบสวนถึงกิริยาเป็นพริษฐ์หรือน่าสงสัยของบุคคลอีกด้วย เช่น มั่วสุมประชุมเลี้ยงสุรากัน หรือมีอาวุธเที่ยวเตร่ ไปมาไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง เพื่อเป็นแนวทางการสืบสวนขั้นต่อไปว่าบุคคลเหล่านั้นจะไปกระทำผิด หรือได้กระทำผิดในทางอาญาแล้วหลบหนีมาหรือไม่

บุคคลหรือสิ่งของที่ควรสงสัย โดยมีเหตุและรายละเอียดตามสมควร เจ้าพนักงานตำรวจต้องสืบสวนและตรวจค้น เช่น คนที่มีอาวุธเปื้อนคราบโลหิต และทำกิริยาซ่อนเร้นเป็นพริษฐ์ หรือคนที่มิสิ่งของเกินกว่าฐานะซึ่งบุคคลธรรมดาไม่อาจจะมีได้ หรือข้อพิรุธอื่น ๆ ที่น่าสงสัยว่าได้มาโดยไม่สุจริต ต้องพยายามสืบสวนให้ได้ทราบและเก็บไว้เป็นข้อมูล เพื่อดำเนินการตามควรแก่กรณีต่อไป

การทำงานตามที่ได้กล่าวไปข้างต้นนั้นจะพบเห็นได้จากการปฏิบัติงานของผู้ทำหน้าที่สืบสวนดังนี้

1. ออกตรวจเยี่ยมประชาชนในเขตพื้นที่รับผิดชอบ ตามชุมชน หรือสถานที่ต่าง ๆ ที่เหมาะสม เพื่อเป็นการหาข่าวสาร ซึ่งนำมาใช้เป็นแนวทางในการสืบสวน ติดตามจับกุมคนร้ายในคดีต่าง ๆ โดยมุ่งเน้นความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เป็นหลัก
2. ออกจับกุมความผิดซึ่งหน้า ในขณะที่ออกตรวจ หรือที่ได้รับแจ้งจากประชาชนทั่วไป รับแจ้งจากข่าวสารต่าง ๆ เบาะแสต่าง ๆ ที่สามารถชี้ช่องทางในการจับกุมตัวผู้กระทำผิด
3. ออกสืบสวนหาข่าวสารต่าง ๆ เกี่ยวกับกลุ่มมิจฉาชีพที่อาจจะก่อเหตุต่าง ๆ ขึ้นได้ตลอดจนการหาข่าวในการหลบซ่อนตัวของแก๊งคนร้ายกลุ่มต่าง ๆ ที่กระทำผิดจากที่อื่น และมาหลบซ่อนตัวอยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบ
4. ออกตรวจสอบ เยี่ยมเยียนประชาชน หน่วยงานต่าง ๆ เพื่ออาจได้มาซึ่งข้อมูล แนวทางในการสืบสวนหาตัวผู้กระทำผิด

- การสืบสวนหลังเกิดเหตุเป็นการสืบสวนตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นหรือการสืบสวนหลังเกิดเหตุ คือการสืบสวนในเมื่อมีเหตุเกิดขึ้นแล้ว เพื่อแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐานประกอบคดีเพื่อให้ได้รายละเอียดว่าความผิดเกิดขึ้นที่ใด เมื่อใด ใครเป็นผู้กระทำผิด วิธีการกระทำความผิดเป็นเช่นใด ตลอดจนสืบสวนถึงมูลเหตุจูงใจในการกระทำความผิดและให้ได้ตัวผู้กระทำความผิด สามารถยกตัวอย่างการทำงานดังนี้คือ

1. ร่วมกับพนักงานสอบสวนคดีอาญา ตรวจสถานที่เกิดเหตุ รักษาสถานที่เกิดเหตุ เพื่อป้องกันมิให้มีการทำลายหลักฐาน ซึ่งอาจใช้เป็นแนวทางประกอบการสอบสวน หาดักคนร้ายมาลงโทษได้ตลอดจนการรวบรวมพยานหลักฐานต่าง ๆ ที่พบในที่เกิดเหตุ
2. ออกสืบสวนหาตัวคนร้าย หลังจากก่อเหตุแล้ว ตรวจสอบข้อมูลของคนร้ายที่ก่อเหตุ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสืบสวนหาตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ
3. รวบรวมพยานหลักฐาน , พยานบุคคล , ผู้เห็นเหตุการณ์พยานหลักฐานอื่น ๆ ขณะเกิดเหตุ และประสานกับฝ่ายสอบสวนเพื่อใช้ประกอบการดำเนินคดีต่อไป
4. ออกประจำจุดตามสถานที่ต่าง ๆ ที่มีคดีเกิดขึ้น

บทบาทหน้าที่ในแง่มุมมองของการป้องกันปราบปรามยาเสพติดให้โทษ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของตนในแง่มุมมองของการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้โทษว่า

“ผมทำหน้าที่เมื่อมีเหตุการณ์เกิดขึ้นซึ่งหน้าพบผู้กระทำความผิดหรือต้องสงสัยกระทำความผิดก็จะดำเนินการจับกุมทันที ส่วนช่วงเวลาปกตินั้นผมก็คือสายตรวจที่ต้องคอยสอดส่องเพื่อที่จะดูแลความสงบให้กับประชาชนครับ แต่อย่างไรก็ตามการทำงานของผมนั้นอยู่ภายใต้คำสั่งของผู้บังคับบัญชาซึ่งผมถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด”

เป็นเพียงหนึ่งตัวอย่างของคำสัมภาษณ์ ส่วนใจความสำคัญทั้งหมดที่กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้กล่าวถึงงานด้านการป้องกันปราบปรามคดีเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษนั้นเจ้าหน้าที่ตำรวจมีหน้าที่ป้องกันคือ มุ่งมั่นที่จะหาข้อมูลไม่ว่าจะเป็นข้อมูลเกี่ยวกับบุคคล สถานที่ สถานการณ์ ที่คิดว่ามีแนวโน้มเกี่ยวข้องกับยาเสพติดแล้วดำเนินการป้องกัน เช่นการจัดเวรให้มากขึ้น ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงสถานที่ ออกหาข้อมูล เพื่อสนับสนุนงานการข่าวเกี่ยวกับขบวนการค้ายาเสพติดเพื่อนำข้อมูลที่ได้มาทำการวางแผนการจับกุมด้วยกลยุทธ์ต่างๆ ต่อไป ในระดับผู้บังคับบัญชาต้องมีหน้าที่สำคัญอีกประการคือการเพิ่มความรู้ความเข้าใจการป้องกันยาเสพติดให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจ โดยเฉพาะตำรวจชุมชนสัมพันธ์ เพื่อให้สามารถเผยแพร่ความรู้ดังกล่าวไปสู่สถาบันครอบครัว สังคม ชุมชน โรงเรียน และสถานที่แพร่ระบาดของยาเสพติดให้โทษ จัดชุดตำรวจชุมชนสัมพันธ์ เผยแพร่ให้ประชาชนโดยเฉพาะเด็กเยาวชน ได้ทราบถึงพิษภัยของยาเสพติดอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง และได้จัดเจ้าหน้าที่สายตรวจ ทำการกวดขัน ควบคุม ดูแล สถานบริการประเภทต่าง ๆ หรือธุรกิจที่ต่อแหลมให้มีความสำนึกต่อภัยพิบัติของยาเสพติด

โดยการทำงานนั้นบทบาทหน้าที่เกี่ยวกับการสืบสวนคดียาเสพติดนั้นเป็นของผู้ทำหน้าที่เป็นพนักงานสืบสวน แต่ก็มีกระบวนการการทำงานร่วมกันกับงานด้านการป้องกันและปราบปรามด้วย

3. รูปแบบวิธีการที่ใช้ในการปฏิบัติงานด้านการสืบสวนคดียาเสพติดประเภทยาบ้า

จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง 20 คน ผู้ศึกษาได้ทำการเรียบเรียงและถอดบทสัมภาษณ์เกี่ยวกับรูปแบบวิธีการที่ใช้ในการปฏิบัติงานด้านการสืบสวนคดียาเสพติดประเภทยาบ้าในแต่ละกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญไว้ว่า โดยมากการทำงานอะไรก็ตามก็จะมีรูปแบบการทำงานที่มีการปฏิบัติเป็นประจำ หรือนิยมนำมาปฏิบัติจนเกิดเป็นรูปแบบที่กระทำตามกัน การสืบสวนคดียาเสพติดก็เช่นกันมีรูปแบบวิธีการที่ใช้ในการปฏิบัติงานด้านการสืบสวนคดียาเสพติดประเภทยาบ้าที่นิยมใช้แต่ละหน่วยงานไม่แตกต่างกันมาก ทุกคนเห็นประโยชน์ของการทำงานอย่างเป็นระบบไม่เพียงเป็นการสื่อให้เห็นถึงความเป็นคนที่มีการคิดวางแผนการทำงานได้อย่างเป็นระเบียบแบบแผนเท่านั้น ยังแสดงออกถึงความเป็นคนที่มีความสามารถในการแก้ไขเหตุการณ์ต่าง ๆ หรือเหตุการณ์

เฉพาะหน้าได้อย่างเป็นระบบ เป็นขั้นเป็นตอน และสามารถปรับเอาความรู้ความสามารถ ตลอดจนทักษะการทำงานไปปรับใช้ในการแก้ไขปัญหาอื่น ๆ ได้ สามารถสรุปตามคำสัมภาษณ์ได้ดังนี้

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลต่างระบุตรงกันว่า การรวบรวมข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วน รวดเร็ว คือ หัวใจเริ่มต้นของการสืบสวนที่ดี หรือกล่าวได้ว่าองค์ความรู้ที่นำมาใช้ในการทำงาน คือ การสืบสวนหาข่าวเกี่ยวกับผู้ค้ายาเสพติด โดยข้อมูลข่าวสารถือว่าเป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้นแหล่งข่าวหรือข้อมูลข่าวสารที่ได้ เจ้าหน้าที่ผู้สืบสวนต้องให้ความมานะ อดสาเห อุตสาหะ ตลอดจนการวิเคราะห์ข่าวที่ได้รับอย่างรอบคอบ ซึ่งวิธีการทำเพื่อให้ได้ข้อมูลมานั้นมีหลายวิธีด้วยกันสามารถกล่าวโดยรวมถึงวิธีการสืบสวนหาข้อมูลผู้ค้ายาเสพติดทั่วไป มีดังต่อไปนี้

3.1 การรวบรวมและค้นหาความรู้

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลต่างระบุตรงกันว่า การรวบรวมข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วน รวดเร็ว คือ หัวใจเริ่มต้นของการสืบสวนที่ดี หรือกล่าวได้ว่าองค์ความรู้ที่นำมาใช้ในการทำงาน คือ การสืบสวนหาข่าวเกี่ยวกับผู้ค้ายาเสพติด โดยข้อมูลข่าวสารถือว่าเป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้นแหล่งข่าวหรือข้อมูลข่าวสารที่ได้ เจ้าหน้าที่ผู้สืบสวนต้องให้ความมานะ อดสาเห อุตสาหะ ตลอดจนการวิเคราะห์ข่าวที่ได้รับอย่างรอบคอบ ซึ่งวิธีการทำเพื่อให้ได้ข้อมูลมานั้นมีหลายวิธีด้วยกันสามารถกล่าวโดยรวมถึงวิธีการสืบสวนหาข้อมูลผู้ค้ายาเสพติดทั่วไป มีดังต่อไปนี้

3.1.1 จากการสืบสวนของเจ้าหน้าที่ผู้สืบสวน เนื่องจากเจ้าหน้าที่ตำรวจจะมีหน้าที่ในการหาข้อมูลข่าวสารผู้กระทำความผิดซึ่งปฏิบัติเป็นภารกิจหลักอย่างหนึ่งในการทำงานอยู่แล้ว ทำให้กลุ่มเจ้าหน้าที่ที่มีข้อมูลเกี่ยวกับผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

3.1.2 หนังสือร้องเรียน ข้อมูลที่ได้จากหนังสือร้องเรียนนั้น โดยมากเป็นผลมาจากประชาชนหรือหน่วยงาน ชุมชนผู้ได้รับผลกระทบแต่มีความประสงค์ไม่เปิดเผยตัวด้วยเหตุผลด้านความปลอดภัย หรือไม่ต้องการเสียเวลาในการเกี่ยวข้องกับคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดนั่นเอง

3.1.3 การแจ้งข้อมูลของพลเมืองดี มักเป็นประชาชนในพื้นที่ที่พบเห็นการกระทำความผิดก็จะทำการแจ้งข่าวสารให้แก่เจ้าหน้าที่ทราบ

3.1.4 ทำให้การขัดทอดของผู้ต้องหา ข้อมูลดังกล่าวนี้มาจากการขยายผลการจับกุม เพราะผู้กระทำผิดมักกระทำกันเป็นกระบวนการเมื่อมีคนใดคนหนึ่งถูกจับกุมก็จะขัดทอดถึงกลุ่มผู้ร่วมขบวนการ

3.1.5 จากสายลับ โดยสายลับนั้นก็มีหลายประเภท เช่น ผู้ที่เคยกระทำความผิดมาก่อน ผู้ที่เจ้าหน้าที่ตำรวจแต่งตั้งไว้ในพื้นที่เนื่องจากเป็นบุคคลในพื้นที่นั้น ๆ หรือเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจที่แฝงตัวก็เป็นได้

3.1.6 ข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด, สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ซึ่งดูแลงานด้านการปราบปรามยาเสพติดแต่ในปฏิบัติงานนั้นต้องประสานงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ในพื้นที่

3.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

การนำข้อมูลที่ได้มาใช้ประโยชน์นั้น ผู้ทำการสืบสวนนำข้อมูลที่ได้มาผ่านกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อพิจารณาถึงความน่าเชื่อถือของข้อมูล พร้อมทั้งวิเคราะห์ว่ามีข้อเท็จจริงมากน้อยประการใดก่อนทำการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ นอกจากนี้ยังพบว่าการจัดเก็บข้อมูลที่ได้รับมายังมีประโยชน์อย่างมากต่อการสืบสวนถึงขบวนการ เนื่องจากในส่วนของผู้ค้ายาเสพติดรายใหญ่ หรือรายสำคัญ ส่วนใหญ่จะทำเป็นขบวนการ ดังนั้น การจัดทำเครือข่ายของผู้ค้ายาเสพติดสามารถทำได้หลายลักษณะ เพื่อง่ายต่อการวิเคราะห์ข้อมูล หรือการค้นคืนข้อมูลเพื่อใช้งาน จากคำสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายทำให้สามารถสรุปวิธีดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลคดียาเสพติดทั่วไป ก่อนการใช้ข้อมูลมีวิธีการดังสรุปได้ต่อไปนี้

1. จัดทำเพิ่มการสืบสวนเครือข่ายผู้ค้ายาเสพติด ที่สามารถทำการจับกุมไว้ได้เพื่อเชื่อมโยงขบวนการ หรือตรวจสอบกับภาพถ่ายของบุคคลในเครือข่ายที่มีการจัดเก็บไว้ ตรวจสอบความเกี่ยวพันของบุคคลภายในเครือข่าย หรือแม้แต่การใช้ระบบทะเบียนประวัติอาชญากรในการตรวจสอบตัวผู้กระทำความผิดในกรณีที่เคยมีการกระทำผิดมาก่อนหน้า

2. ตรวจสอบทะเบียนราษฎร์ เป็นระบบในการตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้นอันประกอบด้วยชื่อ ที่อยู่ และรูปถ่าย

3. ตรวจสอบยานพาหนะที่บุคคลในเครือข่ายใช้ ให้ทราบรายละเอียด สี ยี่ห้อ ทะเบียน ซึ่งเป็นข้อมูลที่ใช้ร่วมกับกรมการขนส่งทางบก

4. ตรวจสอบหมายเลขโทรศัพท์บ้าน มือถือของบุคคลในเครือข่าย

5. ตรวจสอบข้อมูลการใช้โทรศัพท์ของกลุ่มผู้ต้องสงสัย และความถี่ในการใช้โทรศัพท์

3.3 การวางแผนกำหนดแนวทางในการดำเนินการ

ขั้นตอนของการวางแผนกำหนดแนวทางในการดำเนินการนั้น มีความสำคัญมาก เพราะโอกาสมีไม่มากนักสำหรับการปฏิบัติงานด้านการปราบปรามยาเสพติด ความผิดพลาดอาจหมายถึงความปลอดภัยในชีวิต ส่งผลต่อสังคมของการทำงาน และทำให้ผู้กระทำความผิดเกิดความฮึกเหิมได้ กลุ่มเป้าหมายทั้งหมดต้องกระทำขั้นตอนที่อย่างเคร่งครัดเพราะการทำงานดังกล่าวนี้ต้องยอมรับว่า

ไม่สามารถปฏิบัติงานเพียงผู้เดียวได้ การทำงานเป็นทีมต้องมีความเข้าใจที่ตรงกันจึงจะประสบความสำเร็จ ส่วนสำคัญที่ต้องมีการวางแผนร่วมกันนั้นประกอบไปด้วย

3.3.1 วางแผนก่อนการจับกุม ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดส่วนมากอยู่ในรูปแบบของการชักชวน อำพราง การจับกุมจึงต้องมีการวางแผนเนื่องจากพฤติกรรมของผู้กระทำผิดบางครั้งดูแนบเนียนมากเพื่อไม่ให้เกิดความผิดพลาดจึงต้องมีการวางแผนก่อนการจับกุม

3.3.2 ตั้งทีมซักถามข้อมูล เมื่อทำการจับกุมผู้กระทำความผิดแล้ว จะมีการซักถามปากคำผู้ต้องหาเพื่อขยายผล ในการสืบหาผู้ร่วมขบวนการและพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องต่อไป

3.3.3 นำข้อมูลที่ได้มากำหนดขั้นตอนการปฏิบัติ และวางแผนในการจับกุม เป็นการทำงานร่วมกันของกลุ่มบุคคลที่ได้รับการมอบหมายหน้าที่เมื่อเป็นทีมงานก่อนการปฏิบัติจึงต้องมีการวางแผนในการจับกุม

3.4 การปฏิบัติและการดำเนินการตามแผน

ผ่านขั้นตอนที่เรียกได้ว่าอยู่ในช่วงของการเตรียมการแล้ว บทบาทหน้าที่ที่จะถูกแสดงออกอย่างเป็นรูปธรรมชัดเจนเมื่อปฏิบัติงานนั่นเอง การทำงานลำดับขั้นนี้เป็นการจัดวางกำลังนับว่าจำเป็นอย่างยิ่ง หัวใจคงอยู่ที่หัวหน้าชุดที่จะสามารถบริหารจัดการกำลังพลให้เพียงพอกับงานได้มากน้อยเพียงใด ประกอบกับบุคคลที่เลือกให้รับหน้าที่ในการปฏิบัติงานนั้นมีความสามารถเหมาะสมกับงานหรือไม่ โดยการจัดชุดกำลังสำหรับการสืบสวนคดีประเภทยาเสพติดที่นิยมใช้กันมีดังนี้

3.4.1 การจัดชุดชุดซึ่งจะมีหน้าที่ในการเฝ้าดูความเคลื่อนไหวของกลุ่มผู้กระทำความผิดด้วยการอำพราง ซ่อนตัวอยู่โดยไม่ใกล้ชิดเกินไปนัก

3.4.2 ชุดสะกดรอยติดตาม มีหน้าที่ในการติดตามกลุ่มผู้กระทำผิดไปทุกที่ที่ได้เคลื่อนที่ไป โดยไม่ให้กลุ่มคนเหล่านั้นรู้ตัว

3.4.3 ชุดตั้งจุดสกัด โดยมากกระทำหลังจากได้รับข้อมูลจากชุดชุดและชุดสกัดมากเพียงพอ

3.4.4 ชุดซักถามและขยายผลการจับกุม จะทำหน้าที่ซักถามและขยายผล โดยทำงานต่อจากชุดตั้งจุดสกัด การซักถามผู้ต้องหา ใช้วิธีแยกสอบ และผู้ซักถามเป็นผู้ที่มีข้อมูลเกี่ยวกับผู้ต้องหาและรู้รายละเอียดในเรื่องนี้อย่างมาก ตลอดจนเป็นผู้มีปฏิภาณไหวพริบสูง

3.4.5 ชุดสนับสนุน คอยเหตุ เตรียมพร้อม ณ ที่ตั้ง กรณีขยายผลเพื่อตรวจค้น ตรวจยึดของกลางเพิ่มเติม และเป็นกำลังสำรองกรณีไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้ แม้ชื่อชั้นเป็นเพียงกลุ่ม

สนับสนุน แต่สำหรับแง่การทำงานแล้วคือทีมงานกลุ่มสำคัญที่ขาดไม่ได้สำหรับการสืบสวนคดียาเสพติดประเภทยาบ้า

3.5 ทบทวนการดำเนินงาน แลกเปลี่ยนความรู้

หลังจากมีการทำงานในแต่ละครั้งแล้ว จะต้องมีการสรุปผลการทำงาน นำข้อดี ข้อเสีย ข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นมาแลกเปลี่ยนข้อมูลกัน เพื่อนำไปแก้ไข ปรับปรุง เป็นแนวทางในการทำงานครั้งต่อไป

จากรูปแบบวิธีการที่ใช้ในการปฏิบัติงานด้านการสืบสวนคดียาเสพติดประเภทยาบ้า ที่กลุ่มจากภาพรวมของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลนั้น พบว่างานด้านการสืบสวนเป็นงานที่มีความสำคัญในการปราบปรามยาเสพติด สิ่งที่ไม่สามารถมองข้ามได้เลยนั้นคืองานด้านการป้องกันเนื่องจากการเป็นกรณีไฟเสียแต่ต้นลม เหตุการณ์เกิดได้น้อยลงหากมีการป้องกันที่ดี แต่ปัญหายาเสพติดเปรียบเสมือนแผลเรื้อรังแก้ไขได้ยาก เนื่องจากการทำกันเป็นขบวนการ พื้นที่ที่มีการแพร่ระบาดนั้นเพราะบุคคลให้ความสนใจที่จะนำพาเข้ามามีส่วนร่วมในชีวิตทำให้การแก้ไขทำได้ยาก ส่วนงานด้านนิติวิทยาศาสตร์นั้น มีบทบาทชัดเจนตามที่กฎหมายกำหนดเนื่องจากเมื่อจับกุมตัวผู้ต้องหาแล้วมีการกำหนดให้ทำการตรวจยืนยันเอกลักษณ์ของยาเสพติด ตัวอย่างเช่น การจับกุมผู้ค้ายาบ้าเมื่อถึงกระบวนการยึดของกลางก็ต้องมีการนำของกลางที่ได้นั้นมาทำการตรวจพิสูจน์ยืนยันว่าเป็นยาเสพติดกลุ่มดังกล่าวจริง ความรู้อีกแขนงของงานด้านนิติวิทยาศาสตร์ที่มีการนำมาใช้ประโยชน์ในการสืบสวนคดีเกี่ยวกับยาเสพติดคืองานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศนั่นเอง ที่นิยมใช้ในปัจจุบันคือ การติดสัญญาณ GPS, การติดตามจากสัญญาณโทรศัพท์ที่เรียกว่า โรมมิ่ง เป็นต้น

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลได้ยกตัวอย่าง การจับกุมคดีล่อซื้อยาเสพติด จาก นาย ก. และ นาย ข. พร้อมยาบ้าของกลาง จำนวน 96,000 เม็ด เป็นข้อมูลที่ได้จากการสืบสวนหาข่าวจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ ผู้สืบสวน จากพลเมืองดีแจ้งเบาะแสให้ และจากสายลับ ประกอบกัน ทำให้ทราบว่า นาย ก. และนาย ข. เป็นผู้ค้ายาเสพติดรายใหญ่ จะใช้วิธีเดินเท้านำยาบ้ามาส่งให้กับลูกค้า ในเขตพื้นที่ คือ นาย ป. และ นาย ล. จากนั้น จะใช้รถยนต์เป็นยานพาหนะ มาเก็บเงินค่ายาบ้าภายหลัง

ต่อมาได้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า นาย ล. ซึ่งเป็นเครือข่ายผู้ค้ายาบ้าของ นาย ก. และนาย ข. ได้รับยาบ้าจากนาย ก.กับพวกมา จำนวน 10 มัด (ประมาณ 20,000 เม็ด) เป็นเงินประมาณ 400,000 บาท เพื่อจำหน่ายต่อ โดยนำยาบ้าดังกล่าวไปฝังดินไว้ในไร่ของตนเอง ต่อมาปรากฏว่ายาบ้าที่ฝังดินไว้ถูกคนขโมยไป เมื่อนาย ก.กับพวก มาทวงเงินค่ายาบ้า ก็ไม่มีให้ จึงถูกนาย ก.กับพวก ข่มขู่จะฆ่าให้ตาย นาย ล. จึงมาพบกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ เพื่อขอความช่วยเหลือและ ยินยอมเป็นสายลับให้ จึงได้รายงานผู้บังคับบัญชา วางแผน ทำการจับกุม

ตั้งทีมซักถามข้อมูล จากนาย ล. เกี่ยวกับรายละเอียดขั้นตอนการรับ-ส่งยาบ้าจาก นาย ก.กับพวก สถานที่ส่งมอบยาบ้า เส้นทางก่อนและหลังจากส่งยาบ้า และข้อมูลรายละเอียดอื่นๆ ให้มากที่สุด นำข้อมูลที่ได้มากำหนดขั้นตอนการปฏิบัติ โดยทีมงานให้ข้อมูลสำคัญว่า จะให้ นาย ล.ทำที่ว่า จะส่งยาบ้าจากนาย ก.อีกครั้งหนึ่ง เพื่อหาเงินมาใช้หนี้ให้กับนาย ก.ซึ่งเมื่อติดต่อซื้อขายกัน (ทางโทรศัพท์) นาย ก. ตอบตกลง แต่ต้องซื้อด้วย เงินสด (ยาบ้า จำนวน 10 มัด เป็นเงิน 400,000 บาท) และวิธีการส่งมอบยาบ้า จะส่งมอบที่บ้านของนาย ล. และทุกครั้งที่นาย ก.กับพวก นำยาบ้ามาส่ง จะไม่มีคนนอกเข้ามาเกี่ยวข้อง เนื่องจากนาย ก.กับพวกเป็นคนละเอียดรอบคอบ ช่างสงสัย และ จีระแวงอย่างมาก

ปัญหาคือ จะต้องใช้เงินสดจำนวน 400,000 บาท ในการล่อซื้อ และ การส่งมอบยาบ้า จะไม่มีคนนอกเข้าไปเกี่ยวข้อง ทำให้ชุดทำงานต้องคิดหนัก เนื่องจากเกรงว่า เงินสด 400,000 บาท จะหาย ถ้าการทำงานผิดพลาด เนื่องจากมีปัจจัยสำคัญคือ เจ้าหน้าที่ตำรวจ จะปลอมตัวเข้าไปอยู่ในสถานที่ส่งมอบยาบ้า เพื่อจับกุมทันที หรือเพื่อคุ้มครองเงินสดไม่ได้

ด้วยประสบการณ์การทำงานด้านยาเสพติดมานาน ประกอบกับดวงโจระจะดับ หน.ชุดทำงาน เห็นรถยนต์กระบะยี่ห้อโตโยต้า สภาพใหม่ ที่นาย ล. ขับอยู่ จึงคิดว่า จะใช้รถยนต์ดังกล่าวล่อซื้อ แลกเปลี่ยนยาบ้า จากนาย ก.กับพวก โดยใช้หลักฐานการโอนทะเบียนรถ ส่งมอบพร้อมรถยนต์ ซึ่งทีมงานตลอดจนผู้บังคับบัญชาก็เห็นชอบ จากนั้นนาย ล. จึงได้โทรศัพท์ฯ ติดต่อ นาย ก. เพื่อใช้รถยนต์ของตนเอง จำเป็นค่ายาบ้าแทนเงินสด ซึ่งนาย ก. ได้ตอบตกลง พร้อมนัดหมายวันเวลา สถานที่ ในการส่งมอบยาบ้า

การวางแผนในการจับกุม ทีมงานได้สรุปข้อมูล และสถานการณ์ว่า ในวันส่งมอบยาบ้า นาย ก. กับพวก จะใช้รถยนต์กระบะขับจี๊ป โดยนาย ก. ได้แจ้งกับนาย ล. ว่า ยาบ้าฝังดินไว้ที่แห่งหนึ่งแล้ว เมื่อมาถึง จะไปขุดยาบ้า และนำไปส่งให้นาย ล. ที่บ้าน จากนั้นจะรับรถยนต์กระบะพร้อมหลักฐานการโอนทะเบียนจากนาย ล. แล้วเดินทางกลับ อ.พบพระ

“จากข้อมูลดังกล่าวสามารถวิเคราะห์สถานการณ์เพิ่มเติมว่า นาย ก. จะต้องเดินทางมาอย่างน้อย 2 คน เพื่อขับจี๊ปรถยนต์ของนาย ล. กลับไป ส่วนเส้นทางในการเดินทางมาและเดินทางกลับ จะใช้ถนนสายคลองแม่ลาย- อ.คลองลาน ซึ่งเป็นถนนสายหลักเพียงเส้นทางเดียว เนื่องจากไม่ใช่คนพื้นที่และน่าจะเชื่อว่า นาย ก. ยังคงมียาบ้าที่ฝังดินไว้เหลืออยู่อีก”

ชุดชุมชนอยู่รอบๆบ้านของ นาย ล. ซึ่งเป็นสถานที่ส่งมอบยาบ้า คอยสังเกตการณ์รายงานความเคลื่อนไหว เป็นระยะ ซึ่งจุดนี้ ถือว่าเป็นจุดที่สำคัญมาก โดยเฉพาะเมื่อส่งมอบยาบ้าแล้ว ต้องเข้าไปนำของกลาง และสอบถามรายละเอียดจาก นาย ล. ให้ได้มากที่สุด แล้วติดตามไปสมทบกับชุดอื่นต่อไป ดังนั้นจะต้องพิจารณา บุคคลที่มีศักยภาพ มีความอดทนสูง และมีปฏิภาณไหวพริบ เป็นอย่างดี

ชุดสะกดรอยติดตาม โดยใช้รถยนต์ส่วนตัว เมื่อได้รับรายงานจากชุดชุมชน ว่า นาย ก.กับพวก ส่งมอบยาบ้าให้เรียบร้อย และเดินทางออกจากบ้านของนาย ล.แล้ว ชุดสะกดรอย จะขับรถยนต์ตามหลัง นาย ก. กับพวก โดยทำหน้าที่รายงานให้จุดสกัดทราบเป็นระยะว่าผ่านจุดใด และเป็นรถยนต์คอยปิดท้ายเมื่อถึงจุดสกัด เพื่อป้องกันการหลบหนี

ชุดตั้งจุดสกัด ในเส้นทางต้องสงสัย เพื่อตรวจยึดรถยนต์ หลังจากรับรายงานการส่งมอบยาบ้า และส่งมอบรถยนต์ โดยการตั้งจุดสกัด จะต้องพิจารณาสถานที่ตั้งให้ตำรวจได้เปรียบ กล่าวคือ ต้องเป็นบริเวณที่เมื่อเรียกตรวจจอด แล้วหลบหนีได้ยาก ต้องไม่มีทางแยก ก่อนถึงจุดตรวจ หรือ ไม่สามารถมองเห็น จุดตรวจได้ในระยะไกล เป็นต้น และภาระกิจการตั้งจุดสกัดครั้งนี้ จะตั้งเพื่อ หยุดรถและตรวจรถของนาย ก.กับพวก เท่านั้น จะไม่ตรวจรถคันอื่น ดังนั้นจะ เริ่มตั้งจุดสกัด ต่อเมื่อ ได้รับรายงาน ว่า นาย ก. ออกจากบ้านของนาย ล. และ เพื่อป้องกันการหลบหนี (แหกค่าน) ชุดตั้งจุดสกัด ต้องจัดเตรียมรถยนต์ 2 คัน ไว้ปิดถนน ขณะเรียกตรวจ

ชุดซักถามและขยายผลการจับกุม จะทำหน้าที่ซักถามและขยายผล โดยทำงานต่อจากชุดตั้งจุดสกัด การซักถามผู้ต้องหา ใช้วิธีแยกสอบ และผู้ซักถามเป็นผู้ที่มีข้อมูลเกี่ยวกับผู้ต้องหาและรู้รายละเอียดในเรื่องนี้อย่างมาก ตลอดจนเป็นผู้มีปฏิภาณไหวพริบสูง

ชุดสนับสนุน คอยเหตุ เตรียมพร้อม ณ ที่ตั้ง กรณีขยายผลเพื่อตรวจค้น ตรวจยึดของกลางเพิ่มเติม และเป็นกำลังสำรองกรณีไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้

การสื่อสาร และการตั้งการ ขณะปฏิบัติ งานใช้วิทยุสื่อสาร โดยตั้งช่องความถี่ไปช่องพิเศษ ที่ไม่มีผู้ใดใช้ และสื่อสารโดยโทรศัพท์มือถือ โดยชุดชุมจะต้องตั้งเสียงเรียกเข้าเป็นระบบสั้น

4. สถานการณ์ยาเสพติดประเภทยาบ้าในพื้นที่จังหวัดราชบุรี

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้กล่าวถึงสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดประเภทยาบ้าว่า ยังคงมีอัตราการแพร่ระบาดสูงขึ้นแม้รัฐบาลจะมีมาตรการอย่างเข้มข้นในการปราบปรามยาเสพติดทุกชนิด รวมถึงยาบ้า เนื่องจากสถานการณ์ยาเสพติดในประเทศเพื่อนบ้านยังไม่เปลี่ยนแปลงจึงยังมียาบ้าแพร่ระบาดในปริมาณมากและพร้อมที่จะลักลอบนำเข้าประเทศไทยตลอดเวลา ปัจจุบันการลำเลียงนอกจากจะลักลอบนำเข้าตามแนวชายแดนทำให้ปริมาณยาเสพติดในพื้นที่พักคอยตามแนวชายแดนมีปริมาณมากขึ้น โดยไม่เกรงกลัวเจ้าหน้าที่ตำรวจเหตุผลหนึ่งเนื่องจากกลุ่มผู้ค้ายาเสพติดต่างชาติส่งยาเสพติดให้ผู้ค้าขายยาเสพติดชาวไทยบางคนนำมาจำหน่ายก่อนแต่บางคนถูกเจ้าหน้าที่จับกุมและยึดยาเสพติดไปจึงเป็นสาเหตุทำให้มีหนี้สินจำนวนมาก และกลุ่มผู้ค้าต่างชาติได้จัดชุดติดตามทวงหนี้ขึ้นเด็ดขาด เพื่อป้องกันและไม่ให้เป็นเยี่ยงอย่างกับกลุ่มผู้ค้ารายอื่น ๆ ตามแนวชายแดนจึงถือเป็นพื้นที่สำคัญ ผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่า ผู้ค้ายาเสพติดที่ตนเคยจับกุมได้ให้การว่ายาเสพติดจัดหาได้ง่าย และสามารถจัดหาได้ในปริมาณมากอีกด้วย เช่น ยาบ้าที่มีปริมาณ 100,000 เม็ดขึ้นไป กลุ่มผู้ค้าชาวต่างชาติสามารถจัดหาได้ในเวลาไม่เกิน 2 วัน โดยกลุ่มผู้ค้ายาเสพติดจะเลือกช่วงเวลาของการลักลอบนำเข้ายาเสพติดให้เป็นช่วงที่มีการกวาดขันของเจ้าหน้าที่ไม่มากนัก หรือเป็นช่วงเวลาของการเปลี่ยนรัฐบาล เป็นต้น

ปริมาณยาเสพติดที่มีการลักลอบนำเข้าประเทศยังคงมีปริมาณเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องส่งผลให้สถานการณ์การค้าและการแพร่ระบาดในประเทศสูงขึ้น พื้นที่นำเข้ายาเสพติดส่วนใหญ่ยังคงเป็นพื้นที่เดิม โดยเฉพาะการนำเข้าด้านชายแดนทางภาคเหนือและการนำเข้าที่ทำอากาศยานสุวรรณภูมิ

องค์ประกอบของยาบ้าที่มีการแพร่ระบาดนั้น สามารถระบุถึงแหล่งผลิตของยาเสพติดดังกล่าวได้ โดยพบว่า แหล่งผลิตหลักที่ผลิตหัวเชื้อยาบ้าในประเทศเพื่อนบ้านมีอยู่ 3-4 แหล่ง โดยมีปริมาณของเมทแอมเฟตามีนที่ผสมในเม็ดยาบ้าลดลงแต่ราคาทั้งขายส่งและขายปลีกไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก แสดงให้เห็นการผูกขาดทางการตลาดของผู้ผลิต

ส่วนสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาบ้าในเขตพื้นที่ซึ่งเจ้าหน้าที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญปฏิบัติงานด้านการปราบปรามยาเสพติดซึ่งได้แก่จังหวัดราชบุรี เจ้าหน้าที่ได้ให้ข้อมูลว่า มีปริมาณการแพร่ระบาดที่สูงอยู่ กลุ่มนักค้าเก่าที่เป็นรายสำคัญ กลุ่มนักค้าที่ถูกจับกุมและได้รับการประกันตัว(ปล่อยตัวชั่วคราว) พักการลงโทษ หรือพ้นโทษ กลับมาเคลื่อนไหวกระทำความผิดซ้ำอีก

กลุ่มนักค้าที่ถูกจับกุมครั้งแรก หรือรายใหม่ ยังคงมีสัดส่วนไม่เปลี่ยนแปลง ซึ่งบางส่วนเดิมเป็นผู้เสพยาที่อยู่ในชุมชนที่ถูกจับกุมและพ้นโทษออกมาผันตัวเองมาเป็นนักค้ารายย่อยหรือผู้ค้าเถิง นอกจากนี้ยังพบการบงการการค้ายาเสพติดจากเรือนจำอย่างต่อเนื่อง เช่น เรือนจำเขาบิน เรือนจำจังหวัด เมื่อผู้กระทำผิดไม่ลดจำนวนลงและมีแต่จะเพิ่มปริมาณสูงขึ้นจึง เป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้สถานการณ์การแพร่ระบาดในจังหวัดราชบุรียังคงมีปริมาณสูงอยู่นั่นเอง

5. วิธีการนำความรู้และเทคนิคทางด้านนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ในการปฏิบัติงานด้านการสืบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดประเภทยาบ้า

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้กล่าวถึง การนำความรู้ทางด้านนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ในการปฏิบัติงานด้านการสืบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดประเภทยาบ้า ว่ามีการประยุกต์ใช้ความรู้ในหลายด้านเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานด้านการสืบสวนโดยสามารถทำการแบ่งได้ดังต่อไปนี้

การประยุกต์ใช้ความรู้ทางด้านเคมีสำหรับนิติวิทยาศาสตร์ในการปฏิบัติงานด้านการสืบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดประเภทยาบ้า ผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่า การใช้งานความรู้ดังกล่าวส่วนหนึ่งเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการสืบสวนสามารถกระทำตัวเอง นั่นคือการตรวจพิสูจน์เบื้องต้นที่มีการใช้ชุดทดสอบซึ่งได้รับการสนับสนุนจากหลายส่วนงานเพื่อสนับสนุนการทำงานของของเจ้าหน้าที่เช่น สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด บางส่วนได้รับมาจากกระทรวงสาธารณสุขและกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด นอกจากนี้ยังมีศูนย์ต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด กระทรวงมหาดไทย ซึ่งทำการจัดส่งมาทางจังหวัดราชบุรีโดยผู้ว่าราชการจังหวัด การใช้งานชุดทดสอบนั้นทำได้ง่ายเพียงค่าหยดปัสสาวะจำนวน 2-3 หยดลงบนชุดทดสอบ รอเวลาประมาณ 1-2 นาที แล้วสังเกตผลการทดสอบหากปรากฏเพียง 1 ชีด ก็อาจมีการเสพยาเสพติดประเภทยาบ้า ก็ทำการส่งตัวผู้ต้องหาเพื่อทำการดำเนินคดีต่อไป ในส่วนของการตรวจสอบยืนยันผลนั้นเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ด้านนิติวิทยาศาสตร์ผู้ปฏิบัติงาน ณ พิสูจน์หลักฐานจังหวัดราชบุรี ซึ่งเจ้าหน้าที่เหล่านี้จะทำการตรวจวิเคราะห์ด้วยเครื่องมือวิทยาศาสตร์ที่เรียกว่า GC เพื่อตรวจยืนยันเอกลักษณ์ของสารเสพติดและรายงานผลให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ หน้าที่ของเจ้าหน้าที่ส่วนนี้ยังมีหน้าที่ในการเป็นพยานศาลซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการยุติธรรมที่ ผู้กระทำผิดจะถูกส่งเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม การประกันตัว การสั่งฟ้อง หรือไม่ฟ้องซึ่งระบบพิจารณาคดีในศาลไทยใช้ระบบกล่าวหาซึ่งฝ่ายโจทก์ต้องหาพยานหลักฐานมาสืบแสดงต่อศาลให้เห็นความผิดของจำเลย ดังนั้นการหาและรวบรวมพยานหลักฐานมาสืบแสดงต่อศาลเพื่อพิสูจน์ความผิดนั้นเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง ต้องสมบูรณ์เชื่อถือได้ และต้องคำนึงถึงทุกขั้นตอนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ชุดปราบปรามยาเสพติดเป็นไปตามระเบียบปฏิบัติโดยการขึ้นเป็นพยานในชั้นศาลฐานะ โจทก์ เพื่อ

ชี้แจงหลักฐานและข้อมูลความผิดกับพนักงานอัยการและให้พนักงานอัยการตัดสินใจตามกระบวนการยุติธรรม เพื่อส่งตัวผู้กระทำความผิดไปยังกระบวนการทางราชทัณฑ์ (ปรับหรือจำคุกหรือทั้งจำทั้งปรับ) ต่อไป ซึ่งเป็นอันเสร็จสิ้นกระบวนการในการปฏิบัติหน้าที่ปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ชุดปราบปรามยาเสพติด โดยมีเจ้าหน้าที่ด้านการพิสูจน์หลักฐานเป็นผู้ยืนยันผลการทดสอบและร่วมเป็นพยานศาลนั่นเอง

การประยุกต์ใช้ความรู้ทางด้านฟิสิกส์สำหรับนิติวิทยาศาสตร์ในการปฏิบัติงานด้านการสืบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดประเภทยาบ้า จะเป็นลักษณะของการสังเกตสี กลิ่น สัมผัสลักษณะของยาบ้าเสียมากกว่า

การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติงานด้านการสืบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดประเภทยาบ้า มีการนำความรู้ดังกล่าวเข้ามาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเช่นการสืบค้นข้อมูลการใช้โทรศัพท์ หรือการนำความรู้ดังกล่าวมาใช้ในการติดตามตัวเช่น การตรวจจับสัญญาณโทรศัพท์ของกลุ่มคนร้าย นอกจากการส่งเสริมในแง่มุมมองของการปฏิบัติงานด้านการสืบสวนแล้วยังพบว่า เทคโนโลยีสารสนเทศมีส่วนอย่างมากในการส่งเสริมระบบการจัดเก็บข้อมูลเพื่อทำการประมวลผลเพราะพบว่าการผลิตซอฟต์แวร์ที่ทันสมัยออกมาเพื่อส่งเสริมการทำงานจำนวนมาก เช่น ซอฟต์แวร์ที่ช่วยทำให้ภาพชัดเจนขึ้น เป็นต้น หรือแม้แต่การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำเสนอก็มีการใช้ซอฟต์แวร์เพื่อช่วยในการทำงานอีกด้วย

6. ปัจจัยที่ทำให้การสืบสวนประสบความสำเร็จ

จากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้านการสืบสวนคดียาเสพติดประเภทยาบ้าจำนวน 20 ท่าน ในประเด็นปัจจัยที่ทำให้การสืบสวนประสบความสำเร็จ ถึงแม้กลุ่มบุคคลดังกล่าวจะปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งงานที่แตกต่างกัน แต่ข้อมูลที่ได้พบว่าแทบไม่เกิดความแตกต่าง โดยผู้วิจัยได้ทำการประมวลผลการสัมภาษณ์และสรุปปัจจัยที่ได้รวบรวมจากคำสัมภาษณ์ของกลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งต่อความสำเร็จในการสืบสวนคดียาเสพติดประเภทยาบ้าเกิดความแตกต่าง โดยผู้วิจัยได้ทำการประมวลผลการสัมภาษณ์และสรุปปัจจัยที่ได้รวบรวมจากคำสัมภาษณ์ของกลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งต่อความสำเร็จในการสืบสวนคดียาเสพติดประเภทยาบ้าดังต่อไปนี้

6.1 การทำงานเป็นทีม "ปัญหาของตำรวจหลายๆ คน คือไม่รู้จักทำงานเป็นทีม ไม่มีการประสานงานกัน ทั้งที่การทำงานเป็นทีมมันอยู่ในหลักการทำงานของตำรวจอยู่แล้ว แต่ทุกคนลืมนั้นไปเพราะงานตำรวจไม่สามารถทำเดี่ยวๆ ได้ ต้องทำร่วมมือกันเป็นทีมถึงจะเกิดความสำเร็จได้"

ทั้งนี้ การทำงานแบบ "ทีมเวิร์ก" จะสร้างบรรยากาศการทำงานที่มีความสุข คดีความประสบความสำเร็จสูง ประชาชนก็สุขใจ เสียสะท้อนจากประชาชนถึงตำรวจก็จะมีทิศทางดีขึ้น ท้ายที่สุดแล้ว ความภาคภูมิใจก็จะกลับมาสู่องค์กร โดยเฉพาะคดีที่เกี่ยวกับยาเสพติดซึ่งต้องใช้ความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงาน ขั้นตอนการทำงานเป็นการปฏิบัติตามระเบียบที่ได้มีการวางแผนมาเรียบร้อยแล้ว การทำงานไม่สามารถทำคนเดียวได้ด้วยกระบวนการทำงานต้องมีหลายฝ่ายเข้าปฏิบัติงานพร้อม ๆ กัน ฝ่ายสนับสนุนก็ต้องทำงานต่อเนื่องจากฝ่ายที่ปฏิบัติงานเริ่มต้น การทำงานเป็นทีมจึงถือเป็นหัวใจสำคัญ และเป็นปัจจัยที่ทำให้การสืบสวนประสบความสำเร็จ

6.2 การมีเครือข่ายผู้ให้ข้อมูล หรือการข่าวเกี่ยวกับยาเสพติดที่ดี ซึ่งการได้รับข้อมูลที่เพียงพอมีผลอย่างมากต่อความสำเร็จในการสืบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เนื่องจากจำนวนเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานมีจำนวนจำกัด การจะแฝงตัวเพื่อหาข่าว หรือการออกทำงานของสายตรวจอาจไม่เพียงพอทำให้งานประสบความสำเร็จ อีกทั้งต้องใช้งบประมาณค่อนข้างสูง และที่สำคัญข้อมูลความเคลื่อนไหวที่ได้นั้นอาจไม่ต่อเนื่องการรับการข่าวจากเครือข่ายผู้ให้ข้อมูลจึงเป็นอีกหนทางที่ส่งผลให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติ มีสัมพันธภาพที่ดีกับสายข่าว ให้ความคุ้มครองและเก็บความลับของสายข่าว ทำให้สายข่าวเชื่อมั่น ไว้ใจ บอกข้อมูลที่เป็นประโยชน์ทุกอย่าง เป็นข้อเสียอย่างหนึ่งของกระบวนการยุติธรรมไทยที่ไม่ให้ความสำคัญกับการคุ้มครองพยาน บางครั้งหากผู้ปฏิบัติงานไม่มีสัมพันธอันดีกับผู้ให้ข่าวก็จะทำให้การทำงานยากขึ้น

6.3 ระบบการปฏิบัติงานมีการประสานงานที่ดี ทั้งภายในองค์กร และภายนอกองค์กร รวมทั้งมีการบูรณาการการทำงานร่วมกันจากหลายฝ่ายก็จะส่งผลให้การทำงานเกิดประสิทธิภาพ เช่น การติดตามตัวผู้กระทำความผิดด้วยการติดตามสัญญาณโทรศัพท์ หรือการตรวจสอบข้อมูลการใช้โทรศัพท์ของกลุ่มผู้กระทำความผิดหากมีการส่งเสริมการทำงานร่วมกันระหว่างองค์กรการส่งต่อข้อมูลอันเป็นประโยชน์จะสามารถกระทำได้อย่างรวดเร็ว

6.4 ด้านการสนับสนุนระดับนโยบายจากผู้บังคับบัญชาชั้นสูง ให้ความสำคัญกับเรื่องยาเสพติด ตลอดจนเป็นผู้ให้คำปรึกษาและให้การสนับสนุนงบประมาณ ในการทำงานอย่างเต็มที่ เนื่องจากการปฏิบัติงานบางครั้งต้องมียุทธวิธีที่ต้องใช้งบประมาณเช่น การล่อซื้อ ซึ่งหากไม่ได้รับการสนับสนุนก็ส่งผลให้มีอุปสรรคในการทำงาน

6.5 ด้านวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีอันทันสมัย

การได้รับการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ที่มีประสิทธิภาพและเทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น ยานพาหนะในการทำงานไม่ควรเกาจนเกินไปเนื่องจากอาจทำให้เสียเวลาในการซ่อมแซม นอกจากนี้ยังมีการส่งเสริมให้มีการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัย มาใช้ประกอบการสืบสวน เช่น การใช้ วิทยุเคลื่อนที่ กล้องกระดุม GPS สำหรับการติดตามการเคลื่อนไหว มีส่วนช่วยให้การทำงาน ประสบความสำเร็จได้ง่ายขึ้น

6.6 ด้านบุคลากร โดยบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการสืบสวนคดีอาชญากรรมควรเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีความเอาใจใส่กับงานเป็นอย่างดี มีความเสียสละเนื่องจากงานด้านการสืบสวนเป็นงานที่ต้องทุ่มเทเวลา อีกทั้งเป็นงานที่เสี่ยง รวมผู้ปฏิบัติงานควรมีทักษะในการจดจำที่ดี ก็จะเป็นส่วนช่วยให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน

6.7 ด้านกฎระเบียบในการปฏิบัติงานหรือข้อกฎหมาย ที่มีผลให้การปฏิบัติงานมีความ สะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น บางครั้งการปฏิบัติงานตามขั้นตอนอาจเกิดความล่าช้า กฎระเบียบบางข้อมีผล ให้การทำงานล่าช้าขึ้นเช่น ระเบียบการยืมเงินล่อซื้อยาเสพติดจากทางราชการ หรือระเบียบการ ครอบครองของกลางซึ่งเจ้าหน้าที่ไม่อาจมีส่วนช่วยในการส่งตรวจพิสูจน์กับหน่วยงานที่มี ความสัมพันธ์ส่วนตัวได้เนื่องจากอาจผิดกฎหมายได้

7. ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นระหว่างการปฏิบัติงานในการสืบสวน รวบรวมพยานหลักฐานใน คดี หรือการปฏิบัติในคดีที่เกี่ยวข้อง

ผู้ให้สัมภาษณ์ซึ่งทำหน้าที่ในการสืบสวนคดีที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ได้เสนอปัญหาและ อุปสรรคที่เกิดขึ้นระหว่างการปฏิบัติงานในการสืบสวน รวบรวมพยานหลักฐานในคดี หรือการ ปฏิบัติในคดีที่เกี่ยวข้องไว้ 5 ด้าน ดังนี้

7.1 ด้านนโยบาย

ด้านนโยบายต่างๆ จะถูกถ่ายทอดจากเบื้องบนลงมาสู่เบื้องล่างจนถึงระดับของผู้ปฏิบัติ ซึ่ง มีหน้าที่เพียงแต่รับคำสั่งมาปฏิบัติเพียงอย่างเดียว แต่ไม่สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนด หรือแสดงความคิดเห็นใดๆ นโยบายที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามยาเสพติดเริ่มต้นตั้งแต่ นโยบาย ของรัฐบาลที่ถูกแปลงเป็นคำสั่งผ่านหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและมีส่วนรับผิดชอบผ่านลงมายัง ผู้บังคับบัญชาในแต่ละระดับชั้นตาม โครงสร้างการบริหารงานจนถึงระดับปฏิบัติผู้ให้ข้อมูลให้ ข้อมูลในเรื่องปัญหาและอุปสรรคในด้านนโยบายว่า การกำหนดนโยบายอยู่ภายใต้ นโยบายของรัฐ

ซึ่งยังไม่มีปัญหาแต่ในการดำเนินการสู่เป้าหมายจะมีความยากขึ้นอยู่กับแต่ละพื้นที่ หากพื้นที่มีอุปสรรคมาก หรือไม่ได้รับการสนับสนุนก็จะทำให้การปฏิบัติงานมีความล่าช้าและไม่ต่อเนื่อง โดยเจ้าหน้าที่กล่าวถึงปัญหาด้านนโยบายว่าขึ้นอยู่กับรัฐบาลในแต่ละสมัย เนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายไม่ต่อเนื่องเพราะมีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลบ่อยครั้ง แต่จะคล้ายคลึงกันในทุกๆ รัฐบาลซึ่งผู้ปฏิบัติยังสามารถปฏิบัติไปตามแนวทางของนโยบายนั้นๆ ได้ อีกทั้งการปราบปรามยาเสพติดต้องปฏิบัติทั้งทางด้านการป้องกัน และปราบปรามควบคู่กันไปอย่างเป็นรูปธรรมซึ่งถือเป็นนโยบายหลักของการปราบปรามสกัดกั้นการแพร่ระบาดแต่ในปัจจุบันนโยบายเหล่านี้มีการแยกกันปฏิบัติ ซึ่งต่างฝ่ายต่างปฏิบัติโดยไม่มีการประสานงานทั้งการปฏิบัติและข้อมูลนโยบายดีเป็นเพียงแค่แผนงานที่วางไว้แต่ในทางปฏิบัติก็ไม่สามารถทำได้ ถ้าผู้บังคับบัญชาไม่สนับสนุนก็ไม่สามารถปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงไปได้

7.2 ด้านงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์

ด้านงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงานด้านการปราบปรามยาเสพติดนั้นถูกแบ่งออกเป็น 2 ส่วนโดยส่วนของงานด้านการปราบปรามซึ่งเป็นงบประมาณที่น้อยและไม่เพียงพอต่อการใช้ปฏิบัติงานจริง งบประมาณที่ได้จากการจัดสรรจากส่วนกลางลงมาสู่ภูมิภาคและเงินงบประมาณของสถานีตำรวจ บางส่วนที่นำมาใช้ในงานด้านยาเสพติด โดยเจ้าหน้าที่ในระดับปฏิบัติจะเบิกใช้ในการปฏิบัติหน้าที่โดยทำเรื่องขอเบิกตามจริง นอกจากนี้ระบบการเบิกจ่ายงบประมาณก็มีความยุ่งยากซับซ้อน และเจ้าหน้าที่ในระดับปฏิบัติไม่สามารถรับทราบและเบิกใช้เงินงบประมาณได้อย่างสะดวก ทำให้เป็นปัญหาอย่างมากในการปฏิบัติงาน

ส่วนใหญ่จะเป็นปัญหาในส่วนของงบประมาณมากกว่าอุปกรณ์ เนื่องจากผู้ปฏิบัติงานจะไม่ได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับงบประมาณโดยสิ้นเชิง เพราะถือว่าอยู่ในระดับของผู้ปฏิบัติไม่จำเป็นต้องรับทราบจึงทำให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ในบางครั้งยังไม่ได้รับความยุติธรรมจากผู้บริหารระดับสูงทำให้งบประมาณบางส่วนถูกตัดไปและมีการเบียดบังงบประมาณในแต่ละสายชั้นทำให้งบประมาณที่ใช้ในการปฏิบัติงานไม่เพียงพอทำให้เป็นปัญหาอย่างมากในการปฏิบัติงาน ส่วนด้านอุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงานยังไม่ได้รับการสนับสนุน และไม่ทันสมัย

ด้านการข่าว แหล่งข่าวที่สำคัญที่สุดคือการใช้สายลับและการขยายผลจับกุม โดยการได้มาซึ่งสายลับของเจ้าหน้าที่นั้นเป็นการได้มาซึ่งข่าวสารอันเป็นผลจากการไว้วางใจ เชื่อใจ มีบาร์มีเป็นที่รู้จักมักคุ้น และมีความเป็นกันเองกับแหล่งข่าว จนทำให้ยอมบอกแหล่งซื้อขายหรือยอมช่วยงานเจ้าหน้าที่ในการล่อซื้อ และสืบข่าวจากแหล่งต่างๆ ที่พอจะทราบกับเจ้าหน้าที่แต่ละคนที่ตนเองไว้วางใจเป็นรายบุคคล ค่าตอบแทนของสายลับหรือแหล่งซื้อขายเป็นค่าตอบแทนในแต่ละครั้งในการ

ปฏิบัติงานในแต่ละครั้งไม่มีคำตอบแทนเป็นรายเดือน ไม่มีการจ้างงานที่เป็นรูปธรรมชัดเจน มีการผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนผู้ที่ป็นสายลับกันไปเรื่อยๆ ไม่มีจำนวนที่ชัดเจนแน่นอน ซึ่งสายลับเป็นกุญแจสำคัญอย่างยิ่งในการปราบปรามยาเสพติดให้เกิดผลสำเร็จ เนื่องจากเพียงลำพังเจ้าหน้าที่ไม่สามารถทราบถึงแหล่งซื้อ ขายตลอดจนผู้ค้าและผู้เสพยาเสพติด เนื่องจากทุกคนมีวิธีการดำเนินชีวิตเป็นปกติและในปัจจุบันผู้ค้าผู้เสพก็มักมีกลวิธีในการซื้อขายและซุกซ่อนยาเสพติดที่แนบเนียนขึ้นเรื่อยๆ บุคคลที่จะเข้ามาทำงานเป็นแหล่งข่าวจะต้องเป็นบุคคลในพื้นที่ เจ้าหน้าที่ในชุดปฏิบัติการไม่สามารถ เข้าไปคลุกคลีได้ จึงทำให้การติดต่อสื่อสารในการปฏิบัติงานและการลงพื้นที่หาข่าวค่อนข้างมีความยุ่งยากมีปัญหาเกี่ยวกับความปลอดภัยในชีวิตของสายลับ เพราะเจ้าหน้าที่ไม่สามารถคุ้มครองแหล่งข่าวได้ สายที่ทำงานให้ตำรวจเป็นผู้ติดยาเสพติดเอง อาจจะให้เงินหรือยาเสพติดเป็นคำตอบแทน การทำงานจะเป็นวงจรเช่นนี้เรื่อยไป เมื่อพิจารณาแล้วการได้มาซึ่งข่าวที่ในสภาพความเป็นจริงทำได้ยากถ้าไม่อาศัยผู้ที่ติดยาเสพติดเหล่านี้ เพราะผู้ที่รู้ดีที่สุดจะต้องเป็นผู้ที่อยู่ในวงการนี้ซึ่งล้วนเป็นค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น

ด้านวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือในการสืบสวน เช่น ยานพาหนะที่มีอยู่พบว่ามีความน้อย และสภาพเก่าทรุดโทรมต้องซ่อมแซมอยู่เสมอ บางครั้งต้องใช้เงินส่วนตัวเพื่อให้งานสะดวกรวดเร็ว นอกจากนี้ในด้านการตรวจพิสูจน์ยังพบว่าขาดความพร้อมด้านเครื่องมืออุปกรณ์ทางวิทยาศาสตร์ และเครื่องมือมีจำนวนน้อยไม่เพียงพอกับงาน

7.3 ด้านการสืบสวนสอบสวน

ด้านการสืบสวนสอบสวน เจ้าหน้าที่ใช้สายลับที่เป็นกลุ่มวัยรุ่นหรือเป็นผู้ติดยาเสพติด หรือผู้ที่เคยหลงผิดและกลับตนเป็นคนดีแล้วมีความไว้วางใจกลุ่มเจ้าหน้าที่มาเป็นสายและใช้เป็นแหล่งข่าวสำคัญ อีกกลุ่มหนึ่งที่เจ้าหน้าที่ใช้เป็นสายลับคือผู้ประสงค์ต่อรางวัลนำจับ ซึ่งคนกลุ่มนี้จะเข้ามาแจ้งข่าวหรือเบาะแสต่างๆ แก่เจ้าหน้าที่เองแต่ก็ได้รับคำตอบแทนเช่นกัน อีกกลุ่มหนึ่งคือประชาชนผู้ประสงค์หรือแจ้งความร้องทุกข์แก่เจ้าหน้าที่ แต่โดยส่วนใหญ่แล้วมีถึงร้อยละ 90 เป็นการให้สายลับของเจ้าหน้าที่เอง การสืบสวนสอบสวนไม่มีปัญหาที่เป็นอุปสรรคอย่างชัดเจน การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ปัญหาในการสืบสวนที่เป็นปัญหายุ่งในปัจจุบันคือ งานข่าวสารไม่ประสานงานกัน หาแหล่งข่าวเกี่ยวกับยาเสพติดได้ยาก ขาดแคลนเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความสามารถในการสืบสวนสอบสวน บุคลากรที่มีอยู่ไม่ค่อยมีการพัฒนาและยกระดับความสามารถของตนเองที่สำคัญคือความน่าเชื่อถือในตัวบุคคลหากเจ้าหน้าที่คนใดไม่ได้รับความเชื่อถือจากแหล่งข่าวจะไม่สามารถสืบสวนคดีต่างๆ ได้โดยเด็ดขาด

7.4 ด้านการประชุมวางแผน

ด้านการประชุมวางแผน ในส่วนของเจ้าหน้าที่ยังไม่ค่อยมีการประชุมวางแผน มีแต่เพียงการประชุมตกลงกันเพียงเล็กน้อยแต่เนื่องจากส่วนใหญ่จะเป็นการใช้ประสบการณ์ในการทำงานจากครั้งก่อนๆ บวกกับความชำนาญพิเศษจากการทำงานด้านยาเสพติดมาหลายสิบปี และเป็นผลจากการใช้แหล่งข่าวหรือสายลับ ที่สามารถชี้แจงรายละเอียดและเป้าหมายในการจับกุมได้อย่างละเอียดครบถ้วน ทำให้เจ้าหน้าที่ที่มีความเชื่อว่าตนมีประสบการณ์สูง จึงไม่จำเป็นต้องทำการวางแผนอย่างเป็นขั้นเป็นตอนให้เป็นการเพิ่มความยุ่งยากในการเข้าจับกุม แต่เนื่องจากแหล่งข่าวหรือสายลับที่ใช้ในการปฏิบัติงานจริงในแต่ละครั้งเป็นบุคคลที่ไว้วางใจได้ และกระบวนการสืบสวนที่แน่นอน และชัดเจนจึงทำให้การปฏิบัติงานสำเร็จลุล่วงโดยไม่มีข้อผิดพลาดในส่วนของกระบวนการวางแผนจับกุมนั้นจะมีความเกี่ยวเนื่องมาจากกระบวนการสืบสวนสอบสวน เนื่องจากสายลับจะชี้แจงรายละเอียดให้เจ้าหน้าที่ทราบ และเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นผู้มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานสูงก็จะเป็นที่รับทราบกันอยู่แล้วว่าเป็นการวางแผนก่อนเข้าทำการจับกุมจึงไม่ต้องมีการประชุมวางแผนอย่างเป็นทางการซึ่งจะเป็นการทำงานที่ซ้ำซ้อน รวมถึงการชี้เป้าโดยการนำเจ้าหน้าที่ไปลงพื้นที่จริงเพื่อศึกษารายละเอียด กระบวนการวางแผนจะรวมอยู่ในขั้นตอนนี้ด้วย

7.5 ด้านบุคลากร

ในพื้นที่พบว่าเจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวนขาดแคลนบุคลากรอย่างมาก เนื่องจากเป็นงานที่ต้องเสี่ยงต่อชีวิต ต้องเสียสละเวลาในการฝังตัวหรือแอบแฝง ติดตาม เพื่อเข้าใกล้กลุ่มอาชญากรรมและยังต้องเสียสละชีวิตส่วนตัวและครอบครัว ถ้าเป็นคดีที่มีการสืบสวนติดตามอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งค่าตอบแทนมีจำนวนน้อย ก็จะทำให้เจ้าหน้าที่บางคนหมดกำลังใจ นอกจากนี้ยังพบว่าบุคลากรรุ่นใหม่ยังขาดประสบการณ์ในการทำงาน และยังไม่มีความเชี่ยวชาญหรือแหล่งข่าวซึ่งจะช่วยสนับสนุนในการทำงานทำให้เป็นบุคลากรที่ขาดประสิทธิภาพอยู่นั่นเอง

8. ข้อเสนอแนะในการพัฒนางานด้านนิติวิทยาศาสตร์เพื่อใช้ประโยชน์ในการสืบสวน

จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง 20 คน ผู้ศึกษาได้ทำการเรียบเรียงและถอดบทสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่ได้รับการเสนอแนะจากกลุ่มเป้าหมายเพื่อประโยชน์ในการพัฒนางานด้านนิติวิทยาศาสตร์เพื่อใช้ประโยชน์ในการสืบสวน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ควรให้การสนับสนุนเครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์รวมทั้งเทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อนำมาใช้ในการสืบสวน และจับกุม เนื่องจากเครื่องมือที่ช่วยในการทำงานมีไม่เพียงพอ หรือบางอย่างใน

หน่วยงานยังไม่มี ดังนั้นควรมีการสนับสนุนให้มีการจัดซื้อให้เพียงพอเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน อาทิเช่น GPS, กล้องกระดุม เป็นต้น เจ้าหน้าที่ผู้ทำงานด้านการสืบสวนในปัจจุบันพบว่าเครื่องมือยังมีไม่เพียงพอ และไม่มีความทันสมัย ตรงกันข้ามกับโลกในยุคเทคโนโลยีในปัจจุบันที่มีการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพสูงอย่างไม่หยุดยั้ง หากเจ้าหน้าที่ได้ใช้เครื่องมือที่มีประสิทธิภาพก็จะทำให้มีประสิทธิภาพในการทำงานเพิ่มขึ้น สำหรับงานด้านการตรวจพิสูจน์ควรมีการสนับสนุนให้มีเครื่องมือด้านการตรวจพิสูจน์ที่ทันสมัย และควรมีจำนวนเพียงพอกับปริมาณงานอีกด้วย

ควรแก้ไขระเบียบการยืมเงินล่อซื้อยาเสพติดจากทางราชการ เนื่องจากมีขั้นตอนที่ยุ่งยากเกินไป โดยการเบิกจ่ายงบประมาณที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวนไม่สามารถนำเอกสารมาแสดงได้ เนื่องจากกระหว่างการปฏิบัติงานจะต้องมีการแอบแฝงตัว ไม่สามารถเปิดเผยตัวตนได้ ดังนั้นควรมีการแก้ไขปัญหานี้ให้สามารถบริหารจัดการการใช้จ่ายที่สะดวกขึ้น

ควรมีการจัดฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานให้มีรู้ ความชำนาญ ในการทำงานด้านการสืบสวนคดียาเสพติด กฎหมายที่เกี่ยวข้อง วิธีการและรูปแบบการทำงานเป็นทีม เนื่องจากการปฏิบัติการการทำงานเป็นทีม ในขณะทำงานย่อมมีทั้งผู้ที่มีประสบการณ์และความสามารถที่แตกต่างกัน เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพจึงควรมีการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ให้เป็นผู้มีความรู้พร้อมกับการปฏิบัติงาน นอกจากการฝึกปฏิบัติงานให้กับเจ้าหน้าที่ผู้ทำงานด้านการสืบสวนแล้ว เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านนิติวิทยาศาสตร์ควรได้รับการสนับสนุนให้มีการอบรมเพื่อสร้างความชำนาญในการตรวจวิเคราะห์ยาเสพติดอีกด้วย นอกจากนี้การเพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่ผู้ทำการตรวจวิเคราะห์สารเสพติดให้มีจำนวนมากขึ้นก็จะทำให้มีการพัฒนางานด้านการสืบสวน เนื่องจากบางครั้งพบตัวอย่างต้องสงสัยเพียงจำนวนหนึ่งเจ้าหน้าที่ได้ทำการส่งเพื่อทำการตรวจวิเคราะห์แต่พบว่าต้องใช้เวลานานเนื่องจากหน่วยงานที่ทำหน้าที่วิเคราะห์เป็นคนละหน่วยงานกันและเจ้าหน้าที่มีไม่เพียงพอทำให้ผลการตรวจวิเคราะห์มีความล่าช้าไม่สามารถนำมาขยายผลจับกุมได้

เมื่อคดีสำเร็จลุล่วงแต่ละครั้งหรือเมื่อมีการรายงานผู้บังคับบัญชา หรือการแถลงข่าวต่อสื่อมวลชน ให้นึกถึงโดยการระบุถึงผู้บังคับบัญชา ผู้ได้บังคับบัญชา ผู้ร่วมงาน หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องด้วยทุกครั้งเท่าที่จะอยู่ในวิสัยสามารถกระทำได้ เพื่อส่งเสริมระบบการทำงานเป็นทีมและเป็นการกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน

ไม่ควรสนับสนุนให้มีเผยแพร่วิธีการสืบสวนสอบสวนที่เป็นงานเทคนิคหรือที่อาจกระทบต่อการเปิดเผยวิธีการ หรือเปิดเผยตัวอันอาจเกิดอันตราย หรือ เกิดความเสียหายต่อตัวผู้กล่าวถึงมาเปิดเผยต่อสื่อมวลชน หรือ สาธารณะชน นอกจากจะมีผลทำให้เกิดอันตรายแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องแล้ว อาจมีผลให้ผู้กระทำความผิดหาวิธีการเพื่อนำไปประยุกต์ในการกระทำความผิดครั้งต่อไป

ควรมีการสนับสนุนงบประมาณให้กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน เนื่องจากเป็นงานที่ต้องเสี่ยงต่อชีวิต ต้องเสียสละเวลาในการฝังตัวหรือแอบแฝง ติดตาม เพื่อเข้าไปใกล้กลุ่มอาชญากรรมและยังต้องเสียสละชีวิตส่วนตัวและครอบครัว แต่ค่าตอบแทนที่ได้รับมีจำนวนน้อยจึงควรมีการเพิ่มเบี้ยเลี้ยงเพื่อเป็นแรงจูงใจในการทำงานของเจ้าหน้าที่

ผลการเก็บข้อมูลภาคสนาม

ผู้ทำการวิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลภาคสนามจากกลุ่มตัวอย่าง ตามภาพที่ 1-4

ภาพที่ 3 ผู้เก็บข้อมูลทำการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวน

ภาพที่ 4 ผู้เก็บข้อมูลทำการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวน

ภาพที่ 5 ผู้เก็บข้อมูลทำการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวน

ภาพที่ 6 ผู้เก็บข้อมูลทำการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทของนิติวิทยาศาสตร์ในการสืบสวนคดียาเสพติดประเภทยาบ้า” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์บุคลากรที่มีบทบาทหน้าที่ในการสืบสวนคดียาเสพติดประเภทยาบ้า ในการปฏิบัติงานซึ่งมีการนำเอาความรู้ด้านนิติวิทยาศาสตร์มาร่วมในการปฏิบัติงานดังกล่าว ซึ่งกลุ่มเป้าหมายประกอบไปด้วย เจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวนและเจ้าหน้าที่ฝ่ายป้องกันปราบปราม จำนวน 20 ราย

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการถอดแบบสัมภาษณ์ด้วยการวิเคราะห์ข้อความประกอบกับทฤษฎีเป็นบทความ ซึ่งผู้วิจัยขอเสนอต่อไปนี้

1. สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยพบว่าบทบาทของเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสืบสวนในการนำนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ในการสืบสวนคดียาเสพติดประเภทยาบ้า เจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวนจะมีหน้าที่หลักในการสืบสวนคดียาเสพติดเพื่อให้มาซึ่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ผู้จำหน่าย ผู้เสพ เครือข่ายผู้ค้ายา รวมทั้งสถานที่ และข้อมูลที่เกี่ยวข้องอื่นๆ รวมทั้งรับผิดชอบเกี่ยวกับการวางแผนในการดำเนินคดี ทำหน้าที่ในการอำนวยความสะดวกด้านต่างๆ เมื่อมีภารกิจก็เป็นผู้ดำเนินการสั่งการ และในการปฏิบัติภารกิจนั้นต้องทำการควบคุม กำกับดูแลการดำเนินงานให้เป็นไปด้วยดี ตรวจสอบมีการตรวจสอบการทำงาน รวมไปถึงการติดตามและประเมินผลตลอดจนการปฏิบัติงานในด้านการสืบสวนที่เกี่ยวข้องกับคดียาเสพติด รวมทั้งงานอื่นๆ ที่มีลักษณะเกี่ยวข้องหรือเป็นส่วนประกอบของงานนี้ เพื่อแสวงหาพยานหลักฐานและผู้กระทำความผิด

สำหรับงานด้านนิติวิทยาศาสตร์เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการสืบสวนมีบทบาทในการใช้ความรู้พื้นฐานแขนงต่าง ๆ ในการนำมาสืบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด อันได้แก่ การประยุกต์ใช้ความรู้ทางด้านเคมี การใช้งานความรู้ดังกล่าวส่วนหนึ่งเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการสืบสวนสามารถกระทำได้เอง นั่นคือการตรวจพิสูจน์เบื้องต้นที่มีการใช้ชุดทดสอบ ในส่วนของ การตรวจสอบยืนยันผลนั้นเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ด้านนิติวิทยาศาสตร์ผู้ปฏิบัติงาน ณ พิสูจน์หลักฐานจังหวัดราชบุรี ซึ่งเจ้าหน้าที่เหล่านี้จะทำการตรวจวิเคราะห์ด้วยเครื่องมือวิทยาศาสตร์ เพื่อตรวจยืนยันเอกลักษณ์ของสารเสพติดและรายงานผลให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ การประยุกต์ใช้ความรู้ทางด้านฟิสิกส์สำหรับนิติวิทยาศาสตร์ในการปฏิบัติงานด้านการสืบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

ติดประเภทยาบ้า จะเป็นลักษณะของการสังเกตสี กลิ่น สัญลักษณ์ของยาบ้าเสียมากกว่า และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติงานด้านการสืบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ประเภทยาบ้า มีการนำความรู้ดังกล่าวเข้ามาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเช่นการสืบค้นข้อมูลการใช้โทรศัพท์ หรือการนำความรู้ดังกล่าวมาใช้ในการติดตามตัวเช่น การตรวจจับสัญญาณโทรศัพท์ของกลุ่มคนร้าย การส่งเสริมระบบการจัดเก็บข้อมูลเพื่อทำการประมวลผลเพราะพบว่าการผลิตซอฟต์แวร์ที่ทันสมัยออกมาเพื่อส่งเสริมการทำงานจำนวนมาก หรือแม้แต่การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำเสนอก็มีการใช้ซอฟต์แวร์เพื่อช่วยในการทำงานอีกด้วย

จากการศึกษาเทคนิคในการสืบสวนคดียาเสพติดประเภทยาบ้าของเจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งใช้ในการปฏิบัติงานด้านการสืบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด คือ การจัดหาข้อมูลข่าวสารเป็นวิธีการพื้นฐานซึ่งเป็นหัวใจสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งของการสืบสวนคดียาเสพติด ส่วนเทคนิควิธีการเฉพาะที่ได้นิยมนำใช้คือ เทคนิคการล่อซื้อ การจุดชุดสะกดรอยตาม การตั้งจุดสกัด ซึ่งจะทำให้การใช้เทคนิคดังกล่าวก่อนเข้าดำเนินการจับกุม สำหรับงานด้านนิติวิทยาศาสตร์ที่นำมาใช้ในขั้นตอนของการสืบสวนนั้น พบว่า นำมาใช้ในการตรวจสอบสารเสพติดเบื้องต้นเพื่อยืนยันการกระทำผิด ก่อนทำการส่งตรวจยืนยันตัวบุคคลต่อไป

2. อภิปรายผลการวิจัย

บทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด จากการสัมภาษณ์ในครั้งนี้ พบว่าเจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวนมีหน้าที่ในการสืบหาความจริงเกี่ยวกับคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด การค้นหาข่าวและรายละเอียดจากแหล่งข้อมูลทั่วไป มุ่งมั่นที่จะหาข้อมูลไม่ว่าจะเป็นข้อมูลเกี่ยวกับบุคคล สถานที่ สถานการณ์ ที่คิดว่ามีแนวโน้มเกี่ยวข้องกับยาเสพติดแล้วดำเนินการป้องกัน เพื่อนำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์เพื่อประโยชน์ในการติดตามจับกุม และการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวางแผนขยายผลการจับกุม ส่วนเจ้าหน้าที่ฝ่ายป้องกันปราบปรามนั้น นอกจากทำหน้าที่ในการกำหนดหน้าที่สายตรวจในการดูแลประชาชนแล้ว ยังมีส่วนช่วยในการสนับสนุนงานด้านการสืบสวนในส่วนของการกำลังพลในการปิดล้อม การหาข่าว และให้การสนับสนุนยานพาหนะ วิทยุ และเครื่องมือที่จำเป็นแก่การปฏิบัติงานด้านการสืบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ดังที่ สุวัณชัย ใจหาญ (2522: 85-86) กล่าวว่า การสืบสวน หมายถึง การเที่ยวเสาะแสวงหาในชั้นต้น เพื่อทราบข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นคดีอาญาขึ้นนั้นว่าเป็นอย่างไรมีสาเหตุเนื่องมาจากอะไร กระทำผิดฐานใด เพื่อสืบค้นจากฐานที่เกิดเหตุว่ามีอะไรตกหล่นหรือทิ้งร่องรอยไว้พอจะได้เป็นหลักฐานหรือเค้าเงื่อนว่าผู้กระทำความผิดเป็นผู้ใด มีอะไรเป็นเครื่องพิสูจน์หรือมีใครรู้เห็นบ้าง นอกจากนั้นยังมีพยานหลักฐานในคดีนั้น ๆ อีกอย่างไรเพื่อเป็นทางที่จะทำการสอบสวนให้คดีมีมูลสำหรับฟ้องให้ศาลลงโทษผู้กระทำความผิดต่อไป

รูปแบบวิธีการที่ใช้ในการปฏิบัติงานด้านการสืบสวนคดีอาเพศติดประเภทยาบ้า พบว่า การสืบสวนคดีอาเพศติดมีรูปแบบวิธีการที่ใช้ในการปฏิบัติงานด้านการสืบสวนคดีอาเพศติดประเภทยาบ้าที่นิยมใช้แต่ละหน่วยงานไม่แตกต่างกันมาก ทุกคนเห็นประโยชน์ของการทำงานอย่างเป็นระบบเนื่องจากการสื่อสารให้เห็นถึงการคิดวางแผนการทำงานได้อย่างเป็นระเบียบแบบแผนและแสดงออกถึงความเป็นคนที่มีความสามารถในการแก้ไขเหตุการณ์ต่าง ๆ หรือเหตุการณ์เฉพาะหน้าได้อย่างเป็นระบบ เป็นขั้นเป็นตอน และสามารถปรับเอาความรู้ความสามารถ ตลอดจนทักษะการทำงานไปปรับใช้ในการแก้ไขปัญหานั้น ๆ ได้ซึ่งรูปแบบวิธีการที่ใช้ในการปฏิบัติงานด้านการสืบสวนคดีอาเพศติดที่นิยมกระทำคือ การรวบรวมและค้นหาความรู้ การวิเคราะห์ข้อมูล การวางแผนกำหนดแนวทางในการดำเนินการ การปฏิบัติและการดำเนินการตามแผน และการทบทวนการดำเนินงาน แลกเปลี่ยนความรู้ดังที่ เสรี ชัดเข้ม (2538:3) กล่าวว่า รูปแบบหมายถึงสิ่งที่แสดงโครงสร้างของความสัมพันธ์ระหว่างชุดของปัจจัยหรือตัวแปรต่าง ๆ หรือองค์ประกอบที่สำคัญในเชิงความสัมพันธ์หรือเหตุผลซึ่งกันและกัน เพื่อช่วยให้เข้าใจข้อเท็จจริงหรือปรากฏการณ์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ

สถานการณ์ยาเสพติดในพื้นที่จังหวัดราชบุรี ขณะนี้ยังคงไม่ได้เบาบางลง เพียงแต่มีการเปลี่ยนกลยุทธ์และมีวิวัฒนาการเพื่อหลบเลี่ยงเจ้าหน้าที่ และยาบ้าก็ยังคงเป็นยาเสพติดประเภทที่ได้รับความนิยมในพื้นที่จังหวัดราชบุรี ปัจจัยที่ยังคงส่งผลให้จังหวัดราชบุรีเป็นอีกหนึ่งจังหวัดที่มีปัญหาอาเพศติดที่รุนแรงอย่างต่อเนื่องคือ การมีพื้นที่เป็นทางผ่านของกลุ่มค้ายาเสพติด และมีเรือนจำเขาบินอยู่ในพื้นที่ ผู้กระทำความผิดมีการเปลี่ยนวิธีการจากการล่อลวงจำนวนมาก ๆ มาซึ่งยากแก่การตรวจสอบสกัดกั้น ด้านปัญหายาเสพติดในประเทศขณะนี้ผู้ค้ารายใหญ่และเครือข่ายก็ยังคงปฏิบัติการต่อเนื่อง มีผู้ค้าผู้สพรายใหม่เกิดขึ้นมาก ส่วนผู้ค้ารายเก่าที่เลิกแล้วยังมีปัญหารีเอบอาชีพและรายได้ ประกอบกับมีเจ้าหน้าที่ของรัฐบางคนมีส่วนเกี่ยวข้อง ทำให้การป้องกันปราบปรามเป็นไปได้ยากไม่สามารถเอาผิดกับตัวการใหญ่ได้เพราะขาดหลักฐาน จากสถานการณ์ปัญหาดังกล่าว ชุดปฏิบัติการสืบสวนปราบปรามยาเสพติดตำรวจภูธรจังหวัดราชบุรี เป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในการปฏิบัติหน้าที่ในการสืบสวนปราบปรามผู้กระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในเขตพื้นที่รับผิดชอบประสานการปฏิบัติกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เมื่อกล่าวถึงภาระหน้าที่รับผิดชอบของชุดปฏิบัติการสืบสวนปราบปรามยาเสพติดตำรวจภูธรจังหวัดราชบุรีนั้น พบว่า ชุดปฏิบัติการสืบสวนปราบปรามยาเสพติดสามารถปฏิบัติงานในการสอบสวนปราบปรามยาเสพติดในเป็นอย่างดี โดยมุ่งขจัดปัญหายาเสพติดที่ยังหลงเหลือ สร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนและสร้างกลไกเฝ้าระวังยาเสพติดมุ่งเน้นการเฝ้าระวังและสร้างความเข้มแข็งและยั่งยืนในการแก้ไขปัญหายาเสพติดทุก

พื้นที่ ทุกฐาน ทั้งชุมชน สถานศึกษาสถานประกอบการ สามารถรักษาสถานภาพไม่ให้เกิดปัญหาเสพติดหวนกลับมารุนแรง มุ่งสร้างความเข้มแข็งในการเอาชนะยาเสพติดให้ต่อเนื่องและยั่งยืน

สำหรับบทบาทสำหรับในด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการสืบสวนปราบปรามยาเสพติดตำรวจภูธร จังหวัดราชบุรี พบว่า ความสัมพันธ์ของเจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการสืบสวนปราบปรามยาเสพติดนั้น สามารถปฏิบัติงานเป็นทีมได้เป็นอย่างดี มีความรัก ความห่วงใย และให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้เสมอ เจ้าหน้าที่ฯ ส่วนใหญ่มีความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จ และตามคำสั่งที่ได้รับมอบหมาย เต็มใจที่จะปฏิบัติงานที่รับผิดชอบ และได้รับมอบหมายได้ ถึงแม้จะงานที่ได้รับมอบหมายจะเสี่ยงอันตรายก็ตาม อีกทั้งเจ้าหน้าที่ฯ มีภาคภูมิใจในตำแหน่ง และงานที่ปฏิบัติอยู่ในปัจจุบัน มีความกระตือรือร้นที่จะทำงานในตำแหน่งหน้าที่ที่ทำงานอยู่ในปัจจุบัน

แต่ขณะเดียวกันการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการสืบสวนปราบปรามยาเสพติดตำรวจภูธร จังหวัดราชบุรี ยังคงประสบปัญหาในการปฏิบัติงานอยู่ ได้แก่ ด้านวัสดุอุปกรณ์ เช่น อาวุธปืน เสื้อเกราะ วิทยุสื่อสาร และยานพาหนะในการปฏิบัติงานไม่ทันสมัย ไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน งบประมาณสนับสนุน ช่วยเหลือในการปฏิบัติหน้าที่ยังคงมีปริมาณน้อย และอัตราค่าจ้างเจ้าหน้าที่มีน้อย ไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานที่ปฏิบัติ ขาดการทำงานแบบบูรณาการ การประสานงานแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ค่าตอบแทนพิเศษในการปฏิบัติงานไม่เหมาะสมกับภาระหน้าที่ที่รับผิดชอบ ผู้บังคับบัญชาไม่ให้การสนับสนุนและให้ความสำคัญในการปฏิบัติงาน การพิจารณาเลื่อนขั้นตำแหน่งของเจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการสืบสวนปราบปรามยาเสพติดเป็นไปอย่างล่าช้า และขึ้นอยู่กับเส้นสาย ระบบความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชาในระดับสูง ซึ่งปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ส่งผลให้การปฏิบัติหน้าที่ของชุดปฏิบัติการสืบสวนปราบปรามยาเสพติดมีความล่าช้า ไม่มีประสิทธิภาพด้านรายได้จากการปฏิบัติงาน พบว่า รายได้จากการปฏิบัติงานที่ได้รับแต่ละเดือนยังไม่สอดคล้องกับภาระงานที่ปฏิบัติอยู่ ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพ และการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนยังล่าช้า ไม่เป็นธรรม รองลงมาคือ ด้านสิทธิประโยชน์ที่ได้รับ พบว่า ค่าตอบแทนพิเศษอื่น ๆ เช่น เบี้ยเลี้ยง เงินตอบแทนพิเศษ การสนับสนุนเครื่องมือเครื่องใช้ในการปฏิบัติงาน เช่น อาวุธปืน รถยนต์ เสื้อกันกระสุน ยังไม่เพียงพอ และในด้านสภาพการปฏิบัติงาน วัสดุ อุปกรณ์เครื่องมือ เครื่องใช้ในการทำงาน สิ่งอำนวยความสะดวกในการติดต่องาน เช่น ยานพาหนะ ยังไม่เพียงพอ ซึ่งปัจจัยแวดล้อมทั้ง 3 ปัจจัย ยังคงมีปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานอยู่ นั้นหมายความว่า ย่อมส่งผลให้ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการสืบสวนปราบปรามยาเสพติดได้

สำหรับการปฏิบัติงานด้านการสืบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ที่มีการนำความรู้ทางด้านนิติวิทยาศาสตร์พบว่า ไม่มีผลในทางลบต่อการทำงานเพราะเป็นเพียงเทคนิควิธีการ

พื้นฐานที่เจ้าหน้าที่สามารถปฏิบัติงานได้ ส่วนเทคนิควิธีการขั้นสูงจะมีเจ้าหน้าที่ด้านการพิสูจน์หลักฐานเป็นผู้ทำการตรวจวิเคราะห์และส่งผลการวิเคราะห์ พบเพียงความล่าช้าที่เกิดขึ้นเมื่อปริมาณงานมีมากเกินไปจนล่าช้า

นอกจากนี้เมื่อทำการวิเคราะห์ถึงเทคนิคในการสืบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจพบว่าเทคนิควิธีการที่นิยมนำมาปรับใช้ในการทำงานคือ การล่อซื้อ การสกัดจับ การตั้งจุดสังเกตการณ์ และการสะกดรอยตาม ซึ่งกลยุทธ์ดังกล่าวเป็นวิธีการที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานด้านการสืบสวนมีการนำมาใช้กันอย่างแพร่หลาย และได้รับผลสำเร็จในการปฏิบัติงานอย่างดียิ่งอีกด้วย

3. ข้อเสนอแนะในการพัฒนางานด้านนิติวิทยาศาสตร์เพื่อใช้ประโยชน์ในการสืบสวน

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยข้างต้นพบว่ามีข้อจำกัดบางประการที่เป็นอุปสรรคในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของนิติวิทยาศาสตร์ในการสืบสวนคดียาเสพติดประเภทยาบ้า เพื่อส่งผลต่อประโยชน์ในการศึกษาต่อไป ทั้งนี้ผู้วิจัยขอเสนอแนะดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายในครั้งนี้ ทำให้ผู้ศึกษาได้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้ปฏิบัติงานด้านการสืบสวนคดียาเสพติดประเภทยาบ้า ดังนี้

3.1.1 ด้านงบประมาณ ควรมีการเพิ่มงบประมาณให้กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการสืบสวน เช่น เบี้ยเลี้ยง ค่าเสี่ยงภัย เนื่องจากจะทำให้เกิดขวัญและกำลังใจในการทำงาน ในทางตรงกันข้ามหากต้นสังกัดไม่สามารถจ่ายค่าตอบแทนหรือมีงบประมาณสำรองในการปฏิบัติงานไม่เพียงพอจะทำให้ความศรัทธาในองค์กรน้อยลงด้วย

3.1.2 ด้านบุคลากร ควรมีการอบรมให้ความรู้กับบุคลากรผู้เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานให้สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ด้านต่าง ๆ ในการทำงานได้

3.1.3 ด้านวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงาน ได้แก่ ยานพาหนะ เครื่องมือการสื่อสาร และคอมพิวเตอร์ในหน่วยงานพบว่าที่มีการใช้งานอยู่นั้นมีสภาพค่อนข้างเก่าควรมีกาสนับสนุนให้มีการจัดซื้อให้เพียงพอ

3.1.4 ด้านการบริหารจัดการ ควรมีการแก้ไขในเรื่องกฎระเบียบการยืมเงินให้มีขั้นตอนที่สะดวกรวดเร็วมากยิ่งขึ้น

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรกำหนดให้มีการทำการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลสัมฤทธิ์ต่องานด้านการสืบสวนคดียาเสพติดประเภทยาบ้า

3.2.2 ควรกำหนดให้มีการศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบการสืบสวนคดีอาชญากรรมประเภทยาเสพติดกับการสืบสวนคดีอาชญากรรมประเภทอื่น ๆ เพื่อเป็นการสร้างรูปแบบการทำงานด้านการสืบสวนในการนำไปปรับใช้ในการทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

3.2.3 ควรมีการสนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการรวมรวมการจับบทบาทของนิติวิทยาศาสตร์ในงานด้านการสืบสวนคดีอาญาทั้งหมด นอกเหนือจากการสืบสวนคดียาเสพติด

3.2.4 สำหรับการศึกษายบทบาทของนิติวิทยาศาสตร์ในการสืบสวนคดียาเสพติดประเภทยาบ้า ยังสามารถสนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการสืบสวนคดียาเสพติดประเภทอื่น ๆ เช่น ยาไอซ์ กัญชา หรือสารเสพติดที่เป็นส่วนประกอบของยา เป็นต้น

3.2.5 ควรมีการเพิ่มจำนวนกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญคือเจ้าหน้าที่ผู้ทำงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานเพื่อให้ข้อมูลด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานที่ชัดเจนมากขึ้น

บรรณานุกรม

- 1.เกษม ต้นติผลาชีวะ. **“ปัญหาเสพยาเสพติด”**. นิตยสารใกล้หมอ. 3 มีนาคม: 2540.
2. โกสินทร์ หินเชาว์. **“ร่างเทคนิคการสืบสวน”**. ใช้ประกอบการบรรยาย .โรงเรียนนายร้อยตำรวจ. 2550
3. กิติพัฒน์ นนทปัทมะกุล. (2550). **การวิจัยเชิงคุณภาพในสวัสดิการและสังคม: แนวคิดและวิธีวิจัย**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร.สามลดาโกสินทร์ หินเชาว์ ,ร่างบทความวิชาการ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ.
4. จุฑามณี สุทธิสีสังข์. (2540). **เภสัชวิทยาเล่ม 1**. ภาควิชาเภสัชวิทยา คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล กรุงเทพฯ: 113-120.
5. จิราภรณ์ ถิ่นนิจสรกุล. (2546). **“ปัจจัยเสี่ยงและปัจจัยป้องกันการเสพยาเสพติดสารแอมเฟตามีนในวัยรุ่น”**. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
6. ทิตยา สุวรรณชาญ. (2527). **สังคมวิทยา**. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
7. นพนิธิ สุริยะ. (2537). **สิทธิมนุษยชน**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน.
8. พงจิต อินทสุวรรณและคณะ. (2539). **“ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการติดยาเสพติดของเยาวชน..** กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
9. มนต์รี เหลืองพุง. (2553). **“บทบาทของเจ้าหน้าที่ตำรวจและแพทย์นิติเวชในการชันสูตรพลิกศพคดีฆาตกรรม”**. วิทยานิพนธ์หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศิลปากร.
10. วิโรจน์ สุ่มใหญ่. (2543). **“ยาบ้า : มหันตภัยข้ามสหัสวรรษ”**. สำนักพิมพ์ HOME SWEET HOME ลพบุรี: 1-115.
11. A, Miki., M, Katagi., & H, Tsuchihashi. (2003). **“Determination of methamphetamine and its metabolites incorporated in hair by column-switching liquid chromatography–mass spectrometry”**. J. Anal. Toxicol. 27: 95–102.
12. E, Han., Y, Park., W, Yang., J, Lee., S, Lee., E, Kim., M, Lim., & H, Chung. (2006) **“The study of metabolite-to-parent drug ratios of methamphetamine and methylenedioxy – meth amphetamine hair”**. Forensic Sci. Int. 161: 124–129.
13. R, Wennig. (2000). **“Potential problems with the interpretation of hair analysis results”**. Forensic Sci. Int. 107: 5–12.

14. S, Lee., E, Han., Y, Park., H, Choi., & H, Chung. (2009). **“Distribution of metham – phetamine and amphetamine in drug abusers’ head hair”**. Forensic Sci. Int. FSI-5703: 3.
15. S, Lee., R, Cordero., & S, Paterson. (2009). **“Distribution of 6-monoacetylmorphine and morphine in head and pubic hair from heroin-related deaths”**. Forensic Sci. Int. 18374–77.
16. S, Lee., Y, Park., W, Yang., E, Han., S, Choe., S, In., M, Lim., & H, Chung. (2008). **“Development of a reference material using methamphetamine abusers’ hair samples for the determination of methamphetamine and amphetamine in hair”**, J. Chromatogr. B Anal. Technol. Biomed. Life Sci. 865: 33–39.
17. T, Cairns., V, Hill., M, Schaffer. (2004). **“Thistle, Amphetamines in washed hair of demonstrated users and workplace subjects”**. Forensic Sci. Int. 145: 137–142.
18. T, Kumazawa., C, Hasegawa., X, Lee., K, Hara., H, Seno., O, Suzuki., & K, Sato. (2007). **“Simultaneous determination of methamphetamine and amphetamine in human urine using pipette tip solid-phase extraction and gas chromatography–mass spectrometry”**. Journal of Pharmaceutical and Biomedical Analysis 44: 602–607.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสัมภาษณ์

ประเด็นสัมภาษณ์

เรื่อง บทบาทของนิสิตวิทยาศาสตร์ในการสืบสวนคดียาเสพติดประเภทยาบ้า

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

1. ชื่อ-นามสกุล

.....

2. ตำแหน่ง

.....

3. หน่วยงานที่สังกัด

.....

4. ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน

.....

5. บทบาท และหน้าที่เกี่ยวข้องในคดี

.....

ส่วนที่ 2 ประเด็นสัมภาษณ์ที่เกี่ยวกับบทบาทของนิสิตวิทยาศาสตร์ในการสืบสวนคดียาเสพติดประเภทยาบ้า

1. บทบาทในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับคดียาเสพติด

.....

.....

.....

.....

2. รูปแบบวิธีการที่ใช้ในการปฏิบัติงานด้านการสืบสวน

.....

.....

.....

.....

3. สถานการณ์ยาเสพติดประเภทยาบ้าในพื้นที่จังหวัดราชบุรี

.....

.....

.....

.....

4.วิธีการนำความรู้ทางด้นนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ในการปฏิบัติงานด้านการสืบสวนคดี
ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดประเภทยาบ้า

.....

.....

.....

.....

5.ปัจจัยที่ทำให้การสืบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดประเภทยาบ้า
ประสบความสำเร็จ

.....

.....

.....

.....

6. ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นระหว่างการปฏิบัติงานในการสืบสวน รวบรวม
พยานหลักฐานในคดี หรือการปฏิบัติในคดีที่เกี่ยวข้อง

.....

7. ข้อเสนอแนะในการพัฒนางานด้านนิติวิทยาศาสตร์เพื่อใช้ประโยชน์ในการ
สืบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดประเภทยาบ้า

.....

(ว/ค/ป)

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-นามสกุล	ร้อยตำรวจโทเคศ พงศ์เพิ่มทรัพย์
ที่อยู่	51/3 หมู่ 3 ตำบลเกาะขย อำเภอมือง จังหวัดสงขลา
ที่ทำงาน	สำนักงานผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดสงขลา ถนนชลเจริญ ตำบลบ่อยาง อำเภอมือง จังหวัดสงขลา
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2544	สำเร็จการศึกษาปริญญาตรี คอมพิวเตอร์ธุรกิจ (บธ.บ.) จากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
พ.ศ.2551	สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีรัฐประศาสนศาสตร์ รป.บ.(ตร.) จากโรงเรียนนายร้อยตำรวจ
พ.ศ. 2552	ศึกษาต่อระดับปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขานิติวิทยาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ.2554-ปัจจุบัน	รับราชการตำรวจ ปฏิบัติหน้าที่นายเวรผู้บังคับการตำรวจภูธร จังหวัดสงขลา